



ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БОЛЯРОВО 2021-2027



ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БОЛЯРОВО 2021-2027

Документ			Преглед/Одобрение	
Версия	Дата	Статус	Дата	Статус
1.0	25.02.2022 г.	Проект	28.02.2022 г.	Проект
2.0	04.04.2022	Проект	05.04.2022	Окончателен

КОНТАКТИ

Възложител: Община Болярово, Р. България
Организация: Община Болярово
Законен представител: Христо Христов - Кмет
Адрес: гр. Болярово, ул. Димитър Благоев №7



web <http://bolyarovo.eu/>

Изпълнител: Региоплан ЕООД
Организация: Региоплан ЕООД
Законен представител: д-р Косьо Стойчев
Адрес: София, ул. Акад. Стефан Младенов № 88
web www.regioplan.biz





СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ГИС	Географска информационна система
ДБФП	Договор за безвъзмездна финансова помощ
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗКАИИП	Закон за Камарите на арх. и инж. в инвестиционното проектиране
ЗОС	Закон за общинската собственост
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ИТСП	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МЗ	Министерство на земеделието
МИ	Министерство на икономиката
МИР	Министерство на иновациите и растежа
МОПТ	Масов обществен пътнически транспорт
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МРР	Министерство на регионалното развитие
МСП	Малки и средни предприятия
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ПИК	Програма „Иновации и конкурентоспособност“
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПО	Програма „Образование“
ПРР	Програма за развитие на регионите
ОУП	Общ устройствен план
ПУП	Подробен устройствен план
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
СГО	Структури на гражданското общество
ТП	Техническа помощ
УО	Управляващ орган
ФЛАГ	Фонд за органите на местното самоуправление в България - ФЛАГ
	ЕАД
ЮИРН	Югоизточен район от ниво 2
ПУОС	Програма за управление на околната среда



СПИСЪК НА ЕКСПЕРТНИЯ ЕКИП НА ИЗПЪЛНИТЕЛЯ

КЛЮЧОВИ ЕКСПЕРТИ	
доц. д-р Косьо СТОЙЧЕВ	Ръководител на експертния екип
д-р Веселина Господинова	Експерт „Стратегическо планиране и икономически анализи”
гл. ас. д-р Миглена Клисарова	Експерт „Екология и околна среда”



СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА.....	3
СПИСЪК НА ЕКСПЕРТНИЯ ЕКИП НА ИЗПЪЛНИТЕЛЯ	4
ВЪВЕДЕНИЕ	11
I. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА БОЛЯРОВО	12
1. Природно-географски и териториално-административни фактори	12
1.1. Географско положение	12
1.2. Релеф	14
1.3. Климат	16
1.3.1. Радиационен режим	18
1.3.2. Температурен режим	19
1.3.3. Режим на валежите	22
1.3.4. Режим на овлажнение	24
1.3.5. Облачност.....	24
1.3.6. Мъгли.....	24
1.3.7. Снежна покривка	25
1.3.8. Вятър.....	25
1.4. Агроклиматични ресурси	26
1.5. Потенциал за използване на ВЕИ	27
1.6. Полезни изкопаеми.....	30
1.7. Мерки и препоръки	30
2. Население и селищна мрежа	31
II. АНАЛИЗ НА ДИНАМИКАТА НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	37
1. Атмосферен въздух	37
1.1. Основните източници на замърсяване на атмосферния въздух.....	38



1.1.1.	Автомобилен транспорт	38
1.1.2.	Пътна и прилежаща инфраструктура.....	38
1.1.3.	Изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) в битовия сектор	38
1.1.4.	Промислени инсталации или обекти от друга стопанска инфраструктура 38	
1.1.5.	Дейности с неорганизирано изпускане на вредни вещества	39
1.1.6.	Случаи на възникване на горски и полски пожари	39
2.	Води	40
2.1.	Повърхностни водни тела.....	40
2.1.1.	Състояние на речните води.....	42
2.1.2.	Състояние на язовирите	47
2.2.	Подземни води.....	50
2.2.1.	Състояние на подземните води	53
2.3.	Питейни води	55
2.4.	Инженерна инфраструктура на общинската ВиК система.....	56
3.	Отпадъци.....	59
3.1.	Генерирани отпадъци по видове и количества.....	59
3.1.1.	Битови отпадъци и приравнени към тях.....	59
3.1.2.	Производствени отпадъци	64
3.1.3.	Строителни отпадъци	65
3.1.4.	Опасни отпадъци.....	65
3.1.4.1.	Опасни отпадъци от бита	65
3.1.4.2.	Опасни производствени отпадъци	65
3.1.5.	Масово разпространени отпадъци	66
3.1.5.1.	Отпадъци от опаковки.....	66
3.1.5.2.	Негодни за употреба батерии и акумулатори.....	67
3.1.5.3.	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.....	67



3.1.5.4.	Други масово разпространени отпадъци	68
3.1.6.	Утайки.....	68
3.2.	Анализ и оценка на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците	71
3.2.1.	Система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци.....	71
3.2.2.	Инфраструктура за предварително третиране на битови отпадъци и компостиране на разделно събрани „зелени“ отпадъци.....	72
3.2.3.	Инфраструктура за обезвреждане чрез депониране на битови отпадъци..	72
3.2.4.	Инфраструктура за събиране и предаване за последващо третиране на масово разпространени отпадъци	72
3.2.4.1.	Отпадъци от опаковки.....	72
3.2.4.2.	Негодни за употреба батерии и акумулатори.....	73
3.2.4.3.	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО).	73
3.2.4.4.	Опасни битови отпадъци и едрогабаритни отпадъци.....	73
3.3.	Анализ и оценка на системата за управление на отпадъците на местно ниво	74
3.3.1.	Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво	74
3.3.2.	Анализ на дейността на Регионално Сдружение за управление на отпадъците -Елхово - Болярско	75
3.3.3.	Анализ и оценка на изпълнение контролните функции на общината по управление на отпадъците.....	76
3.3.4.	Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа „отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“	77
3.3.5.	Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществяване на мерки за тяхното възстановяване.....	78
3.3.6.	Препоръки за предотвратяване образуването на отпадъци	79
3.4.	Програма за управление на отпадъците на община Болярско за периода 2021-2028 г.	80
4.	Почви и нарушени терени	81
4.1.	Видове почви на територията на общината	81



4.2. Замърсени почви. Заблатени, вкислени и засолени почви. Ерозионни процеси.....	83
4.2.1. Замърсени почви.....	84
4.2.2. Заблатени, вкислени и засолени почви.....	85
4.2.3. Ерозионни процеси.....	85
4.2.4. Нарушени терени	86
5. Защитени територии и биоразнообразие	87
5.1. Гори – състояние, видово разнообразие, собственост и начин на ползване. 87	
5.2. Защитени зони по Натура 2000, видове растения и животни.....	89
5.3. Видове, обект на ловен туризъм	97
5.4. Билки с търговско значение, находища, ползване.....	99
6. Развитие на туризма в общината – екологични и културни фактори	100
7. Фактори и условия за живот	102
7.1. Акустична среда.....	102
7.2. Зелени площи в населените места	102
7.3. Природна и техногенна активност	102
8. Климатична неутралност	103
8.1. Европейският зелен пакт.....	103
8.2. Възможности за Община Болярово.....	104
9. SWOT анализ	107
III. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА.....	109
1. Визия, стратегически цели и приоритети за управление на околната среда на Община Болярово 2021-2027	109
2. План за действие	Грешка! Показалецът не е дефиниран. 5
ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА.....	1265



СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1 Средномесечна и годишна температура на въздуха в С°	20
Таблица 2 Средни минимални температури на въздуха в С°	20
Таблица 3 Абсолютни минимални температури на въздуха в С°	20
Таблица 4 Средни максимални температури на въздуха в С°	20
Таблица 5 Абсолютни максимални температури на въздуха в С°	20
Таблица 6 Средномесечни стойности на денонощната температурна амплитуда в С°	21
Таблица 7 Дати на преход на температурата през 5°, 10° и 15°. Продължителност на периодите с температурни суми над 5°, 10° и 15°	21
Таблица 8 Средни и крайни дати на първите есенни и последните пролетни мразове и продължителност на безмразовия период	21
Таблица 9 Средномесечни и средномногогодишни валежни суми	22
Таблица 10 Полугодишни и сезонни валежни количества и % от средногодишната сума	22
Таблица 11 Емпирична обезпеченост на средногодишните валежи. Екстремни годишни суми и година на случване	23
Таблица 12 Средномесечна относителна влажност на въздуха (%)	24
Таблица 13 Средномесечна дефицитна влажност на въздуха (%)	24
Таблица 14 Среден брой на ясните и на мрачните дни (по обща облачност)	24
Таблица 15 Динамика на населението в периода 2001–2019 г.	31
Таблица 16 Динамика на населението на община Болярово по населени места в периода 01.02.2011 г. – 31.12.2019 г.	35
Таблица 17 Средна гъстота на населението към 01.02.2011 г. (данни от преброяването на населението през 2011 г.) и промяна в стойностите на показателя към 31.12.2019 г.	36
Таблица 18 Състояние на повърхностните водни тела на територията на Община Болярово към 2020 г.	43
Таблица 19 Мерки за повърхностните водни тела – реки на територията на Община Болярово за периода 2016-2021 г.	46
Таблица 19 Мерки за повърхностните водни тела – реки на територията на Община Болярово за периода 2016-2021 г.	47
Таблица 21 Язовири на територията на Община Болярово, отдадени под наем	48
Таблица 22 Мерки за повърхностните водни тела - язовири на територията на Община Болярово за периода 2016-2021 г.	49
Таблица 23 Характеризиране на ПВТ, попадащи на територията на Община Болярово	52
Таблица 24 Оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на Община Болярово, 2020 г.	54



Таблица 25 Водоснабдителни системи и водоснабдителни групи на територията на община Болярово.....	57
Таблица 26 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки в Община Болярово за периода 2018-2020 г.....	66
Таблица 27 Контейнери за събиране на смесени битови отпадъци по населени места на Община Болярово.....	71
Таблица 27 Видове, обект на ловен туризъм.....	98
Таблица 28 Лечебни растения.....	99

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1 Баланс на територията на община Болярово към 31.12.2019 г. (дка, %) ...	13
Фигура 2 Средни температури и валежи в Болярово	17
Фигура 3 Облачни, слънчеви и валежни дни в Болярово.....	19
Фигура 4 Максимални температури в Болярово.....	22
Фигура 5 Количество на валежите в Болярово.....	23
Фигура 6 Роза на вятъра в Болярово	26
Фигура 7 Глобална хоризонтална слънчева радиация на територията на България – осреднени стойности за периода 1994–2018 г.	27
Фигура 8 Динамика на населението на община Болярово по преброявания за периода 1934–2011 г.	33
Фигура 9 Относителен прираст на населението на община Болярово в периода 2001–2019 г.....	34
Фигура 10 Абсолютен прираст на населението на община Болярово в периода 2001–2019 г.	34
Фигура 11 Количества на образуваните отпадъци в Община Болярово за периода 2016-2020г.	60
Фигура 12 Депонирани битови отпадъци от Община Болярово за периода 2016-2020 г. (т./г.)	60
Фигура 13 Норма на натрупване на битовите отпадъци от Община Болярово за периода 2016- 2020г.	61
Фигура 14 Морфологичен състав на отпадъците в Община Болярово.....	61



ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата „Програма за управление на околната среда на община Болярово 2021-2027” (ПУОС) е разработена в изпълнение на Договор №52 от 19.08.2021г. между Община Болярово и „Региоплан“ ЕООД.

Нормативните основания за разработването на програмата за опазване на околната среда на община Болярово 2021-2027 г. се основават на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), чл.79, ал.1, както и на чл. 21, т. 12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА).

Програмата дава насоки за състоянието на околната среда по компоненти на територията на общината, идентифицира основните проблеми и отразява предвижданията на документите за планиране на състоянието на околната среда от по-високо йерархично ниво. ПУОС на община Болярово формулира така целите си, че тяхното постигане да подпомага и целите на Плана за интегрирано развитие на Община Болярово за периода 2021-2027 г., както и на Програмата за управление на отпадъците на общината за същия референтен период.

Основната цел на Програмата за управление на околната среда е да разгледа текущото състояние на околната среда в общината и да даде насоки за нейното опазване, като същевременно това да се превърне в политика, която води до устойчиво развитие на местно ниво. Програмата идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на общината, установява причините и предлага решения и действия за тяхното преодоляване.

Изпълнението на програмата подлежи на постоянен мониторинг и контрол съгласно законовите изисквания.



I. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА БОЛЯРОВО

1. Природно-географски и териториално-административни фактори

1.1. Географско положение

Община Болярово е разположена в Югоизточна България, в южната част на Югоизточния район, Област Ямбол. На запад граничи с община Елхово, на север с община Стралджа, на изток с община Средец, Област Бургас. Южната граница на община Болярово съвпада с държавната граница на страната с Република Турция.

Община Болярово има площ от 668 кв.км, което съставлява 19.91 % от територията на Ямболска област, 4,56 % от територията на Югоизточен район, и 0,6 % от територията на България. Към териториалния обхват на общината се включват 20 населени места, от които 1 град - общинският център гр. Болярово и 19 села. Според последните актуални данни на НСИ към 31.12.2020 г. в община Болярово живеят 3 461 д., от които 1 077 д. (31,1%) в гр. Болярово и 2 384 д. (68,9%) в останалите 19 селища от общината.

Релефът е предимно хълмист с нарастване на надморската височина от север на юг. Територията обхваща части от Тунджанската хълмиста земя, южните хълмисти повърхнини на Бакаджиците, северните Странджански ридове и източните разклонения на Дервентските възвишения. Отводнява се от Тунджанските притоци Поповска река и Араплийска река и частично от черноморския приток Средецка река. Централните сектори са заети от обработваеми земи, а върху хълмистите територии на юг и на север нараства присъствието на естествени широколистни гори и пасища.

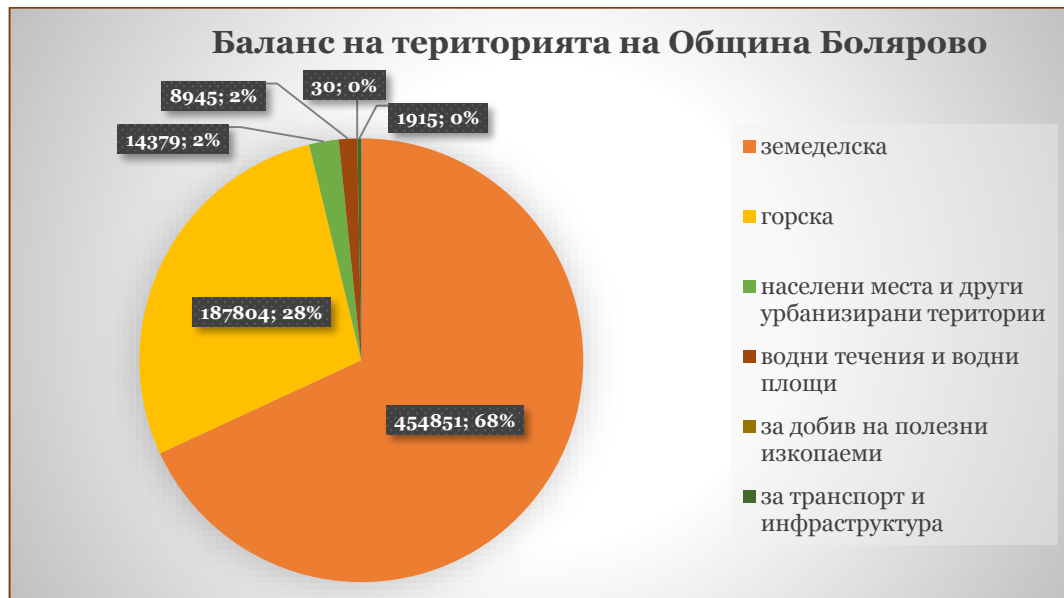
Балансът по територията на общината ясно показва земеделския ѝ характер. Относителният дял на земеделските земи в общината е 68,1% спрямо общата му площ, което се доближава до средните стойности за областта – Ямбол (77,2%)¹. Територията се отличава с най-високия процент горски площи (28,1% спрямо общата площ на общината) в сравнение с другите общини в област Ямбол. Урбанизацията е относително ниска – едва 2,2 % от площта на общината е заета от селищна или производствена инфраструктура, а транспортната мрежа заема само

¹ По данни на НСИ: Районите, областите и общините в Република България, 2019



0,3%. Водните течения и водните площи формират 1,3% от общата площ. Незначителни територии са усвоени като обекти за добив на полезни изкопаеми (0,005%).

Фигура 1 Баланс на територията на община Болярово към 31.12.2019 г. (дка, %)



По данни на НСИ: Районите, областите и общините в Република България, 2019

Периферното географско положение на Общината обуславя изолацията на тази територия от активна стопанска и друга антропогенна дейност, подсилвана от граничният характер на южната ѝ част. В същото време принадлежността на Общината към Югоизточния район и наличието на контактни гранични зони – междуобластна и международна създават предпоставки за по-ефективно развитие на сътрудничеството, което следва да бъде подпомогнато от обоснована и ресурсно осигурена инфраструктурна и главно транспортна и стопанска политика. Допълнителните предимства на територията се свързват с обстоятелството, че изолацията от активна антропогенизация е способствало запазването на естествения характер на природните системи и понастоящем Общината разполага с богат природен капитал.

През територията на общината преминават важни транспортни артерии с национално и регионално значение – връзката Бургас - Средец - Болярово - Елхово с разклонения за Тополовград, Ямбол (и през Ямбол за градовете Сливен и Стара Загора). Пътят през с. Стефан Караджово за с. Каменец и гр. Ямбол осигурява пряка връзка на Общината с автомагистрала “Тракия”. Южната граница с Турция е



“затворена”, защото няма изграден граничен преход (пункт). С влизането в експлоатация на ГКПП при с. Лесово (община Елхово) и турското селище Хамзабейли (открит на 19.06.2005 г.) е целесъобразно изграждането на допълнителна транспортна инфраструктура и съвместни проекти за развитие с община Елхово. Също така, е идентифицирана необходимостта от изграждане на туристически митически пункт при село Странджа с турското селище Малкочлар, което значително ще подобри връзките на общината с Турция.

1.2. Релеф

Релефът е предимно хълмист (200-500 м н.в.), с общ наклон на топографската повърхнина на север-северозапад към долинните врязвания на река Поповска. Северните части обхващат хълмисти земи от Бакаджиците, сред които Тетрабаир (368 м), Айгърбаир (296 м), Могилите (302 м), Гисчетепе (360 м). В поречието на всечената в релефа река Поповска надморската височина варира от 250 м (в близост до завиряването „Малко Шарково“) до 150 м на запад. В южна посока се простират източните разклонения на Дервентските възвишения, в обхвата на които възвишенията Чалбаба (504 м), Сиврибаир (490 м), Кокарджа (546 м) и най-високата им точка – Гюргенбаир (555 м). В морфохидрографско отношение Дервентските възвишения се явяват продължение на главното било на Странджа.

Територията се отнася към Сакаро-странджанската част на Преходната планинско-котловинна зона от морфографската подялба на страната. Стойностите на вертикалното разчленение на релефа са ниски – около 50 м/км², но при преобладаващи високи стойности на хоризонтално разчленение – 1,5-2,5 км/км². Средните наклони на топографската повърхнина се променят от 3° в централните части до 7° на юг. Протичат слаби позитивни движения на земната кора, провокирани от издигането в обхвата на Сакар².

Сакаро-Странджанската планинска земя играе ролята на морфохидрографски възел между трите главни ерозионни базиса – Черно, Мраморно и Бяло море, което има определящо значение за развитието на релефа. На съвременния етап във формирането на релефа участват денудационните, ерозионните и карстовите процеси.

² География на България (2002). БАН, изд. „ФорКом“, С., 760



Развита е гъста долинно-ровинна мрежа, за което благоприятства и податливия на ерозия скален субстрат от горнокредни вулканити (андезити, андезитобазалти, трахиандезити, диорити) и неогенски песъчливи глини и пясъци. Склоновете са денудационно-ерозионни, създаващи среда за плоскостна и ровинна ерозия с изнасяне на почвена и изветрителна покривка. В южната част те често имат изпъкнал профил и средни до големи наклони, което се обуславя от характера на широко представените метаморфни скали - мезозойски мраморни задруги, палеозойските филити, предпалеозойски мигматити, гнайси и шисти.

Скалната основа от варовици и мрамори създава среда за развитие на карстови процеси (територията се отнася към Дервентския карстов район), представени от окарстени повърхнини, пропасти и пещерни образувания, карстови води.

Ниско-хълмистите централни сектори и долинните участъци (на реките Поповска и Средецка) с ниски наклони в релефа са добра предпоставка за организирането на обработваеми земи, изграждането и поддържането на инфраструктура, благоустрояването на населените места. Хълмистите терени на юг и на север предполагат средно добри и добри условия за отглеждането на лозя, овощни насаждения, тютюн, пасища. В същото време нарастването на разчленеността на релефа в земите на Дервентските възвишения и Бакаджиците и активността на съвременните ерозионни процеси затруднява изграждането и поддържането на транспортна и друга, в т.ч. селищна инфраструктура.

Обобщеният анализ показва, че:

- Релефът на територията е предимно хълмист, но значителното хоризонтално разчленение ѝ придава характер на нископланинска територия;
- Литоложката основа създава предпоставки за развитие на средни до големи наклони на повърхността, активно протичане на ерозионно-денудационни процеси и формиране на гъста долинно-ровинна мрежа;
- Наличието на мрамори и варовици в структурите на Дервентските възвишения създава предпоставки за развитие на карстови процеси;
- Литоложката основа благоприятства за формирането на богатото почвено разнообразие на района и на подземни карстови водни ресурси.



От гледна точка на организацията на стопанската практика и необходимостта от превенция на неблагоприятни антропогенни въздействия върху природната среда, от значение е следното:

- Натоварването на хълмистите терени (строителство, поддържане и развитие на инфраструктура, пасищно животновъдство, земеделие и др.) не трябва да провокира засилване на естествените ерозионни процеси. Поради характера на литоложката основа, те ще имат силен деструктивен ефект върху почвената покривка и изветрителната кора, а като комплексен резултат могат да се отразят негативно върху условията на речните водосбори и да подсилят ефекта на поройност на реките в района;
- На съвременния етап карстовите процеси участват активно във формирането на природните комплекси по територията. Това пряко влияе върху намаляването на повърхностния отток и създаване на характерни микроклиматични условия (по-сухи). Следователно, антропогенната практика следва да отчита необходимостта от запазването на естествената растителност в карстовите терени, която поддържа природните баланси в тези специфични азонални условия (условията на овлажнение) и да недопуска стимулиране на процесите на засушаване.

1.3. Климат

За качеството на атмосферния въздух от голямо значение са следните климатични фактори: слънчево греене и сумарна слънчева радиация, температура на въздуха, влажност, валежи, посока и скорост на вятъра, тихо време, мъгли и др. Всички тези фактори влияят на условията на концентрация, разсейването и преноса на емитираните вредни вещества във въздушния басейн.

Според климатичното райониране на България³ територията на Община Болярово попада в два климатични района – Странджа и Долна Тунджа, на Континентално-средиземноморската климатична област. Климатът се формира под въздействието на комплекс от фактори, сред които южното географско разположение, относително ниската надморска височина, по-голямата активност на средиземноморските циклони, наличието на вторична естествена горска

³ Велев, Ст. (2010). Климат на България. Херон прес, С., 185.

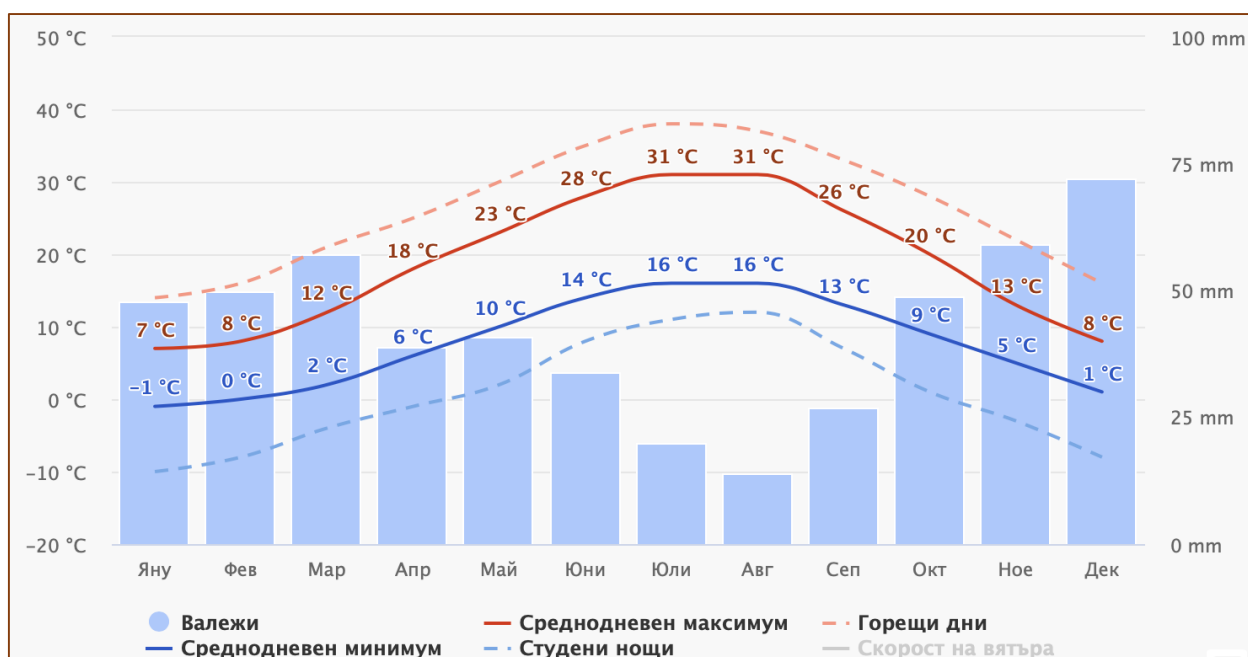


растителност, близост на транзитна река с меридионална ориентация, близост до морски басейни (Черно море и Егейско море).

Районът се отличава с топло лято и мека зима, малка годишна амплитуда на температурата на въздуха, есенно-зимен максимум и летен минимум на валежите, липса на ежегодна устойчива снежна покривка в извънпланинските райони.

Резултатите от симулацията на Meteoblue⁴ за Болярово за средните температури и валежи, потвърждават климатичните характеристики на Общината (Фиг. 2 по-долу).

Фигура 2 Средни температури и валежи в Болярово



Източник:

https://www.meteoblue.com/bg/времeто/historyclimate/climatemodelled/Болярово_България_733092

"Среднодневният максимум" (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец за Болярово. По същия начин "Среднодневният минимум" (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини

⁴ Почасовите метеорологични симулации на Meteoblue за период от 30 години назад за дадена локация осигуряват добра информация за типичните климатични събития и очакваните метеорологични показатели (температура, валежи, слънчеви периоди и вятър).



линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години.

1.3.1. Радиационен режим

Районът се определя като един от най-слънчевите в страната. Действителната продължителност на слънчевото греење в часове показва, че годишните суми са в границите на 2 160 – 2260 часа. За областта Странджа-Сакар действителното слънчево греење средно за годината е около 50% от потенциално възможното⁵.

Астрономически възможното слънчево греење се характеризира с максимум през юни (около 458 часа) и минимум през декември (около 282 часа). Във вътрешногодишното разпределение на относителното слънчево греење (повлияно от облачността) се наблюдава максимум през август (около 75%) и минимум през декември (20%). Интензивната циклонална дейност и свързаната с нея фронтална облачност са причина от ноември до март относителното греење да е в границите 20-35%. Намалването на общата облачност от май до октомври е причина за стойности на относително греење над 50%, а през юли и август – над 70%.

Максималните стойности на ефективното излъчване са през юли и август (2,6-3,0.102 MJ/m²). Минималните стойности се отбелязват през декември-януари (1,1-1,2.102 MJ/m²). В района са регистрирани едни от най-високите средногодишни стойности – 22,0 - 25,0.102 MJ/m². Ефективното излъчване играе голяма роля за смекчаване на климата в територията на изследване и възпрепятства неблагоприятната (от гледна точка на стопанството и комфорта на населението) проява на редица метеорологични явления – пролетни и есенни слани и мразове, екстремни стойности на минималните температури, големи денонощни температурни амплитуди.

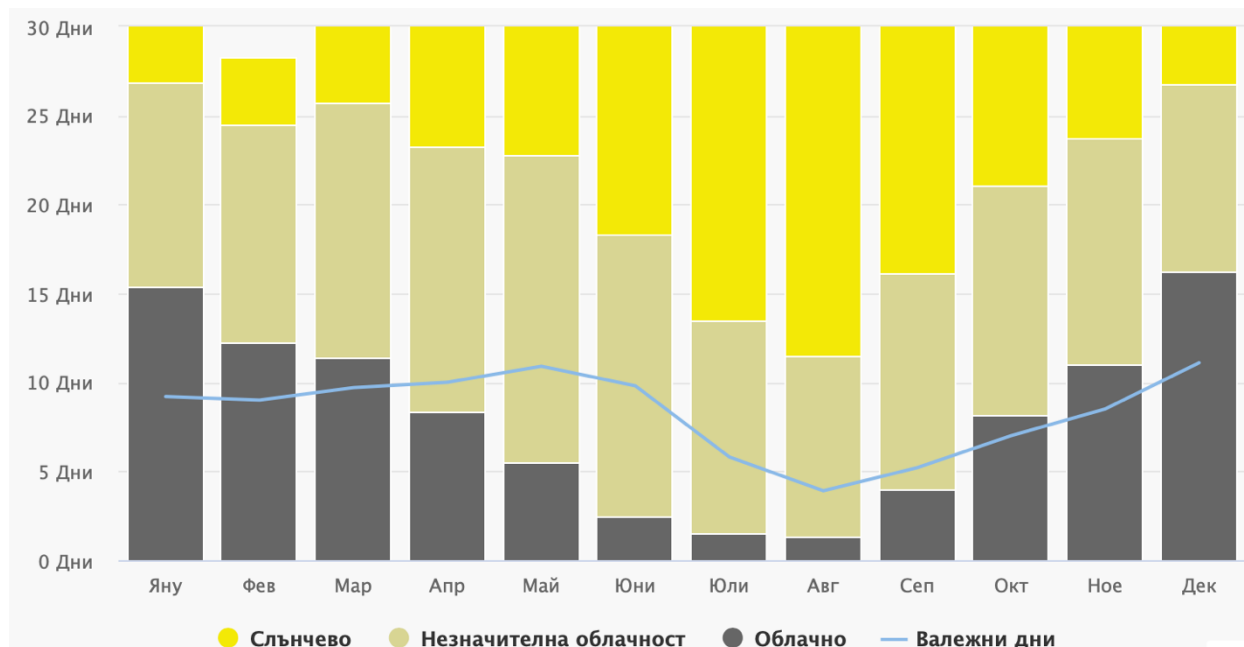
Интензивността на радиацията и режимът на слънчево греење позволяват ефективното използване на слънчевата енергия за практически цели – широкоспектърно земеделие, туризъм и курортно дело, производство на електроенергия (фотоволтаични централи, отглеждане на култури за биогорива) и др.

⁵ Векилска, Б., Д.Топлийски (1990). Климат на Странджа-Сакар. Унив. Изд. „Св.Кл.Охридски”, С., 204.



Резултатите от симулацията на Meteoblue за Болярово за облачните слънчевите и валежни дни са представени на Фиг. 3 по-долу.

Фигура 3 Облачни, слънчеви и валежни дни в Болярово



Източник:

https://www.meteoblue.com/bg/времето/historyclimate/climatemodelled/Болярово_България_733092

1.3.2. Температурен режим

Средните годишни температури са по-високи от тези за страната – 12,0°C за района. Температурната сума за периода с температури над 10°C достига 3700°C. Годишната температурна амплитуда е 21,5°C.

През зимата средните месечни температури са положителни. Средната януарска температура, измерена в станция Стефан Караджово е 0,9°C, а в станция Странджа 0,5°C (Табл. 1). За месец декември те са съответно 3,5°C и 3,1°C. По-високите зимни температури са благоприятни за развитието на някои селскостопански култури. Средно месечната минимална януарска температура е от -2,6°C (Ст.Караджово) и -3,4°C (Странджа) (Табл. 2). При силни застудявания обаче абсолютните минимални температури достигат 19-22°C под нулата (Табл. 3).



Таблица 1 Средномесечна и годишна температура на въздуха в С°

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Стефан Караджово	0,9	2,6	5,2	10,4	15,5	19,4	21,9	21,9	17,9	12,6	8,1	3,5	11,2
Странджа	0,5	1,8	4,6	9,9	15,2	18,9	21,3	21,3	17,4	11,9	7,4	3,1	11,1

Таблица 2 Средни минимални температури на въздуха в С°

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Стефан Караджово	-2,6	-1,7	0,4	5,0	9,7	13,0	14,9	14,8	11,4	7,1	3,7	-0,3
Странджа	-3,4	-1,8	0,0	4,6	9,3	12,3	14,3	14,4	11,3	7,0	4,0	-0,6

Таблица 3 Абсолютни минимални температури на въздуха в С°

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Стефан Караджово	-19,6	-21,5	-14,1	-3,8	0,0	3,0	7,2	6,8	-1,1	-5,4	-11,4	-17,0
Странджа	-21,4	-17,9	-16,0	-4,0	-0,8	3,0	6,5	6,5	-1,5	-5,0	-12,7	-15,6

Средно юлските температури за Стефан Караджово показват стойности от 21,9 °С, в станция Странджа 21,3°С (Табл. 1), а средните максимални - съответно 28,6°С и 27,3 °С, с изравняване на стойностите за месеците юли и август (Табл. 4). Абсолютните максимални температури достигат 40-41°С (Табл. 5).

Таблица 4 Средни максимални температури на въздуха в С°

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Стефан Караджово	4,5	6,8	10,0	16,3	21,6	25,8	28,5	28,6	24,6	18,4	12,6	7,4
Странджа	3,8	6,0	9,0	15,0	20,4	24,8	27,2	27,3	23,4	17,2	12,0	6,7

Таблица 5 Абсолютни максимални температури на въздуха в С°

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Стефан Караджово	17,5	20,4	26,7	28,9	34,0	37,0	39,5	41,1	36,8	33,1	23,5	19,0
Странджа	17,6	20,7	25,7	28,4	31,0	36,1	37,6	40,5	35,9	32,7	25,5	19,6

Минимумът в годишния ход на денонощната температурна амплитуда е през зимата (декември-януари), а максимумът през лятото – предимно август. Средно месечните стойности са от 7,1°С за януари и 13,8°С за август (Ст. Караджово) (Табл. 6). По-честото проявление на средиземноморските циклони в края на есента и началото на зимата и засиленото морско влияние по речните долини от юг-югозапад оказват смекчаващо влияние на температурните амплитуди през ноември-декември.



Таблица 6 Средномесечни стойности на денонощната температурна амплитуда в С°

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Стефан Караджово	7,1	8,5	9,6	11,3	11,9	12,8	13,6	13,8	13,2	11,3	8,9	7,7	10,8
Странджа	7,2	7,8	9,0	10,4	11,1	12,5	12,9	12,9	12,1	10,2	8,0	7,3	10,1

Устойчивото преминаване на температурата на въздуха над 5°С (ст. Ст.Караджово) настъпва около 12 март и продължава до 2 декември, а периодът с температури над 10°С – от 3 април до 2 ноември (Табл. 7). Най-ранната дата на мразовете се формира около 30 септември, а най-късната възможна дата на проява на мразови явления – 12 май (Табл. 8).

Таблица 7 Дати на преход на температурата през 5°, 10° и 15°. Продължителност на периодите с температурни суми над 5°, 10° и 15°

станция	устойчиво преминаване на температурата на въздуха над 5°, 10° и 15°						период в дни с температура на въздуха над			температурна сума за периодите с температура над		
	пролет			есен								
	5°	10°	15°	5°	10°	15°	5°	10°	15°	5°	10°	15°
Стефан Караджово	12.III	3.IV	13.V	4.X	2.XI	2.XII	266	211	132	4049	3619	2811
Странджа	18.III	16.IV	15.V	3.X	3.XI	29.XI	257	192	132	3826	3520	2704

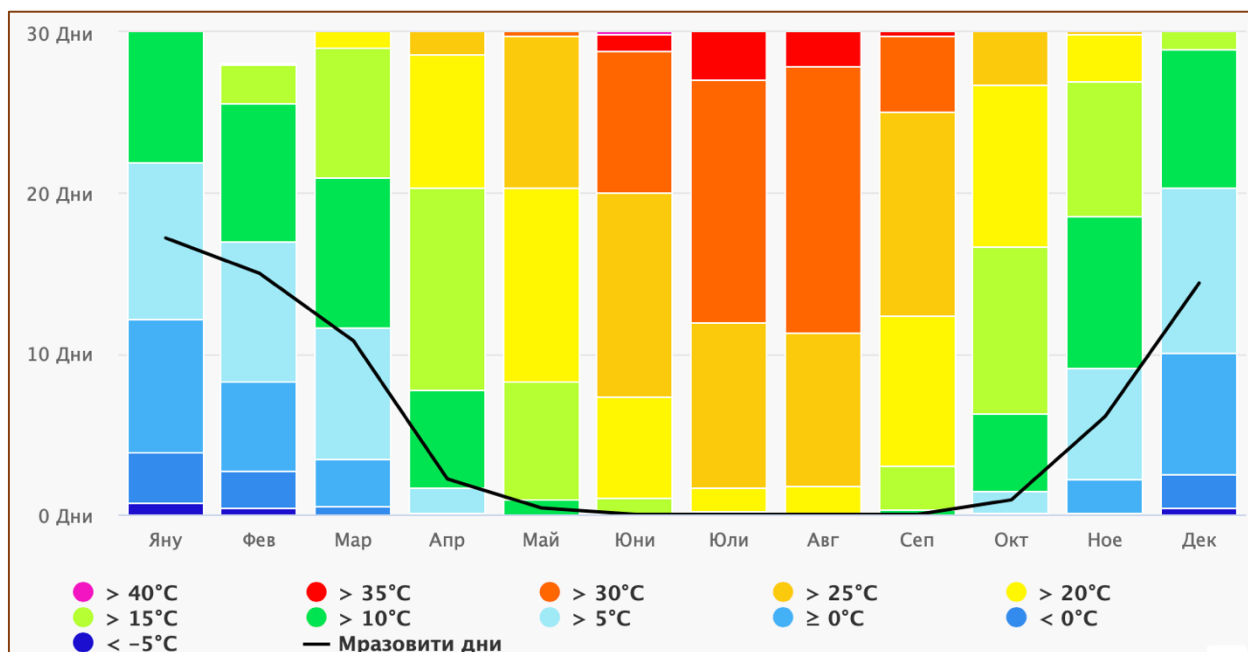
Таблица 8 Средни и крайни дати на първите есенни и последните пролетни мразове и продължителност на безмразовия период

станция	последен пролетен мраз			първи есенен мраз			безмразов период
	най-ранна дата	средна дата	най-късна дата	най-ранна дата	средна дата	най-късна дата	
Стефан Караджово	20.III	7.IV	5.V	30.IX	6.XI	8.XII	212

Резултатите от симулацията на Meteoblue за Болярово за максималните температури са представени на Фиг. 4 по-долу.



Фигура 4 Максимални температури в Болярово



Източник:

https://www.meteoblue.com/bg/времето/historyclimate/climatemodelled/Болярово_България_733092

1.3.3. Режим на валежите

Валежите са недостатъчни от гледна точка на стопанската практика. Годишната сума на валежите средно за района е 580 мм, с тенденция за нарастване на юг по орографски причини до 850 мм/год. Териториалното разпределение на валежите е неравномерно, което е в пряка връзка с формите в релефа и ориентацията им спрямо доминиращия атмосферен пренос. Коефициентът на вариация е сред един от най-големите в Югоизточна България – 27-29%. Най-големи валежи има през зимата. Като най-сух месец се очертава август. Има условия за летни засушавания (Табл. 9). Месечното разпределение на валежите (за станция Болярово, при обща сума от 535 мм/год) показва стойности от 28% през зимата, 26% през пролетта, 22% през лятото и 24% през есента (Табл. 10).

Таблица 9 Средномесечни и средногодишни валежни суми

станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
Болярово	49	42	37	47	53	52	42	22	34	46	54	57	535
Странджа	66	49	40	51	59	52	42	25	31	54	68	58	594

Таблица 10 Полугодишни и сезонни валежни количества и % от средногодишната сума

станция	зима		пролет		лято		есен		год.	IV - IX		X - III	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	сума	%	сума	%
Болярово	148	28	137	26	116	22	134	24	535	250	47	285	53
Странджа	172	29	150	25	119	20	153	26	594	260	44	334	56



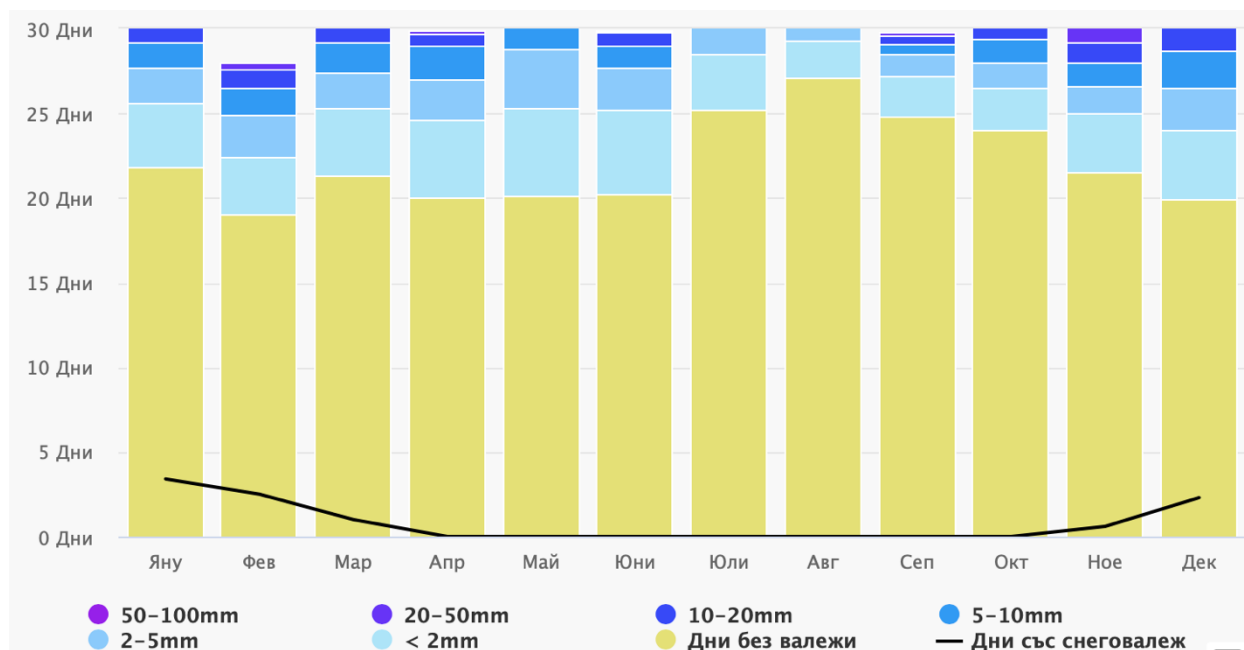
Характерна особеност на района е, че валежите над 500 – 550 мм имат 50% обезпеченост, а тези в диапазона 450-550 мм – 70% емпирична обезпеченост (Табл. 11). Тези условия благоприятстват развитието на естествена горска растителност и отглеждането на широка гама от култури в земеделието. Благоприятен фактор са при наличие на стопанска дейност, като способстват самопречистването на въздуха. Регистрирани са отделни случаи на екстремни годишни валежни суми, вариращи за района от 850 мм до 1300 мм.

Таблица 11 Емпирична обезпеченост на средногодишните валежи. Екстремни годишни суми и година на случване

станция	макс. сума	год. на събит.	Обезпеченост, %										мин. сума	год. на събит.
			10	20	30	40	50	60	70	80	90	95		
Болярово	848	1979	716	640	578	567	525	491	470	415	360	288	248	1945
Странджа	957	1966	790	720	665	640	565	550	530	455	410	368	337	1950

Резултатите от симулацията на Meteoblue за Болярово за количеството на валежите са представени на Фиг. 5 по-долу.

Фигура 5 Количество на валежите в Болярово



Източник:

https://www.meteoblue.com/bg/времето/historyclimate/climatemodelled/Болярово_България_733092



1.3.4. Режим на овлажнение

Относителната средно месечна влажност на въздуха се отличава със зимен максимум – тя е 88% през януари и спада до 63 % през август (Табл. 12). Амплитудата в годишния ѝ ход надминава 20% в хълмистите райони на Дервентските възвишения и Странджа. Броят на дните с относителна влажност под 30% (като показател за засушливо време) варира от 10 до 20 дни.

Таблица 12 Средномесечна относителна влажност на въздуха (%)

станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Стефан Караджово	88	85	80	74	74	70	65	63	68	76	83	87

Осреднените месечни стойности на дефицитната влажност са от 0,9 hPa за януари и 11,9 hPa за август (Табл. 13).

Таблица 13 Средномесечна дефицитна влажност на въздуха (%)

станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Стефан Караджово	0,9	1,4	2,3	4,2	5,8	8,2	10,7	11,9	7,9	4,5	2,4	1,3

1.3.5. Облачност

Средната месечна облачност има добре изразен годишен ход с минимум през август (Табл. 14). По-значителен скок в увеличаването количеството на облачността има от септември към октомври.

Таблица 14 Среден брой на ясните и на мрачните дни (по обща облачност)

станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
среден брой на ясните дни													
Стефан Караджово	2,6	2,6	3,7	4,3	4,7	6,4	11,7	13,4	9,7	6,6	3,6	3,3	72,6
среден брой на мрачните дни													
Стефан Караджово	16,5	11,8	12,3	9,0	6,6	2,4	1,8	1,9	3,4	6,2	11,4	14,7	98,0

1.3.6. Мъгли

Територията се отличава със сравнително голям брой мъгли – до 30-40 дни годишно. Броят на дни с мъгла е най-голям в периода октомври-март. Мъглите се образуват като комплексен резултат от съчетаването на метеорологични условия и локални особености на топографската повърхнина. Това е състояние на въздуха в приземния слой, когато видимостта е под 1 км. Намалената видимост е резултат от



кондензацията на водните пари при определени температурни условия и влажност на въздуха, за което допълнително способства наличието на твърди частици във въздуха, които играят ролята на кондензационни ядра. Мъглите имат особено неблагоприятно влияние, когато наличието на твърди частици във въздуха се дължи на замърсяване с прах и сажиди от изгарянето на течни и твърди горива и други горими продукти. Разсейването на мъглите става с повишаването на температурата през деня, усилването на турбулентността на въздуха, появяването на вятър, разрушаването на температурната инверсия и др.

1.3.7. Снежна покривка

Снежната покривка има неустойчив характер и е със сравнително малка средна дебелина. Годишният брой на дните със снежна покривка варира от 20 до 50. Най-ранната дата на появяване на снежната покривка е в средата на месец февруари, а най-късната дата на изчезването ѝ – началото на април.

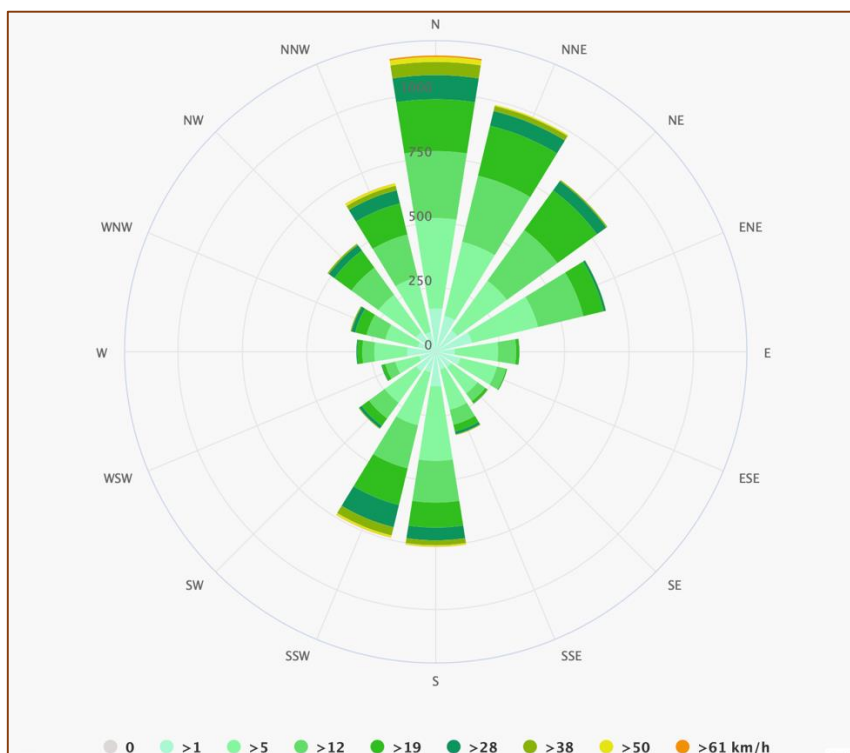
1.3.8. Вятър

Ветровата циркулация има определящо значение за потенциала на естествено пречистване на въздуха и разсейването на локалните приземни концентрации на замърсители. От основните му характеристики като посока, скорост, плътност и честота зависят условията на: разсейване на замърсяванията, пренос на замърсители от други райони, задържане на замърсители в отделни локалитети. От тази гледна точка от съществено значение е броят на дните с малка скорост на вятъра, когато приземната концентрация на вредни вещества достига максимални стойности, както и случаите на тихо време.

Преобладаващите ветрове за района са северните и североизточните – 55-65% от случаите, а след тях по интензивност северозападните и южните. Делът на случаите с тихо време е висок - между 30-50 % и се обяснява предимно с ниската надморска височина на територията. Средно годишната скорост на вятъра е ниска - 2 м/сек. Броят на дните със скорост на вятъра надвишаващ 14 м/сек е 10 и се проявява предимно в обхвата на Дервентските възвишения.



Фигура 6 Роза на вятъра в Болярово



Източник:

https://www.meteoblue.com/bg/времето/historyclimate/climatemodelled/Болярово_България_733092

1.4. Агроклиматични ресурси

Областта разполага със значителен агроклиматичен потенциал за развитие на всички подотрасли на растениевъдството – зърнени, технически, зеленчукови култури и трайни насаждения. Община Болярово е определяна като територия с умерен риск от засушаване⁶.

Според Агроклиматичното райониране на България⁷ територията се отнася към три района, както следва от запад на изток:

- 1) Поречието на река Поповска (западно от меридиана на Болярово) – топъл и много засушлив район;
- 2) Основната част от територията на Общината – топъл и засушлив район;
- 3) Източната част на прехода към Странджанските ридове – топъл и слабо засушлив район; Условията благоприятстват отглеждането на средно топлолюбиви, средно късни култури, в т.ч. царевица, фасул, соя, слънчоглед, цвекло, тютюн.

⁶ Общини с риск към атмосферно засушаване - www.meteo.bg

⁷ Хершкович, Е. (1984). Агроклиматични ресурси на България. Изд. на БАН, С., 112.

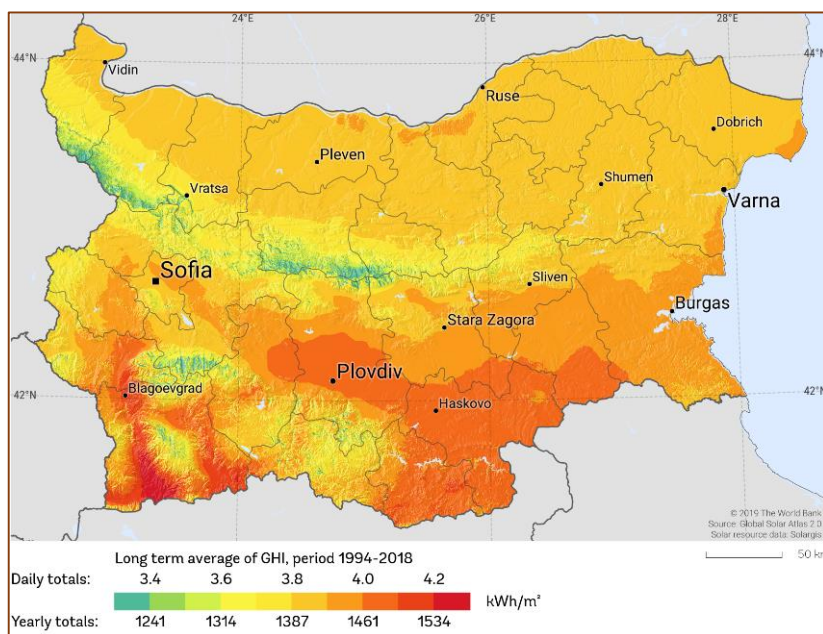
1.5. Потенциал за използване на ВЕИ

Добрите показатели за продължителност на слънчевото греене дават основание да се твърди, че в района съществува потенциал за използването на слънчевата енергия в качеството ѝ на възобновим източник на енергия.

Съгласно оценките на теоретичния потенциал на соларна енергия в България, територията на община Болярово се отнася към района с най-високите ресурси на територията на страната ни – над 4,25 kWh/m²/дневно или над 1550 kWh/m²/годишно⁸.

Според същите анализи община Болярово попада в зона на малък ветроенергиен потенциал, където средната многогодишна скорост на вятъра не превишава 2 м/сек.

Фигура 7 Глобална хоризонтална слънчева радиация на територията на България – осреднени стойности за периода 1994–2018 г.



Източник: <https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/bulgaria>

Предвид на благоприятните почвени и климатични условия възможност съществува и по отношение на добива на култури (рапица, соя, слънчоглед и др.) за производство на биогорива.

⁸ По данни на доклад: Техническа и икономическа оценка на ВЕИ в България, програма PHARE, 1997.



В обобщение може да се посочи, че:

- Територията се отличава с положителен радиационен баланс през цялата година, което е отлична предпоставка за разгръщане на стопанската практика в широкоспектърно земеделие, туризъм и курортно дело, производство на енергия от ВЕИ и др. Условията са много благоприятни за комфорта на населението и благоприятстват за поддържането на стопанската инфраструктура;
- Режимът на валежите е континентално-средиземноморски, което се изразява във високи зимни валежи от дъжд и условия за летни засушавания. Високата процентна обезпеченост на валежите през годината (50% обезпеченост за валежи от 450-550%) създава добри условия за развитие на естествена горска растителност и разгръщане на селско стопанство, което е голямо предимство на района на фона на другите засушливи територии в страната.
- Режимът на ветровете по територията показва относително висок процент на дните с тихо време. Активността на ветровете е типична за условията в Югоизточна България – предимно от северните сектори на хоризонта. Отличава се с ниска средна скорост на вятъра. Няма изразителни местни ветрове (планинско-долинни ветрове или въздушни течения в поречието на голяма река)
- В района съществуват естествени природни предпоставки за формирането на голям брой дни с мъгла в течение на годината (принадлежността на района към Тунджанския басейн), което може да има неблагоприятен ефект за стопанството и транспорта. Циркулацията на въздуха и локалните условия на орографията благоприятстват за бързото им разсейване. Няма предпоставки за антропогенни замърсявания, съпровождащи явлението.
- Климатичните режими показват отлични предпоставки за производство на енергия от ВЕИ и в частност - фотоволтаични системи или производство на биогорива.

Изводи:

- 1) Целогодишният положителен радиационен баланс предполага активност на биогеохимичния кръговрат и висока динамичност на природните процеси. Това означава, че при наличие на антропогенно натоварване –



замърсяване на води, почви, въздух или физическа деструкция на терена, негативните процеси ще протичат с по-висока скорост;

- 2) Валежите се проявяват през зимния период и са предимно от дъжд, което повишава оттока на реките в периода на извънвегетационна активност на горската растителност и може да провокира развитие на ерозия и нарушаване на почвената покривка. Като комплексен резултат това води и до загуба на водни ресурси.
- 3) Факторите на подстилащата повърхнина в съчетание с променливия характер на средиземноморските циклони могат да предизвикат проявата на екстремни обилни извалявания, което може да има силен деструктивен ефект върху почвите, да предизвика наводнения и нарушения на речните корита. На това основание е важно поддържането на естествената растителност, която има укрепващи функции по отношение както на почвите, така и за регулацията на речния отток. Наложителни са хидроинженерните намеси в посока завирявания и корекции на речните легла. При тези обстоятелства те имат определящо значение за поддържането на баланса на водните ресурси в общината.
- 4) Климатичните условия предполагат летни засушавания и възможност за възникването на горски пожари, което налага задължителна превенция от страна на отговорните органи.
- 5) Режимът на валежите създава добри условия за самопречистване на въздуха. В същото време територията се отличава с висок процент на случаите с тихо време и на дните с мъгли, което може да формира предпоставки за задържане на замърсявания в приземния въздух в отделни локалитети по територията. Това следва да се отчита при стопанската организация на територията. На съвременния етап не се наблюдават замърсявания главно поради ограничената стопанска дейност.
- 6) При наличие на инвестиционен интерес във ВЕИ сектора, следва да се направи необходимото за увеличаване на контрола от страна на общината по отношение на: строеж и поддържане на съоръжения, собствен мониторинг върху състоянието на околната среда, поемане от страна на фирмата-инвеститор на ясни ангажименти по възстановяването на



използваните терени след края на експлоатационния период на съоръжението.

1.6. Полезни изкопаеми

Геоложкото и палеогеографското развитие на територията на общината определят вида и териториалното разпределение на полезните изкопаеми. С промишлено значение са находищата на мрамор в Дервентските възвишения и находищата на варовик при с. Воден и с. Крайново. Без промишлено значение са запасите на медни руди при с. Иглика (с второстепенни компоненти олово и цинк) и на железни руди при с. Голямо Крушево.

- Запасите на полезни изкопаеми са незначителни и няма да оказват съществено влияние върху социално-икономическото развитие на община Болярско в бъдеще.
- В същото време от гледна точка на плановете на общината за рехабилитация и поддържане на транспортната и друга инфраструктура, както и предвид очакваното нарастване на инвестиционните намерения в туризма и енергетиката (ВЕИ сектора) вероятно ще нарасне потреблението на инертни материали.

1.7. Мерки и препоръки

- Следва да се засили контролът върху нерегламентираното извличане на инертни материали от речните корита, което пряко се отразява върху хидроморфологичните им характеристики. Нарушаването на тези характеристики води до повишен риск от наводнения и възможност на влошаване качествата на речните води;
- Следва да се засили контролът върху нерегламентираното изхвърляне на отпадъци в речните корита;
- Следва да се засили контролът върху нерегламентираното изсичане на растителност.



2. Население и селищна мрежа⁹

Развитието на социалната сфера и човешките ресурси на територията на община Болярово е съпътствано с проявата на различни проблеми с икономически и социален характер. В резултат на цялостното негативно демографско развитие, наблюдаваната ситуация на общинско ниво, не прави изключение от проявяващите се национални тенденции, характеризиращи демографското развитие.

По последните налични данни от преброяването на населението, към 01.02.2011 г. в община Болярово живеят 4 160 д., в т.ч. 2 000 д. (48,1%) мъже и 2 160 д. (51,9%) жени. Посоченият брой население на местно ниво формира 3,2% от жителите на област Ямбол, 0,4% от населението на Югоизточен район от ниво 2 и 0,06% от това на национално ниво.

В периода между двете преброявания през 2001 и 2011 г., жителите на община Болярово намаляват с 1 478 д., равняващи се на спад от 26,2% (от 5 638 д. към 01.03.2001 г., на 4 160 д. към 01.02.2011 г.). Посочената относителна стойност в динамиката на населението отнежда на общината напълно съотнасяща се позиция спрямо тази за България (– 7,1%), за Югоизточен район от ниво 2 (– 7,8%) и за област Ямбол (– 15,8%).

Таблица 15 Динамика на населението в периода 2001–2019 г.

	Брой на населението към:			Прираст (%)	Прираст (%)
	01.03.2001	01.02.2011	31.12.2019	2001-2011	2001-2019
България	7 928 901	7 364 570	6 951 482	– 7,1%	– 12,3%
Югоизточен район	1 168 706	1 078 002	1 024 115	– 7,8%	– 12,4%
Област Ямбол	156 070	131 447	117 335	– 15,8%	– 24,8%
Община Болярово	5 638	4 160	3 491	– 26,2%	– 38,1%

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 01.03.2001 г. – 31.12.2019 г. населението на община Болярово намалява с 2 147 д., които формират отрицателен прираст в размер на 38,1%. Посоченият темп на прираст се отличава с по-неблагоприятна отрицателна стойност спрямо тази за страната, за района от ниво 2 и за областта.

⁹ За детайлен демографски анализ Виж: План за интегрирано развитие на Община Болярово 2021-2027



Към 31.12.2019 г. броят на жителите в общината е 3 491 д., които формират 3,0% от населението на област Ямбол, 0,3% от населението на Югоизточен район и 0,05% от това на страната.

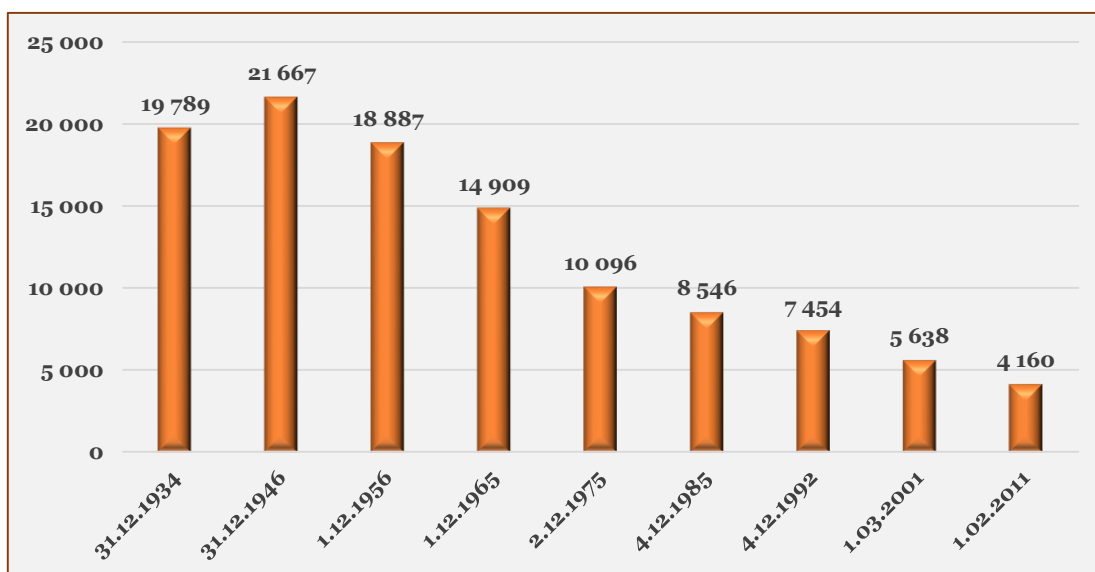
Важен момент от демографския анализ е определяне мястото на общината сред петте общини в област Ямбол по показателя „брой население“. Към 31.12.2019 г. броят на жителите на местно ниво (3 491 д.) отрежда на община Болярово последно пето място в структурата на населението на областно ниво.

С цел очертаване на проявяващата се тенденция в демографското развитие на местно ниво, динамиката в броя на населението следва да се проследи за достатъчно дълъг времеви период. Представената фигура проследява броя на жителите на община Болярово към датите на всички преброявания на населението в страната, извършени в периода 1934–2011 г.

Броят на населението в общината нараства до 1946 г., след което настъпва период на негативен прираст, последователно отчетен при проведените следващи седем преброявания на населението в периода 1956–2011 г. Най-голям брой население е отчетен през 1946 г. – 21 667 д. Към датата на последното преброяване броят на жителите на местно ниво достига най-ниска стойност за изследвания 77 годишен период – 4 160 д. Намалението между годината с най-голям брой население и тази с най-неблагоприятна стойност на показателя е 17 507 д., равняващи се на близо 81%.



Фигура 8 Динамика на населението на община Болярово по преброявания за периода 1934–2011 г.



* Посочените данни в периода 1934–1965 г. отговарят на показателя „налично население“. Данните в периода 1965–2011 г. се отнасят до показателя „постоянно население“ към датата на проведеното преброяване.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Намалението на населението следва да се проследи от гледна точка на неговия абсолютен и относителен прираст. В периода 2001–2019 г. жителите на община Болярово намаляват с 2 147 д., равняващи се на 38,1%.

В посочения период се разглежда броят на населението към:

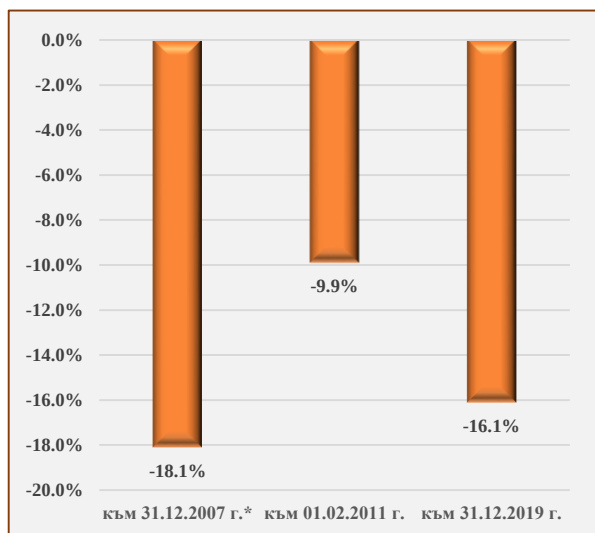
- **01.03.2001 г.** – предпоследно преброяване на населението в страната;
- **31.12.2007 г.** – реперна година (членство на България в Европейския съюз);
- **01.02.2011 г.** – последно преброяване на населението;
- **31.12.2019 г.** – последни налични статистически данни.

В периода между преброяването през 2001 г. и годината на членство на България в ЕС (2007 г.), жителите на община Болярово намаляват с 1 022 д., които се равняват на спад от 18,1%. В периода 31.12.2007 г. – 01.02.2011 г. населението на местно ниво намалява с 9,9% (456 д.) – от 4 616 д. към 31.12.2007 г., на 4 160 д. към 01.02.2011 г. В резултат на протичащите неблагоприятни демографски процеси в общината, броят на населението продължава да намалява – в периода между преброяването

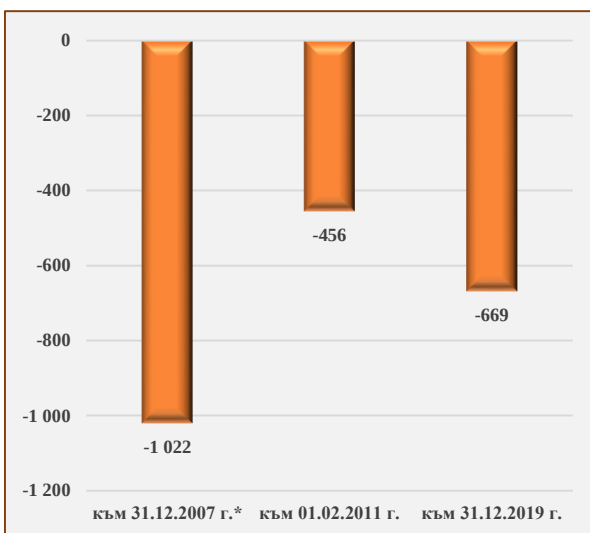


от 2011 г. и последните статистически данни за демографските процеси в страната, отчетеният спад е с 669 д., равняващи се на 16,1%.

Фигура 9 Относителен прираст на населението на община Болярово в периода 2001–2019 г.



Фигура 10 Абсолютен прираст на населението на община Болярово в периода 2001–2019 г.



* спрямо 01.03.2001 г.; към 01.02.2011 г. – спрямо броя към 31.12.2007 г.; към 31.12.2019 г. – спрямо броя към 01.02.2011 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Важен структурен елемент на демографския анализ представляват териториалните особености в разпределението на населението по населени места. Към 01.02.2011 г. с най-голям брой жители се отличава общинският център – гр. Болярово (1 231 д.). В общината има 19 села, най-значими сред които са Стефан Караджово (514 д.) и Мамарчево (370 д.). Към разглежданата дата, броят на населението на останалите села варира между 18 д. за с. Иглика и 347 д. за с. Воден.

В периода 01.02.2011 г. - 31.12.2019 г., броят на населението намалява на територията на 17 населени места в община Болярово. Най-тревожни относителни стойности (%), характеризиращи динамиката на населението за изследвания период, се отчитат за селата Дъбово (– 50,0%), Денница (– 33,3%), Вълчи Извор (– 31,7%), Шарково (– 31,2%), Ружица (– 29,7%). С най-тревожни абсолютни стойности (бр.) се отличава общинският център – гр. Болярово (– 118 д.), следван от селата Стефан Караджово (– 113 д.) и Голямо Крушево (– 80 д.).



В разглеждания период броят на населението на общинския център – гр. Болярово намалява от 1 231 д. към 01.02.2011 г., на 1 113 д. към 31.12.2019 г. Отчетеният спад в броя на населението на общинския център се равнява на 9,6%.

Към 31.12.2019 г. жителите на гр. Болярово формират 31,9% (1 113 д.) от населението на общинско ниво (3 491 д.), при стойност от 68,1% (2 378 д.) за територията на останалите 19 населени места села в едноименната община. Следователно, съотношението между градското и селското население в община Болярово към посочената дата, е 31,9% към 68,1% в полза на селското население.

Таблица 16 Динамика на населението на община Болярово по населени места в периода 01.02.2011 г. – 31.12.2019 г.

Населено място	Брой на населението		Прираст (%)	Прираст (бр.)
	към 01.02.2011	към 31.12.2019	2001–2019	2001–2019
гр. Болярово	1 231	1 113	– 9,6%	– 118
с. Воден	347	312	– 10,1%	– 35
с. Вълчи извор	41	28	– 31,7%	– 13
с. Голямо Крушево	272	192	– 29,4%	– 80
с. Горска поляна	72	74	2,8%	2
с. Денница	81	54	– 33,3%	– 27
с. Дъбово	72	36	– 50,0%	– 36
с. Златиница	42	31	– 26,2%	– 11
с. Иглика	18	16	– 11,1%	– 2
с. Камен връх	28	23	– 17,9%	– 5
с. Крайново	45	33	– 26,7%	– 12
с. Малко Шарково	205	179	– 12,7%	– 26
с. Мамарчево	370	320	– 13,5%	– 50
с. Оман	81	55	– 32,1%	– 26
с. Попово	317	274	– 13,6%	– 43
с. Ружица	111	78	– 29,7%	– 33
с. Ситово	72	90	25,0%	18
с. Стефан Караджово	514	401	– 22,0%	– 113
с. Странджа	42	45	7,1%	3
с. Шарково	199	137	– 31,2%	– 62

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Гъстотата на населението (д/км²) е основен показател, който разкрива характера на протичащите демографски процеси на дадена територия.



Таблица 17 Средна гъстота на населението към 01.02.2011 г. (данни от преброяването на населението през 2011 г.¹⁰) и промяна в стойностите на показателя към 31.12.2019 г.

	Територия (км ²)	Население – брой		Гъстота на населението (д/км ²)	
		01.02.2011	31.12.2019	01.02.2011	31.12.2019
България	111 001,9	7 364 570	6 951 482	66,3	62,6
Югоизточен район	19 798,7	1 078 002	1 024 115	54,4	51,7
Област Ямбол	3 355	131 447	117 335	39,2	35,0
Община Болярово	667,9	4 160	3 491	6,2	5,2

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Към 01.02.2011 г. средната гъстота на населението на община Болярово е 6,2 д/км². Отчетената стойност е значително по-ниска от тази за България (66,3 д/км²), за Югоизточен район (54,4 д/км²) и за област Ямбол (39,2 д/км²).

Намалението в броя на жителите на общината в периода 01.02.2011 г. – 31.12.2019 г. води до промяна и в гъстотата на населението, която към 31.12.2019 г. е 5,2 д/км². Следователно, в периода между преброяването през 2011 г. и последните налични данни за демографските процеси в страната, средната гъстота на населението в община Болярово намалява с 1 човек на км².

¹⁰ Последни налични данни



II. АНАЛИЗ НА ДИНАМИКАТА НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Атмосферен въздух

Морфохидрографските особености на територията, заемана от община Болярово и особеностите на климатичните ѝ режими не създават сериозни предпоставки за формирането на неблагоприятни метеорологични условия, свързани с възможности за концентрация и задържане на замърсители в атмосферния въздух. Особено благоприятни фактори за предотвратяване на замърсявания или разсейване на съществуващите такива са валежите и високият процент естествена (включително горска) растителност. Територията е относително проветрива, което допълнително способства лесната дисперсия на замърсители във въздуха.

Основните климатични фактори, създаващи условия за концентриране на атмосферните примеси са високият процент на случаите с тихо време, високата относителна влажност през студеното полугодие и честотата на случаите с мъгли. Следователно, най-неблагоприятни климатични условия за замърсяване на атмосферния въздух в региона има през есента и зимата. През лятото при проява на засушавания, високи температури и антициклонална обстановка е възможно краткотрайно увеличаване на праховите частици във въздуха под влияние на транспорта или изкопно-строителни дейности.

Качеството на атмосферния въздух в обхвата на анализираната територия е под контрола на РИОСВ Стара Загора.

Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на община Болярово като част от НАСЕМ – Подсистема “Въздух” няма изградена. В последните пет години не са извършвани допълнителни измервания по утвърдения график от мобилните автоматични станции (МАС) за оценка на качеството на атмосферния въздух.

Съгласно изискванията на Наредба № 7 към закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ - ДВ бр. 45/03.05.1999 г.), община Болярово по чл. 30, ал. 1, т. 4 се отнася към районите в който нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове.



1.1. Основните източници на замърсяване на атмосферния въздух

1.1.1. Автомобилен транспорт

Замърсяванията могат да се формират целогодишно (въглероден оксид, бензо(а)пирен, НМЛОС и азотни оксиди), както при наличието на сухо време, така и през периода на студеното полугодие при проява на мъгли и висока атмосферна влажност. Замърсяванията са краткотрайни, поради ограничения трафик в общината, и се ограничават до мястото на формиране.

1.1.2. Пътна и прилежаща инфраструктура

Този източник на замърсяване има трайно въздействие както по отношение на атмосферния въздух (замърсяване с ФПЧ10), така и по отношение на други компоненти на средата (вкл. ландшафт). Предотвратяването на проблеми от подобен характер следва да са сред основните мерки от страна на общината в посока поддържане на качествата на околната среда.

1.1.3. Изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) в битовия сектор

Това е основен и траен източник на замърсявания (серни оксиди) в селищата, предимно през студеното полугодие. Предвид на характеристиките на общината (демографска ситуация и селищна инфраструктура) на този етап няма условия за пълноценно разрешаване на този проблем. Независимо от това следва да се предприемат мерки в посока увеличаване на енергийната ефективност (в обществени, административни сгради и пр.), както и постепенното преминаване към алтернативни видове отопление с по-висока ефективност – пелети, замяна на печките с котли с по-висок КПД, интегриране на съществуващите отоплителни системи в обществени сгради със системи за производство на водородно-кислородна смес по метода импулсна електролиза.

1.1.4. Промислени инсталации или обекти от друга стопанска инфраструктура

Промислената дейност е ограничена и въздействия от този източник имат инцидентен характер. Необходимо е стриктно да се упражнява контрол от страна на общината при изпълнението на изискванията на ОбС Болярово за опазване на чистотата и качествата на околната среда. При наличието на инвестиционни



предложения в промишления сектор или при предприемането на обновителни дейности в съществуващите предприятия следва да се спазва тенденция за замяна на използваните горива с екологично чисти, въвеждане в експлоатация на екологично чисти производства, а там, където е възможно и газифициране /локална станция/.

Наблюдават се инцидентни превишения на нормите за допустими емисии по показатели въглероден оксид и азотни оксиди. За установени превишения на нормите на допустими емисии в атмосферния въздух, през 2016 г. са предприети административно-наказателни мерки, чрез издаване на наказателни постановления на дружество „Булгартрансгаз“ ЕАД – компресорна станция „Странджа“, с. Горска поляна. В резултат, дружеството е санкционирано за замърсяване на атмосферния въздух с въглероден оксид над допустимите норми. Такива превишения са отчитани и в предишни години, като са предприети мерки, гарантиращи спазването на нормите за допустими емисии.

1.1.5. Дейности с неорганизирано изпускане на вредни вещества

Към настоящия период тези дейности са ограничени или имат локално въздействие. Усилията на общината следва да се насочат към контрол за поддържане на териториите около обектите, съгласно нормативните изисквания.

От гледна точка на плановете на общината за обновяване на инфраструктурата и други стопански дейности се очаква относително нарастване на ремонтната и строителната дейност.

Особен източник на замърсяване е появата на нерегламентирано сметище в неблагоустроени територии или територии без активна стопанска дейност в близост до границите на населените места.

1.1.6. Случаи на възникване на горски и полски пожари

Територията се отличава с висока потенциална опасност от възникване на пожари в периода на летните засушавания. Този тип замърсяване е особено опасно, поради задържането във въздуха на смолисти вещества.



Изводи:

- Качеството на атмосферния въздух отговаря на стандартите и не създава здравен риск за хората, живеещи в общината.
- Необходимо е ускоряване на процеса за изграждане на информационна база за състоянието на околната среда в общината и в частност на атмосферния въздух.

2. Води

2.1. Повърхностни водни тела

Речната мрежа в пределите на община Болярово се отнася едновременно към Егейския водосборен басейн (посредством реките, оттичащи се на запад към Тунджа – Поповска и Араплийска) и Черноморския водосборен басейн (чрез високия водосбор на река Средецка). Гъстотата на речната мрежа във водосбора на река Средецка е 0,72 до 0,94 км/км², а на река Поповска – 0,23-0,66 км/км².

Река Средецка има дължина от 69 км и обща площ на водосборния басейн от 985,3 км². Тя извира северозападно от връх Тетрабаир (369 м) в Бакаджиците с името Стара река. Отводнява североизточните хълмисти земи в Общината. Влива се в западната част на Мандренското езеро. Образува речна система с дълги леви и къси десни притоци¹¹. Среден годишен отток при с. Проход 1.95 м³/сек. С пълноводие през месец февруари и маловодие през месеците август, септември и октомври.

Река Поповска има дължина от 71,6 км и обща площ на водосборния басейн – 532,9 км². Започва течението си от връх Бойчов баир (499 м) и формира обширна изворна област в Дервентските възвишения. Има обща посока на оттичане на север-северозапад, която едва след Попово променя на югозапад. Влива се в река Тунджа южно от Елхово. Отличава се с голям коефициент на извивливост. Завирена е след с. Воден в яз. "Малко Шарково". Средномногогодишното водно количество на р. Поповска (с. М. Шарково) е 0.840 м³/сек, като варира от 0.226 м³/сек при много суха година до 2.118 м³/сек през многоводна година.

Река Араплийска има дължина от 42,1 км и площ на водосбора 351,4 км². Започва течението си в близост до граничния връх Чакър баир (539 м) в Дервентските

¹¹ Христова, Н. (2012). Речни води на България. Изд.къща „Тип-топ прес“, С., 820



възвишения. Оттича се на северозапад. Образува разклонена речна мрежа. Ляв приток на Тунджа.

Районът се характеризира с малка водоносност и резки колебания на оттока (предимно в стойностите на максималния отток). Средният годишен отток на реките в района е 180 мм с преобладаващо дъждовно подхранване (66%)¹². Средният многогодишен отток се променя от 180 мм/год в хълмистите земи на Бакаджиците и Дервентските възвишения до 60 мм/год на запад в посока на Тунджанската долина. Отточният коефициент е 37% от валежите. Сумарното изпарение от речните басейни е високо – над 550 мм/год. Реките са определяни като силно поройни със средна честота на речните прииждания от 6 до 8 пъти годишно. Средният максимален модул на оттока на речните прииждания в горното поречие на р. Поповска достига 200-250 л/сек/км². Средното и долно поречие на река Поповска са определяни като рисков район, застрашен от наводнения¹³.

Съгласно Хидрохимичната класификация на реките, водите им се определят като хидрокарбонатно-калциево-сулфатни за притоците на Тунджа и хидрокарбонатно-калциево-хлорни за Черноморските притоци.

Изводи:

Обобщеният анализ по отношение характеристиките на речните системи показва, че:

- Районът се характеризира с малка водоносност, високо изпарение и резки колебания на оттока (предимно в стойностите на максималния отток), зависими от зимните валежи от дъжд.
- Районът е рисков по отношение на наводненията и съпровождащите ги нарушения на речните корита и промени в заливна тераса.

На това основание за целите на настоящата програма следва да се има предвид, че поддържането на водните ресурси изисква специално внимание по отношение на:

- 1) Поддържането на естествената горска растителност във водосборите, както и на растителността в речно-заливните тераси;

¹² Йорданова, М., (2002). Хидроложки райони. В: География на България (2002). БАН, изд. „ФорКом”, С., 242-246.

¹³ Карта на заливните територии при наводнения по данни на Гражданска защита. CD-BULGARIA-Flooded_Area_Mun_Land_Cover_Grazhdanska_zashtita, RESAC, 2012;



- 2) Почистването на речните корита от плаващи наноси и укрепване на речните брегове, където това е необходимо;
- 3) Недопускане на несъобразено антропогенно натоварване на заливните речни тераси. То се отразява негативно върху динамиката на водите и влошава естествената им самопочиствателна способност;
- 4) Контролиране и ограничаване на дейности, водещи до промяна на хидроморфологичните характеристики на реките (напр. добив на инертни материали), което внася нежелани промени в речните корита и пряко се отразява върху важни фактори като скорост на водата, твърд отток, условия на седиментация и др.;
- 5) Съгласуване на изгражданата транспортна и друга инфраструктура с характеристиките на релефа и наличния потенциал за провокиране на ерозионни процеси;
- 6) Поддържането на речните системи в голяма степен ще предотврати риска от неблагоприятни природни явления и бедствия (в т.ч. наводнения);
- 7) Състоянието на реките ще има ключово значение при засилване на ефектите от климатичните промени – засушавания или наводнения.

2.1.1. Състояние на речните води

Основните речни артерии, прекосяващи територията на Общината - река Поповска и река Араплийска, притоци на Тунджа, са типологизирани като „субсредиземноморски (пресъхващи) реки”¹⁴ (РИОСВ Стара Загора).

На територията на община Болярово е определен един пункт за оперативен мониторинг на повърхностните води съгласно Програмата за мониторинг на водите по Заповед № РД-267/03.04.2020 г. на Министъра на околната среда и водите: р. Поповска, преди с. Воден, преди брод на черен път.

При подбора на показатели за оперативен мониторинг се използват биологичните елементи, индикативни за степента на антропогенно въздействие върху качеството на водите - макрозообентос в реки и фитопланктон в стоящи води. С оглед оперативното установяване на промените във фитопланктонните съобщества се използва показателя в съчетание с други индикативни физико-химични

¹⁴ Регионален доклад за състоянието на околната среда, 2020, РИОСВ Стара Загора.



показатели – прозрачност (SD), разтворен кислород, температура и електропроводимост.

Предвижда се мониторинг на всички физико-химични показатели, превишаващи стандартите за качество на околната среда (за приоритетни вещества) или приетите норми за добро екологично състояние на физико-химичните елементи. Предвижда се и мониторинг на други физико-химични показатели, които са свързани с тези, по които се наблюдават отклонения.

Честотата на оперативния мониторинг е съобразена с минималната честота, която се препоръчва в Приложение V на РДВ за отделните показатели:

- Биологични елементи:
 - макрозообентос в реки – 1 път годишно;
 - фитопланктон/хлорофил А в язовири (заедно с прозрачност, разтворен кислород, активна реакция/рН и електропроводимост) – 2-4 пъти годишно, като мониторингът се извършва 2-6 пъти в периода на ПУРБ.
- Физико-химични елементи:
 - основни показатели – 4 пъти годишно;
 - специфични замърсители – 4 пъти годишно;
 - приоритетни вещества – 12 пъти годишно.

Анализът за 2020 година на РИОСВ Стара Загора показва следното състояние на повърхностните водни тела на територията на Община Болярово:

Таблица 18 Състояние на повърхностните водни тела на територията на Община Болярово към 2020 г.

Водно тяло	СМ/ ИВТ	Биологични елементи	Физико- химични елементи	Екологично състояние / потенциал	Химично състояние
Река Поповска (р. Ветренска) и приток р. Сливитовска		умерено		умерено	неизвестно
Река Поповска до яз. Малко Шарково		умерено	добро	умерено	добро
Река Поповска от яз. Малко Шарково до устие, река Ахлатийска	СМ	умерено	добро	умерено	добро
Река Араплийска, Куруджа, Боялъшка		умерено	добро	умерено	добро
яз. Малко Шарково	СМ	добро	добро	добро	добро

Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда, 2020, РИОСВ Стара Загора



Съгласно информацията за пунктовете за мониторинг на повърхностни води в обхвата на РИОСВ - Бургас, наблюдаваните физико-химични показатели, класифицираните средногодишните стойности и състояние 2019-2020 г., р. Средецка – устие в обхвата на територията на Община Болярово се влошава по показателите Р-РО₄ и фосфор.

Независимо от обобщените положителни оценки в доклада на РИОСВ Стара Загора, въз основа на критериите за анализ, можем да заключим, че характерът на натоварванията на водите в община Болярово съответства на условията на: община със земеделски функции, ниска степен на благоустроеност, отсъствие на основна и цялостно изградена инфраструктура (канализационна, пречиствателни съоръжения и др.), слаба производствена активност, малки населени места и ограничен брой население, ниска покупателна способност на населението и висока зависимост от производителността в личните стопанства.

В допълнение, изградеността на канализацията на територията на общината е налице над 90% за общинския център – гр. Болярово и 23% за с. Стефан Караджово. Извършена е цялостна реконструкция на вътрешната водопроводна мрежа на град Болярово.

На това основание допускаме, че за основни емитери на вредни вещества в повърхностните течения на община Болярово могат да бъдат приемани:

- *Битово-отпадните води от населените места в общината.* Обуславя се от отсъствието на изградена селищна канализация и директно заустване на отпадните води;
- *Замърсявания, обусловени от личните земеделски и животновъдни стопанства;*
- *Животновъдни ферми* на територията на общината;
- *Отпадните води* от отделни промишлени предприятия, като месопреработвателното предприятие в гр. Болярово;
- *Нерегламентираните сметища*, вкл. тези от органични отпадъци от личните стопанства.

При дифузно внесените вещества във водите със значение на замърсители са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Натоварването на повърхностните води с азот се формира посредством



притока разтворените вещества от подземните води. Замърсяването с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици).

Наличните данни не позволяват ясно диференциране на интензитета на замърсяванията и локализирането на всички източници на замърсяване, което показва, че сред приоритетите на общината следва да бъдат:

- 1) предприемането на стъпки за разширяване на мониторинговата система за наблюдение на водите;
- 2) предприемане на стъпки за доизграждане на канализационната и изграждане на пречиствателна инфраструктура за отпадни води;
- 3) засилване на контрола върху нерегламентираното изхвърляне на органични отпадъци (растителни и животински) от личните стопанства и създаване на предпоставки за обезвреждането и оползотворяването им;
- 4) активна дейност по повишаване информираността на населението за опасностите, свързани с органичното замърсяване на водите.

Дейностите по опазването на речните води в община Болярово в допълнителна степен следва да са съгласувани и с целите за опазване на повърхностните водни тела, заложи в Плана за управление на речните басейни в Източноевропейски район (2016-2021 г.) и Плана за управление на речните басейни в Черноморски район (2016-2021 г.), както и в Плана за управление на речните басейни в Източноевропейски район (2021-2027 г.) и Плана за управление на речните басейни в Черноморски район (2021-2027 г.)¹⁵.

Мерките за повърхностните водни тела – реки на територията на Община Болярово, заложи в Плана за управление на речните басейни в Източноевропейски район (2016-2021 г.), са както следва:

¹⁵ Документите все още се разработват.



Таблица 19 Мерки за повърхностните водни тела – реки на територията на Община Болярово за периода 2016-2021 г.

Име на ВТ	Група	Тип на мярката, когато е определена като основна	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката
Река Поповска от яз. Малко Шарково до устие, р. Ахлатийска	забрани и контрол	Други превантивни мерки	Предотвратяване на влошаването на състоянието на водите от проекти и дейности на етап инвестиционните предложения	Недопускане реализацията на инвестиционни предложения, водещи до негативна промяна на състоянието на водните тела.
Река Поповска от яз. Малко Шарково до устие, р. Ахлатийска	морфология	Хидроморфология	Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките	Забрана за нови инвестиционни намерения, свързани с изграждането на хидротехнически съоръжения и изземане на наносни отложения с изключение на съоръженията за защита на населението от наводнения
Река Ахлатийска до яз. Малко Шарково	забрани и контрол	Други превантивни мерки	Предотвратяване на влошаването на състоянието на водите от проекти и дейности на етап инвестиционните предложения	Недопускане реализацията на инвестиционни предложения, водещи до негативна промяна на състоянието на водните тела.
Река Поповска до яз. Малко Шарково	забрани и контрол	Други превантивни мерки	Предотвратяване на влошаването на състоянието на водите от проекти и дейности на етап инвестиционните предложения	Недопускане реализацията на инвестиционни намерения в части от повърхностните водни тела, които са определени референтни места.
Река Поповска до яз. Малко Шарково	водна ефективност	Ефективно използване на водите	Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите	Провеждане на кампании за насърчаване отглеждането на култури, изискващи по-малко вода

Източник: Анекс 1, Анекси част 7 към Плана за управление на речните басейни в Източнореломорски район (2016-2021 г.)



Мерките за повърхностните водни тела – реки на територията на Община Болярово, заложили в Плана за управление на речните басейни в Черноморски район (2016-2021 г.), са както следва:

Таблица 20 Мерки за повърхностните водни тела – реки на територията на Община Болярово за периода 2016-2021 г.

Име на ВТ	ЦЕЛ			Основание за прилагане на изключения от постигане на добро състояние
	2015	2021	2027	
р. Средецка от извор до град Средец	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло 2. Постигане на добро химично състояние.	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на умерено екологично състояние; Постигане на възможно най-добро състояние по биологични елементи - МЗБ и Риби; 3. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; Постигане и запазване на добро състояние по биологични елементи - МЗБ и риби; 3. Запазване на добро химично състояние	Неприложимо

Източник: Приложение 5.1. - Цели за опазване на околната среда към Плана за управление на речните басейни в Черноморски район (2016-2021 г.)

2.1.2. Състояние на язовирите

Хидроинженерната намеса (завиравания и корекции на речните легла), насочена към регулация на речния отток и предотвратяване на наводнения има определяща за формиране на водни ресурси в община Болярово.

На територията на общината има 89 бр. язовира и водоеми, за които са съставени актове за публична общинска собственост. Според Регионалния доклад за състоянието на околната среда, 2020, РИОСВ Стара Загора, единствено яз. „Малко



Шарково” е от по-значимите язовири на територията на общината, който е отнесен към обектите от типа „средни и малки полупланински язовири”.

Съгласно Решение № 143 на ОбС на Община Болярово от 29.10.2020 г. следните язовири на територията на общината са отдадени под наем:

Таблица 21 Язовири на територията на Община Болярово, отдадени под наем

№	Населено място	№ на имота	Местност	Площ	№ на АОС
1	Болярово	000770 - 05284.100.770	Ибишева чешма	27.446	4209
2	Болярово	000311 - 05284.290.311	Казларица	9.231	20
3	Дъбово	000093 - 24356.17.93	Кавачето	82.117	58
4	Иглика	000037 - 32264.18.37	Дълбокото	7.228	35
5	Иглика	000040 - 32264.12.40	Батака	16.464	36
6	Иглика	000066 - 32264.20.66	Тумбата	5.155	37
7	Малко Шарково	000195 - 46704.150.195	Кабата	6.624	73
8	Малко Шарково	000037 - 46704.10.83	Мисилима	11.430	3688
9	Попово	000405 - 57652.63.405	Маркоза	18.924	27
10	Ситово	000142 - 66679.19.142	Асмата-Касъровавода	5.143	38
11	Ситово	000015 - 66679.17.22	Долен юрт	42.176	41
12	Ситово	000187 - 66679.23.187	Ерена	1.878	42
13	Шарково	83051.28.536	Вендрата	14.690	3208
14	Шарково	83051.28.502	Вендрата	18.418	3099
15	Голямо Крушево	000377 - 15881.7.377	Ст.Иванов вир	44.813	7099
16	Голямо Крушево	000308 - 15881.9.308	Шишов кладенец	41.703	62
17	Голямо Крушево	000312 - 15881.8.362	Върли дол	71.126	63
18	Голямо Крушево	000376 - 15881.13.376	Долна кория	37.369	7098
19	Горска поляна	000118 - 17097.30.118	Кавака	60.445	33



№	Населено място	№ на имота	Местност	Площ	№ на АОС
20	Горска поляна	000204 - 17097.40.336	Излачето	4.769	34
21	Денница	000075 - 20657.37.35	Чардак баир	67.522	48
22	Камен връх	000046 - 35756.32.46	Кавак дере-Извора	21.844	50

Източник: Препис-извлечение от Протокол № 11 от заседанието на ОбС по точка 11 от дневния ред, проведено на 29.10.2020 г.

Поддържането на язовирните тела в добро състояние има важно значение както за осигуряване на водни ресурси за стопанството на общината и района, така и с цел превенция от наводнения (при проява на обилни зимни валежи над нормата и особено при проява на високи стойности на денонощен валеж, наблюдавани през последните години в териториите със средиземноморско климатично влияние). За подпомагане на функциите на язовирите, община Болярово следва да поддържа не само водните тела, но и водосборите им. Съхраняването на естествената горска растителност във водосборите ще ограничи ерозионните процеси и ще намали количеството твърди наноси, които речните води отлагат в язовирите.

Мерките за повърхностните водни тела – язовири на територията на Община Болярово, заложи в Плана за управление на речните басейни в Източнотеломорски район (2016-2021 г.), са както следва:

Таблица 22 Мерки за повърхностните водни тела - язовири на територията на Община Болярово за периода 2016-2021 г.

Име на ВТ	Група	Тип на мярката, когато е определена като основна	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката
Язовир Малко Шарково	селско стопанство	Дифузно замърсяване	Биологични методи за ограничаване на еутрофикацията	Издаване на разрешителни за отглеждане на аквакултури в садки в съответствие с определения екологичен капацитет на язовирите за садково рибовъдство.



Име на ВТ	Група	Тип на мярката, когато е определена като основна	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката
Язовир Малко Шарково	забрани и контрол	Други превантивни мерки	Предотвратяване на влошаването на състоянието на водите от проекти и дейности на етап инвестиционните предложения	Недопускане реализацията на инвестиционни предложения, водещи до негативна промяна на състоянието на водните тела.
Язовир Малко Шарково	забрани и контрол	Други превантивни мерки	Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита	Зариябяване на язовирите, в които е установено наличие на мида "зебра" (<i>Dreissenapolimorpha</i>) с черен амур с цел ограничаване щетите върху водната екосистема и хидротехническите съоръжения".

Източник: Анекс 1, Анекси част 7 към Плана за управление на речните басейни в Източнореломорски район (2016-2021 г.)

В Плана за управление на речните басейни в Черноморски район 2016-2021 г. няма предвидени мерки за повърхностни водни тела – язовири в обхвата на територията на Община Болярово.

2.2. Подземни води

На територията на община Болярово са установени карстови, пукнатинни и грунтови води. Те принадлежат към следните подземни тела (ПВТ)¹⁶:

Порови води в Неоген - Кватернер - Ямбол - Елхово. Анализиранията територия частично попада в зоната на подхранване на подземно водно тяло на порови води в Неоген - Кватернер - Ямбол - Елхово. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са глинести пясъци. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, песъкливи глини, варовици, пясъчници, въглища. В тази част на тялото посоката на подземния отток е в направление североизток-югозапад. Площта на ПВТ е 1437.83 км². Разполагаемите ресурси на ПВТ са 1118.38 л/с, а разрешените водни количества (средногодишни) са 913.81 л/с. Районът е отнесен към тези със значим натиск.

¹⁶ План за управление на речните басейни в Източнореломорски район (2016-2021 г.)



Пукнатинни води в Брезовско-Ямболска област. ПВТ заема северната и източна част на Източнобеломорския басейн на площ от 1345.82 км². Водоносният хоризонт е изграден от туфи, туфити, андезити, пясъчници, мергели, варовици. Разполагаемите ресурси на ПВТ са 563.48 л/с, а разрешените водни количества (средногодишни) са 146.21 л/с. Районът е отнесен към тези с натиск.

Карстови води в Тополовградския масив. ПВТ е разположено в югоизточната част на Източнобеломорския басейн и има площ 306.03 км². Водоносният хоризонт е изграден от кавернозни варовици, мраморизирани варовици, доломити. Подхранването на ПВТ се осъществява чрез инфилтрация на атмосферни валежи и частично от пукнатинните води на вместващите скали. Разполагаемите ресурси на ПВТ са 1031.97 л/с, а разрешените водни количества (средногодишни) са 80.46 л/с. Няма райони със значим натиск.



Таблица 23 Характеризиране на ПВТ, попадащи на територията на Община Болярово

Поречие	Име на ПВТ	Код на ПВТ	Площ на ПВТ км ²	Естествени ресурси на ПВТ- л/с	Разполагаеми ресурси - л/с	Разрешени водни количества (средногодишни) - л/с	Район на значим натиск
Тунджа	Порови води в Неоген - Кватернер - Ямбол - Елхово	BG3G00000NQ054	1437.83	1206.97	1118.38	913.81	значим натиск
Марица Тунджа	Пукнатинни води - Брезовско - Ямболска зона	BG3G00000K2030	1345.82	596.24	563.48	146.21	натиск
Тунджа	Карстови води - Тополовградски масив	BG3G00000T12034	306.03	1037.96	1031.97	80.46	няма райони със значим натиск

Източник: Анекс 23, Анекси част 1 към Плана за управление на речните басейни в Източнобеломорски район (2016-2021 г.)



Съгласно Регистъра на ресурсите на минералните води - изключителна държавна собственост по находища и водовземни съоръжения на Министерство на околната среда и водите, находище на минерална вода с издадено разрешително има при с. Стефан Караджово, предоставено на община Болярово за ползване и управление. Температурата на водата е 21°C, като водовземните съоръжения са КЕИ "Ичме", Сондаж № Я-33 и Сондаж № Я-32А с технически възможен дебит съответно от 1.42, 2.05 и 2.54 л/с.

Обобщеният анализ показва, че водните ресурси от подземни водоизточници на община Болярово са ограничени. Експлоатацията на грунтовите води е близо до ресурсните възможности на водоносните хоризонти. Значителен резерв за увеличаване добива на подземните води притежават карстовите и пукнатинно-карстовите басейни в южната част на общината. От гледна точка на характеристиките на релефа и на геоложката основа разширяването на експлоатацията на карстовите води ще изисква значителни инвестиции.

2.2.1. Състояние на подземните води

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция „Източнобеломорски район”. Пробите са анализирани в ИАОС – основно в Регионална лаборатория – Стара Загора и отделни проби в Регионална лаборатория – Варна, Регионална лаборатория – Бургас и Лаборатория - Централен офис – София.

За оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения през 2020 г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела. Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела и е дадена в две категории – добро и лошо. Подходът е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО. за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство №17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.



Съгласно Доклада за състоянието на околната среда на РИОСВ – Стара Загора за 2020 г. и Оценката на актуалното състояние на водите в Черноморски район за басейново управление за 2020 г., резултатът от извършената обща оценка на химичното състояние на ПВТ, попадащи в обхвата на територията на Община Болярово е както следва:

Таблица 24 Оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на Община Болярово, 2020 г.

Код на ПВТ	Наименование ПВТ	Обща оценка на химичното състояние на ПВТ	Вещества или показатели с констатирани отклонения
BG3G00000NQ054	Порови води в Неоген – Кватернер - Ямбол - Елхово	лошо	Нитрати - 63,5 mg/l Сульфати - 433 mg/l Флуориди - 1,69 mg/l Обща алфа-активност - 1,22 Bq/l
BG3G00000K2030	Пукнатинни води - Брезовско - Ямболска зона	добро	
BG3G00000T12034	Карстови води - Тополовградски масив	добро	
BG2G00000PTPZMP423	Странджа, каптиран извор "Арифов кладенц-Странджа"	добро	

Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда, 2020, РИОСВ Стара Загора; Оценка на актуалното състояние на водите в Черноморски район за басейново управление за 2020 г.

Мерките, залегнали в настоящата програма са съобразени със следните важни фактори:

- Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ054 през 2020г. е „лошо” - показатели с констатирани отклонения са: нитрати, сульфати, флуориди и обща алфа-активност;
- Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ054 през 2019г. е „лошо” - показатели с констатирани отклонения са: натрий, нитрати, сульфати, флуориди, фосфати и обща алфа-активност.

Съгласно Регистъра на питейните подземни водни тела в Източноромански район като зони за защита на водите към Плана за управление на речните басейни



в Източнобеломорски район (2016-2021 г.) и трите ПВТ са включени в зоните за защита на подземни води, предназначени за питейно водоснабдяване, поради използването им за водоснабдяване с питейна цел.

2.3. Питейни води

В община Болярово за питейни нужди се използват изцяло подземни източници. Общината се водоснабдява от карстовите и пукнатинните води в Крайново-Дервентския басейн. Цялата община Болярово се намира в района на Странджа планина и затова в по-голямата част от селата водата се добива по гравитачен път.

Водоснабдяването в Общината се обслужва от ВиК ЕООД, гр. Ямбол. Според Бизнес плана на дружеството за периода 2017-2021 г. вода се добива основно от подземни водоизточници, при сравнително малка дълбочина на кладенците. Общият брой на водочерпните съоръжения е 225, от който на 154 бр. има издадени действащи разрешителни за водоползване, а останалите 71 бр. се ползват без издадено разрешително.

„ВиК” ЕООД - Ямбол не експлоатира съоръжения за пречистване на питейната вода. На територията, която обслужва дружеството има изградени 24 пункта за дезинфекция на питейната вода чрез дозаторни помпи и апарати за хлор-газ.

Всички водоизточници са подземни, не е необходимо механично пречистване на водите, извършва се само обеззаразяване. От 6 пункта с апарати за хлор-газ и от 18 пункта с дозаторни помпи за разтвор на натриев хипохлорит се осигурява обеззаразена вода за 51 селища с над 93 % от населението на областта. Водата за останалите 59 селища се обеззаразява ръчно.

Покритието на водоснабдителните услуги е 100 %. Качествата на добиваните подземни води отговарят на изискванията на НАРЕДБА № 1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, (обн., ДВ, бр. 87 от 30.10.2007 г., в сила от 30.10.2007 г., посл. доп., бр. 90 от 31.10.2014 г., в сила от 31.10.2014 г.), поради което се извършва само обеззаразяване с хлорни агенти. На територията на общината няма изградена пречиствателна станция за питейни води или отделни пречиствателни съоръжения.



Наличните данни сочат, че основните проблеми по осигуряването на населението на община Болярово с питейни води се свързват с:

- Лошо актуално състояние на водовземните съоръжения и производните на това обстоятелство – загуба на води или замърсяване на водите;
- Остарели методи на дезинфекция (ръчно извършвана дезинфекция);
- Възможност за биогенното натоварване на водите в малките населени места, свързано с отглеждането на животни в личните стопанства или от организираните животновъдните ферми, водещо до завишаване на концентрацията на нитрати във водите;
- Потенциални замърсявания от нерегламентирани сметища.

В тази връзка усилията следва приоритетно да се насочат към мерки, които ще гарантират осигуряването на достатъчно количество и качество питейни води за населението, в т.ч.:

- 1) Реконструкция и рехабилитация на съоръженията за водовземане;
- 2) Строг и регулярен мониторинг на качеството на питейните води;
- 3) Редовен контрол върху източниците на замърсяване на водите;
- 4) Работа с местното население във връзка с проблемите, свързани със замърсяването на водите от личните земеделски стопанства и нерегламентираните сметища.

2.4. Инженерна инфраструктура на общинската ВиК система

Водоснабдяването и отвеждането на отпадъчни води в област Ямбол се извършва от „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД - гр. Ямбол. За осигуряване на вода за питейно-битовите нужди в община Болярово отговаря Експлоатационен район „Болярово“.

На територията на общината са разкрити 32 водоизточника със съответните СОЗ. Всички населени места на територията на община Болярово са водоснабдени. Липсват населени места с режим на водоснабдяването. Водопреносната мрежа е изградена 1960-1985 г. предимно от етернитови тръби, които са с изтекъл амортизационен срок и често аварират. Към 2016 г. в община Болярово е реконструирана водопроводната мрежа на с. Воден и на гр. Болярово, с обща



дължина 18 760 метра. Частично е подменено водоснабдяването в селата Мамарчево, Голямо Крушево, Стефан Караджово, Попово, Малко Шарково, Шарково.

Водоснабдяването за питейни нужди в общината се осъществява изцяло от подземни водоизточници, които попадат в няколко водоснабдителни групи, разположени и обслужващи различни селища в обхвата на община Болярово.

Таблица 25 Водоснабдителни системи и водоснабдителни групи на територията на община Болярово

Водоснабдителна система/ Водоснабдителна група	Община/Населено място
ВГ Воден - Елхово - Голямо Шарково - част I	– на територията на общините Елхово и Болярово – обслужва следните населени места в териториалния обхват на община Болярово: с. Мамарчево, гр. Болярово, с. Златиница, с. Малко Шарково, с. Воден
ВГ Воден - Елхово - Голямо Шарково - част II	– на територията на общините Елхово и Болярово – в община Болярово обслужва селата Ситово и Иглика
ВС Дъбово	– община Болярово/населено място - с. Дъбово
ВС Денница	– община Болярово/населено място - с. Денница
ВС Вълчи извор	– община Болярово/населено място - с. Вълчи извор
ВС Голямо Крушево	– община Болярово/населено място - с. Голямо Крушево
ВС Голямо Шарково	община Болярово/населено място - с. Голямо Шарково
ВС Горска поляна	– община Болярово/населено място - с. Горска поляна
ВС Камен връх	– община Болярово/населено място - с. Камен връх
ВС Крайново	– община Болярово/населено място - с. Крайново
ВС Оман	– община Болярово/населено място - с. Оман
ВС Ружица	– община Болярово/населено място - с. Ружица
ВС Попово	– община Болярово/населено място - с. Попово



ВС Стефан Караджово	– община Болярово/населено място - с. Стефан Караджово
ВС Странджа	– община Болярово/населено място - с. Странджа

По данни на: Общинска администрация, <http://bolyarovo.eu/>

Канализационната мрежа в гр. Болярово е с дължина 4 413 м, което формира степен на изграденост от над 90%. Към мрежата е включено около 90% от населението на общинския център. Степента на изграденост в с. Стефан Караджово е 23% (дължина на канализационната мрежа – 1 657 м). В рамките на община Болярово няма изградена Пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) и не е налична услуга за пречистване на отпадъчни води. Вместо пречиствателни съоръжения се използват септичните ями, изгребни шахти и попивни ями, което не отговаря на съвременните изисквания за устойчиво развитие.

Единственото населено място в общината, обхванато изцяло от услуги за отвеждане на отпадъчни води, е общинският център - гр. Болярово. Населението на останалите 19 селища е без или с частичен достъп до извършвани услуги за отвеждане на отпадъчни води.

Точките на заустване без пречистване на отпадъчните води на територията на общината са както следва:

- гр. Болярово - 8 бр. зауствания в р. Поповска
 - Заустване до старата кланица
 - Заустване от ул. "Атанас Манчев"
 - Заустване от ул. "Атанас Манчев"
 - Заустване до моста на пътя за гр. Елхово
 - Заустване от ул. "Хр. Ботев"
 - Заустване от ул. "Георги Калчев"
 - Заустване от ул. "Никола Вапцаров"
 - Заустване от ул. "Стара планина"
- с. Стефан Караджово – 3 бр. зауствания в селска река
 - Заустване до парка
 - Заустване на северозапад от пътя за с. Дъбово
 - Заустване до моста на пътя за с. Дъбово



3. Отпадъци

Отпадъците са фактор със силно негативно влияние върху състоянието на околната среда. При нерегламентираното и неконтролираното им натрупване те могат да провокират трайни процеси на нарушения в качеството на подземните води, почвите и въздуха, което на свой ред създава сериозен риск за здравето на хората, ограничава стопанското използване на земите, влошава на качеството на обработваемата земя, нарушава естетичните качества на ландшафтите.

Съвременното управление на отпадъците въвежда нов принципиен подход в тяхното третиране – разглеждането им като ценен енергиен и суровинен източник. Този подход има съществен принос за ограничаване натиска върху естествените природни ресурси и е важен стимул за въвеждането на екологосъобразни технологии и процеси, включващи минимизиране на генерираните отпадъци и възможност за рециклиране на продуцираните.

От 2009 г. Община Болярово участва в регионална система за управление на отпадъците – Регион Елхово-Болярово и депонира битовите и строителните си отпадъци на Регионалното депо за неопасни отпадъци в с. Добрич. Това депо обслужва общините Елхово и Болярово.

Община Болярово е изготвила и приела Програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.

3.1. Генерирани отпадъци по видове и количества

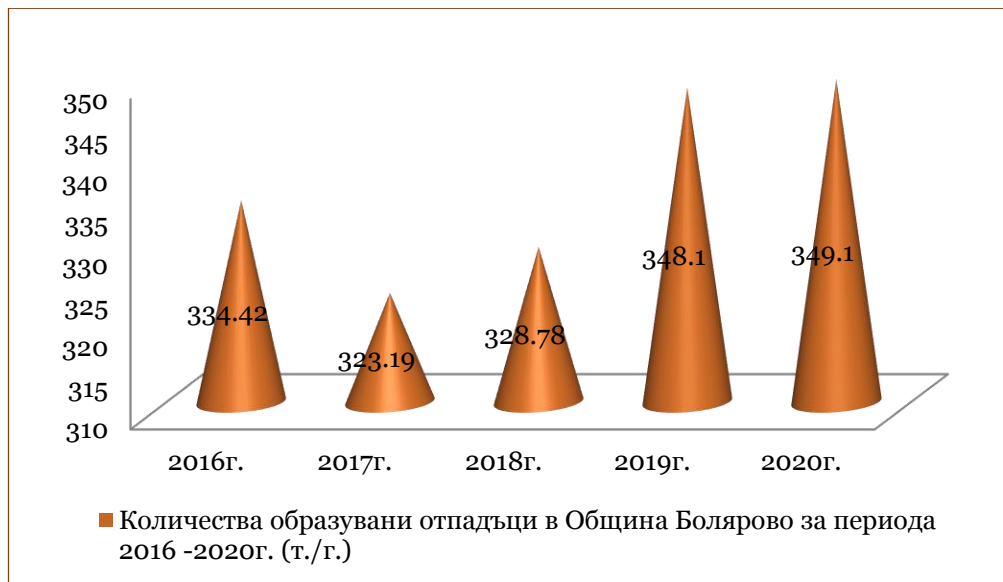
3.1.1. Битови отпадъци и приравнени към тях

Количествата на образуваните битови отпадъци на Община Болярово са за периода 2016-2020 г. и са представени на фигурата по-долу, като в тях са включени освен данните за смесени битови отпадъци (20 03 01), също и отпадъците от сепариране на разделно събрани отпадъците от опаковки (кодове 15 01 01, 15 01 04, 15 01 02, 15 01 06, 15 01 07), отпадъците от площадки/изкупвателни пунктове и количества отпадъци директно предадени за рециклиране от фирми, извършващи дейност на територията на община Болярово (код 20 01 02 - количествата съвпадат с код 15 01 07). Данните за отпадъци от площадки за изкупуване (пунктове) и площадки за безвъзмездно предаване и отпадъци от фирми, извършващи дейност на територията на община Болярово са предоставени от ИАОС с Решение за достъп до



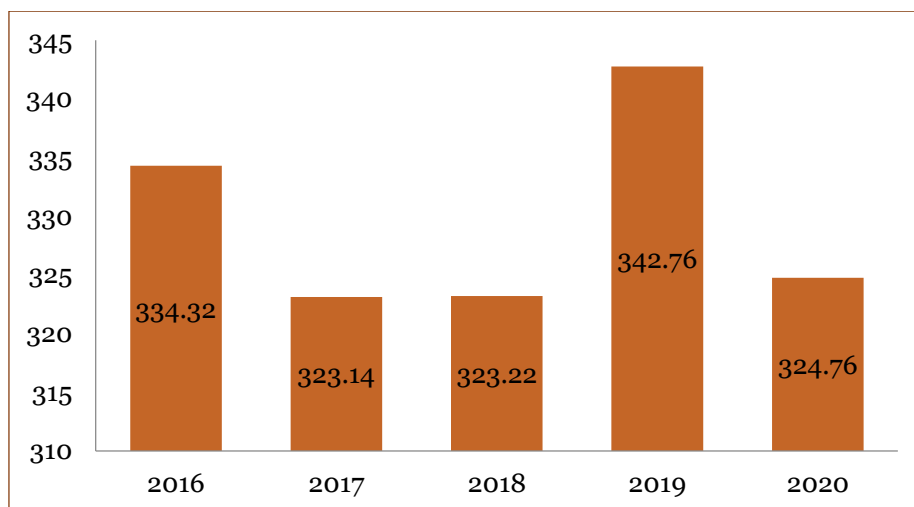
информация № 110/25.10.2021 г. – само за 2016, 2017 и 2018г., а за периода 2019-2020г. е направена прогноза тези количества отпадъци.

Фигура 11 Количества на образуваните отпадъци в Община Болярово за периода 2016-2020г.



Данните за депонираните битови отпадъци на Община Болярово за периода 2016-2020 г. се основават на информация от кантарните бележки за смесени битови отпадъци (код 20 03 01) и други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци (код 19 12 12). Предвид липсата на предварително третиране за разглеждания пет годишен период, голяма част от образуваните отпадъци постъпват за депониране.

Фигура 12 Депонирани битови отпадъци от Община Болярово за периода 2016-2020 г. (т./г.)





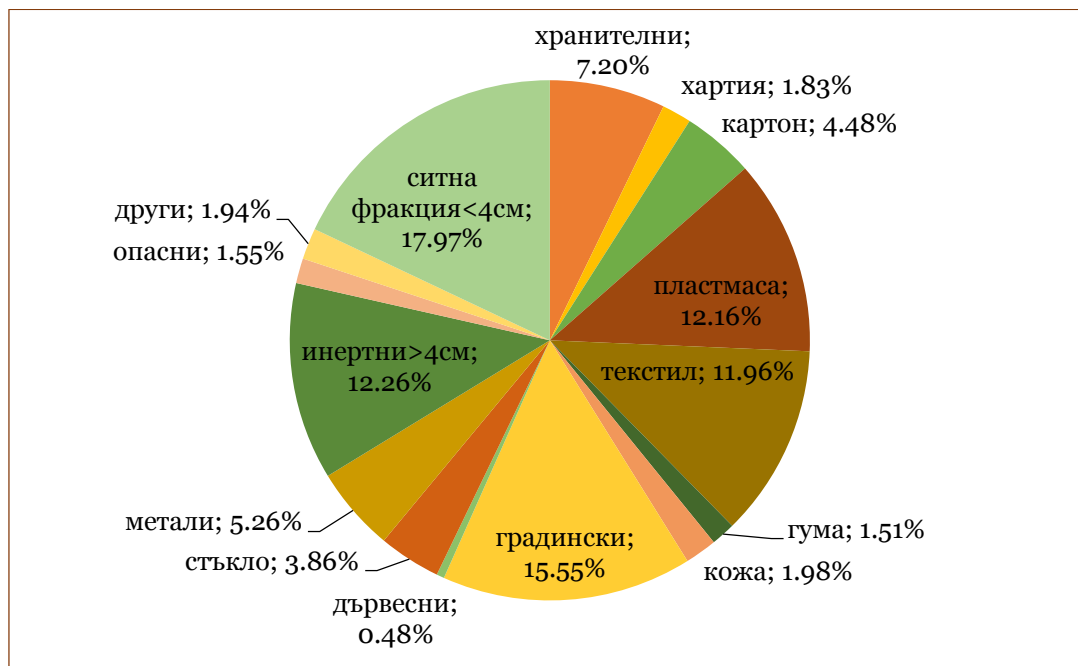
Нормата на натрупване за Община Болярово е изчислена като са използвани данните за населението от НСИ и за количеството на образуваните отпадъци. Изчислената норма на натрупване за 2020 г. е 104,67 кг/ж/г.

Фигура 13 Норма на натрупване на битовите отпадъци от Община Болярово за периода 2016-2020г.



През 2019 г. е извършен Анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Болярово, по Проект: „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“ – финансиран от Българо-Швейцарската Програма за сътрудничество. Анализът е извършен в продължение на една година – за четири годишни сезона. Данните от анализа са представени на Фигура 13.

Фигура 14 Морфологичен състав на отпадъците в Община Болярово





Получените резултати по отношение на градинските и дървесните отпадъци показват общ резултат от 16,03 % в окончателния морфологичен състав. Хранителните отпадъци са 7,20 % за Община Болярово, като значителна част от тях могат да участват в бъдеща система за компостиране на отпадъците (отпадъци от плодове, зеленчуци, и др.). Тези данни дават основание да се препоръча въвеждане на система за разделно събиране на растителни отпадъци чрез поставяне на контейнери за биоотпадъци в населените места от общината/организиране на площадки за доставяне на отпадъците от населението и редовното им събиране по график през съответните сезони (пролет, лято и есен) и доставянето им за компостиране. Разделното събиране на градински, дървесни отпадъци и хранителни отпадъци следва да бъде установено при спазване на Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г.). Очакванията са, че населението на Община Болярово ще се включи активно в прилагане на система за разделно събиране на градински и дървесни отпадъци, когато са налице съдове за събиране на отпадъците и ефективно принципа „замърсителят плаща“ при изчисляване на такса „битови отпадъци“ (нормативно регламентиран в Закона за местните данъци и такси от 2017 г.).

С чл.19, ал.3, т.6 на ЗУО (Обн. ДВ бр.53/2012 г., посл.изм. и доп. ДВ. бр. 19 от 05.03.2021 г.) са въведени задължения на кмета на общината за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло. Чрез чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО се определя изискването за постигане на не по-късно от 1 януари 2020 г. на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци. Съгласно издадени заповеди от страна на ИАОС, изпълнението на целта по чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО за Община Болярово е както следва:

- Заповед №50/05.02.2018 г. – степен рециклиране – н.и. за календарната 2016 г.;
- Заповед №164/21.05.2019 г. – степен рециклиране 3 % за календарната 2017 г.;
- Заповед №139/15.06.2020 г. – степен рециклиране 2 % за календарната 2018 г.



Количествата битови отпадъци и подобни отпадъци от други източници, за които е осъществено рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло са недостатъчни за изпълнение на задълженията чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО на Община Болярово към 2028 г.

За изпълнение на задълженията си по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т.3-5 са предприети следните мерки:

- На интернет страницата на Община Болярово е създаден публичен Регистър на площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло. Съгласно чл. 3, ал. 1, т. 14 от Наредба № 15 за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и МРО на територията на община Болярово: „Кметът организира разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали – хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло и определя местата за разполагане на съдовете за разделно събиране”;
- С Наредба № 15 за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и МРО на територията на община Болярово са въведени изисквания към търговските обекти, производствените, стопанските и административните сгради да събират разделно образуваните от тях отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали (чл. 21Б). Разделно събраните отпадъци се поставят в общите съдове за разделно събиране на Организацията по оползотворяване, с която Община Болярово има сключен договор (чл. 21 А, ал. 2, т. 1);
- Община Болярово разчита за изпълнение на задълженията си на създадената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на Екобулпак България АД, както и на предаване на рециклируеми материали на площадки за изкупуване или безвъзмездно предаване на територията на общината.

С цел изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1, т. 3-5 на ЗУО в дългосрочен план е необходимо да бъдат предприети следните мерки:



- Да бъдат увеличени количествата на разделно събраните рециклируеми отпадъци, вкл. от опаковки от организираната система на територията на общината;
- Да се извършва регулярен контрол на задължените лица по чл. 21Б, ал. 1 на Наредба № 15 за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и МРО на територията на община Болярово.

С чл. 31, ал. 1, т. 2 на ЗУО е въведено изискването най- късно до 31 декември 2020 г. да се ограничи количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. Съгласно издадена заповед от страна на ИАОС, изпълнението на целта по чл. 31, ал. 1, т. 2 на ЗУО за Община Болярово е както следва:

- Заповед № 189/24.07.2020 г. - изпълнението на целта по чл. 31, ал. 1, т. 2 на ЗУО за 2018 г. в Община Болярово е 92 %.

За изпълнение на задълженията си по чл. 31, ал. 1, т. 2 ще се предприемат мерки по събиране на отпадъци от растителен произход, които в последствие ще се извозват на площадки за биоразградими отпадъци определени със заповеди на кмета на общината.

3.1.2. Производствени отпадъци

Основните източници на производствени отпадъци са предприятия, развиващи дейност на територията на Община Болярово в различни отрасли на икономиката:

- „Странджа“ ООД, гр. Болярово – месодобив и преработка – разполага със съвременно технологично за производство на месни разфасовки от свинско, телешко и говеждо месо, всички видове малотрайни, трайни, варено-пушени, сурово-пушени колбаси и деликатеси;
- ЕТ „Симона“, гр. Болярово – изкупуване и преработка на метлен клас, 96% от продукцията се реализира на външния пазар, главно в Гърция;
- ЕТ „ВМХГ - Трансвел“, гр. Болярово – стопанисва земеделска земя в землищата на гр. Болярово, с. Мамарчево и с. Златиница;
- Със земеделие и тютюнодобив се занимават „ЗОМАШ“ гр. Елхово, ЕТ „Стоян Георгиев“, ЕТ „Венцислав Илиев“;



- ЕТ „Фока“, с. Стефан Караджово - обработва по-голямата част от земята в Стефан Караджово, Голямо Крушево, Ружица.

Отпадъците от производствената дейност на фирмите на територията на община Болярово, които имат основно характер на производствени неопасни отпадъци се съхраняват на отредени площадки на територията на производствените предприятия и съгласно писмени договори се предават на лица, които имат право да извършват последващи дейности по третиране на отпадъци. За извършване на дейности по третиране на отпадъци, РИОСВ – Стара Загора издава разрешителни и регистрационни документи и контролира изпълнението на посочените в тях условия.

Отпадъците от туристическата дейност на общината са предимно битови отпадъци, в т. ч. хранителни и рециклируеми отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло.

3.1.3. Строителни отпадъци

На територията на Община Болярово няма определена площадка за съхраняване на строителни отпадъци. Изпълнителите на по-големи строителни обекти и ремонтни дейности се насочват от общината да доставят отпадъците си на Регионалното депо за неопасни отпадъци – с. Добрич, община Елхово.

В Община Болярово не се извършва събиране на информация за генерираните строителни отпадъци.

3.1.4. Опасни отпадъци

3.1.4.1. Опасни отпадъци от бита

Във връзка с изискването на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, Община Болярово няма нормативен ангажимент за създаване на условия за организиране на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни, опасни отпадъци и др., които се осигуряват в населени места с над 10 000 жители. В тази връзка Общината не е предприела мерки за осъществяване на дейността по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

3.1.4.2. Опасни производствени отпадъци

Опасните производствени отпадъци се третират от причинителя, в собствени съоръжения съгласно одобрен от компетентните органи проект на производствената дейност и при изпълнение на чл. 8, ал. 2 от ЗУО, както и от



лицата, на които е дадено разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО за съответната дейност.

3.1.5. Масово разпространени отпадъци

3.1.5.1. Отпадъци от опаковки

На територията на общината е създадена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки от “ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ” АД, която е рестартирана с подписване на договор на 25.09.2017 г. Създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки отговаря на задълженията по чл. 19, ал. 3, т. 6 от Закона за управление на отпадъците. Системата за събирането на отпадъците от опаковки обхваща само територията на гр. Болярово, с. Златиница и с. Мамарчево. Обобщена информация за количествата разделно събрани отпадъци от опаковки за периода 2018 - 2020 г. е представена в таблицата по-долу.

Таблица 26 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки в Община Болярово за периода 2018-2020 г.

Година	Код на отпадъка	тона
2018 г.	15 01 06	4, 880
	15 01 07	0,680
2019 г.	15 01 06	4, 800
	15 01 07	0, 540
2020 г.	15 01 06	4, 100
	15 01 07	0, 660
Общо	15 01 06	13,78
	15 01 07	1, 88
Общо		15, 66

Анализът на данните и изпълнението на договора показват:

- Стъклените опаковки (код 15 01 07) се събират един път годишно, което е недостатъчно;
- От данните за количествата събрани отпадъци от опаковки от хартия и картон и пластмаси за периода 2018-2020 г. е видно, че през 2018 г. количествата рециклирани отпадъци са най-високи. Тези резултати показват, че има потенциал в системата и при по-активно участие на населението могат да се постигнат още по-добри резултати.



3.1.5.2. Негодни за употреба батерии и акумулатори

През периода 2016-2020 г. Община Болярово няма сключен договор с организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори.

За организиране и прилагане на система за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), образувани на територията на общината е необходимо съвместното сътрудничество с организация по оползотворяване, с което да се допринесе за достигане на целите за събиране и оползотворяване по чл. 17 и чл. 18, съгласно сроковете по §3 от ПЗР на Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ, бр. 2 от 8.01.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 2 от 08.01.2021 г.).

При сключване на договор с организацията по оползотворяване, изпълнителят се задължава да финансира организирането на система за разделно събиране на НУБА, чрез поставянето на съдове за разделно събиране на определени от общината места – за портативни НУБА и за автомобилни НУБА. Събирането им се извършва по график или най-малко веднъж годишно.

3.1.5.3. Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Община Болярово няма сключен договор за организиране и прилагане на система за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на ИУЕЕО, образувано на територията на общината. Целта на съвместното сътрудничество при сключване на договор с организация по оползотворяване е да се допринесе за достигане на целите за събиране, рециклиране и оползотворяване по чл. 10, чл. 11 и чл. 15 от Наредбата за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.2 от 08.01.2021 г.).

При съвместно сътрудничество с организацията по оползотворяване, Община Болярово ще изгради система за разделно събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторно използване, рециклиране и оползотворяване



на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, образувано от домакинства, обществени и административни учреждения, училища, търговски, промишлени, туристически и други обекти на територията ѝ, чрез поставяне на специализирани контейнери на определени места.

3.1.5.4. Други масово разпространени отпадъци

За останалите видове масово разпространени отпадъци: 1) Излезли от употреба Гуми (ИУГ); 2) Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ОМОН); и 3) Излезли от употреба моторни превозни средства, към момента няма сключени договори с организации по оползотворяване. По отношение на потоците от ИУГ и ОМОН, общината е информирала населението за възможностите за предаване на този вид масово разпространени отпадъци в автосервизи, функциониращи на нейната територията, където се извършва смяна на гуми и масла.

Община Болярово има сключен договор само за отпадъци от обувки и текстил с „ООп за текстил и обувки“ АД. Договорът е от 01.07.2021 г. Разположен е 1 контейнер в гр. Болярово.

3.1.6. Утайки

На територията на община Болярово няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води и не се генерират отпадъци от такава дейност.

Изводите и препоръките от Анализа на отпадъците са както следва:

- Община Болярово е положила съществени усилия за предоставяне на цялото население на услугите по събиране и транспортиране на битови отпадъци с покритие на 100%;
- Нормата на натрупване на отпадъците в Община Болярово е по-ниска спрямо официалните данни, изчислени за страната - съгласно наличните към момента данни на НСИ - за 2018 г. нормата на натрупване за страната е 408 кг/ж/г., за Ямболска област – 315 кг/ж/г., а за Община Болярово – 99,26 кг/ж/г.
- Общината има опит в прилагане на разделно събиране на отпадъци от опаковки в резултат на сключен договор с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. Данните показват, че стъклените отпадъци не се отчитат месечно, а на годишна база. От количествата събрани отпадъци от



опаковки от хартия и картон и пластмаси за периода 2018-2020 г. е видно, че през 2018 г. количествата рециклирани отпадъци са най-високи, което показва че има потенциал в системата и при по-активно участие на населението могат да се постигнат още по-добри резултати. Община Болярово трябва да анализира ежегодно събраните данни, като:

- Осъществява по-тясно взаимодействие с Екобулпак България АД по отношение на подобряване на резултатите и увеличаване на събраните количества, както и за разширяване на информираността на населението и бизнеса и привличането им за участие в системите за разделно събиране;
- В договора с Екобулпак България АД е поставена прогнозна годишна цел за количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки само за 2020 г. Общината е необходимо да изиска залагането на количествена цел за събиране и предаване за рециклиране на отпадъци от опаковки на годишна база до 2028 г., както и в Програмата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на Община Болярово.

За организиране и прилагане на система за разделно събиране се препоръчва:

- За организирането и прилагането на система за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), образувани на територията на общината е необходимо съвместното сътрудничество с организация по оползотворяване, с което да се допринесе за достигане на целите за събиране и оползотворяване по чл. 17 и чл. 18, съгласно сроковете по §3 от ПЗР на Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021 г.);
- За организиране и прилагане на система за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на ИУЕЕО, образувани на територията на Общината е необходимо да се сключи договор с Ооп за да се достигнат целите за събиране, рециклиране и оползотворяване по чл. 10,



чл. 11 и чл. 15 от Наредбата за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);

- При съвместно сътрудничество с организацията по оползотворяване, Община Болярово ще изгради система за разделно събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторно използване, рециклиране и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, образувано от домакинства, обществени и административни учреждения, училища, търговски, промишлени, туристически и други обекти на територията ѝ чрез поставяне на специализирани контейнери на определени места;
- За останалите масово разпространени отпадъци: излезли от употреба гуми (ИУГ), отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ОМОН) и излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) се препоръчва да се изпратят покани до организациите по оползотворяване за сключване на договори и организиране на дейностите по събиране на тези отпадъци;
- Количествата битови отпадъци и подобни отпадъци от други източници, за които е осъществено рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, са недостатъчни за изпълнение на задълженията чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО на Община Болярово в дългосрочен план към 2028 г. С цел осигуряване на изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО в дългосрочен план е необходимо:
 - Да бъдат увеличени количествата на разделно събраните рециклируеми отпадъци, вкл. от опаковки от организираната система на територията на общината, както и осъществяване на мерки за отделяне на рециклируемите компоненти от битовите отпадъци;
 - да се извършва регулярен контрол на задължените лица по чл. 21Б, ал. 1 на Наредбата № 15 за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и МРО на територията на община Болярово, както и за спазване на изискването за



условията и редът за отчитане количествата рециклируеми материали (чл. 21 А, ал.4, т. 2 от Наредбата).

3.2. Анализ и оценка на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

3.2.1. Система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци

Системата за събиране на смесените битови отпадъци Община Болярово е организирана чрез използването на различни видове контейнери. На практика услугата се предоставя на 100 % от населението на общината. Съдовете за битови отпадъци са собственост на Община Болярово. Транспортирането на отпадъците се извършва с 2 (два) специализирани автомобили, собственост на общината, към дейност „Чистота” (регистрационен документ №13-РД-549-00 от 02.04.2021 г., издаден от РИОСВ- гр. Стара Загора).

Таблица 27 Контейнери за събиране на смесени битови отпадъци по населени места на Община Болярово

Населено място	Видове контейнери	
	Контейнери тип „Бобър“ (обем 1100 л.)	Контейнери тип ”Мева” (обем 110л.)
Гр. Болярово	36 бр.	341 бр.
с. Воден	11 бр.	125 бр.
с. Вълчи извор	3 бр.	6 бр.
с. Голямо Крушево	9 бр.	108 бр.
с. Горска поляна	5 бр.	64 бр.
с. Деница	6 бр.	19 бр.
с. Дъбово	2 бр.	12 бр.
с. Златиница	2 бр.	5 бр.
с. Иглика	2 бр.	2 бр.
с. Камен връх	2 бр.	10 бр.
с. Крайново	4 бр.	10 бр.
с.Малко Шарково	8 бр.	45 бр.
с. Мамарчево	14 бр.	130 бр.
с. Оман	5 бр.	8 бр.
с. Попово	13 бр.	93 бр.
с. Ружица	11 бр.	16 бр.
с. Ситово	7 бр.	9 бр.
с. Стефан Караджово	19 бр.	190 бр.
с. Странджа	3 бр.	2 бр.
с. Шарково	2 бр.	38 бр.
ОБЩО	164 бр.	1 233 бр.



3.2.2. Инфраструктура за предварително третиране на битови отпадъци и компостиране на разделно събрани „зелени“ отпадъци

До момента общината няма изградена инсталация и съоръжение за предварително третиране на битови отпадъци и за рециклиране чрез компостиране на зелени и биоразградими отпадъци. При изпълнение на такъв проект ще се изгради необходимата инфраструктура за екологосъобразното управление на отпадъците на територията на РДНО Елхово - Болярово и ще се предотврати депонирането на голяма част от битовите биоразградими отпадъци, което ще доведе до намаляване на количествата депонирани отпадъци на Регионалното депо.

3.2.3. Инфраструктура за обезвреждане чрез депониране на битови отпадъци

При така съществуващата система от дейности по управлението на отпадъците на община Болярово, голямата част от битовите отпадъци подлежат на обезвреждане чрез депониране. Депонирането на събраните отпадъци на територията на общината се осъществява на Регионално депо за неопасни отпадъци, с. Добрич, Община Елхово. Депото приема отпадъците на общините Елхово и Болярово и притежава Комплексно разрешително (КР) №134/2006 г. Регионалното депо за неопасни отпадъци е въведено в експлоатация от 15.11.2010 г. Депото е предвидено с общ капацитет от 56 705 т., като Клетка № 1 е изградена с капацитет 26 090 т, а Клетка № 2 е неизградена (капацитет 30 615 т).

3.2.4. Инфраструктура за събиране и предаване за последващо третиране на масово разпространени отпадъци

3.2.4.1. Отпадъци от опаковки

Общината има сключен договор с организация по оползотворяване – „Екобулпак България“ АД, която е закупила, разположила и обслужва общо 24 броя контейнера тип „ИГЛУ“ като 12 бр. Жълто „Иглу“ са с обем 1800 л. и 12 бр. Зелено „Иглу“ с обем от 1 400 л., разположени на територията на гр. Болярово и селата Златиница и Мамарчево, както следва:



- 12 броя жълти контейнери за събиране хартиени, пластмасови и метални опаковки - от които в гр. Болярово - 9 броя, с. Златиница – 1 брой и с. Мамарчево - 2 броя;
- 12 броя зелени контейнери за събиране на стъклени опаковки, от които в гр. Болярово – 9 броя, с. Златиница – 1 брой и с. Мамарчево - 2 броя.

3.2.4.2. Негодни за употреба батерии и акумулатори

През периода 2016-2020 г. Община Болярово няма сключен договор с организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори.

3.2.4.3. Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

През периода 2016-2020 г. Община Болярово няма сключен договор с организация по оползотворяване за ИУЕЕО, образувани на територията на общината.

3.2.4.4. Опасни битови отпадъци и едрогабаритни отпадъци

Във връзка с изискването на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, Община Болярово няма нормативен ангажимент за създаване на условия за организиране на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни, опасни отпадъци и др., които се осигуряват в населени места с над 10 000 жители. В тази връзка Общината не е предприела мерки за осъществяване на дейността по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

Изводите и препоръките от този анализ са както следва:

- На територията на РСУО Елхово - Болярово няма изградена и въведена в експлоатация инсталация за предварително третиране на отпадъците, поради което всички генерирани битови и производствени неопасни отпадъци се обезвреждат чрез депониране на Регионалното депо за неопасни отпадъци в с. Добрич, Община Елхово;
- Община Болярово следва да изпрати покани до всички видове организации по оползотворяване с цел сключване на договори с тях за организиране събирането на МРО, в т.ч. съвместно да организира кампании за предоставяне на повече информация за разделното събиране и популяризиране на ползите за населението и околната среда от него;



- Независимо от създадения ред относно ИУМПС в Наредбата № 15 за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и МРО на територията на община Болярово, препоръчително е общината да сключи договор с организация по оползотворяване на ИУМПС, с който ще се осигурят реални условия за предаване за рециклиране на ИУМПС.

3.3. Анализ и оценка на системата за управление на отпадъците на местно ниво

3.3.1. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

Анализът и оценката на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво показва следното:

- Общинската администрация има ясно дефинирани функции, свързани с прилагането на задълженията по управление на отпадъците – съгласно Устройствения Правилник на Общинска администрация - Болярово, утвърден със Заповед № РД-5 -134/01.04.2008 г. и изменен и допълнен със Заповед № РД-5-10/06.01..2020 г. на кмета на общината, като основните задължения се изпълняват от шест структурирани отдела – два „Обща администрация“ и четири „Специализирана администрация“;
- Разработени са и се прилагат съответните наредби, изискващи се съгласно националното законодателство - Наредба по чл.22 от Закона за управление на отпадъците; Наредба по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси; Наредба за опазване на обществения ред, чистотата и общинското имущество по чл. чл.22, ал.1 от ЗМСМА и Наредба за изграждане и опазване на зелената система във връзка с чл. 62, ал.10 от ЗУТ и чл.21, ал.1, т.23 и ал.2 от ЗМСМА;
- Общината е организирила изпълнението на функциите си по управление на отпадъците чрез комбинация от подходи:
 - Чрез общинската администрация - Дейност „Чистота“: за услугите по поддръжка на централните и кварталните паркове и градини и почистване на тротоарите, алеите и плочниците в ЦГЧ и основните пътни артерии; за



услугата по събиране на битови отпадъци на територията на Община Болярово и транспортирането им до Регионалното депо за неопасни отпадъци – гр. Елхово;

- Чрез споразумение с Община Елхово, водеща община в РСУО - Елхово на територията на която е изградено и се експлоататора Регионално депо за неопасни отпадъци – Елхово: за услугата по обезвреждане на отпадъците, генерирани на територията на общината чрез депониране на Регионалното депо за неопасни отпадъци – Елхово – Болярово;
- чрез публично-частно партньорство с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци и други бизнес организации за изпълнение на дейностите за следните видове отпадъци материали: отпадъци от опаковки; събиране на отпадъчни материали: хартия и картон, метали и пластмаси от домакинствата, търговски и административни обекти; текстил и обувки.

Основни препоръки за оптимизиране на дейностите по прилагане на законодателството:

- Да се извърши преглед на всички заповеди за упълномощаване на съответните лица за упражняване на контрол по местните наредби и там, където е необходимо – да се направят съответните актуализации;
- Да се планират ежегодно мерки за повишаване на квалификацията на експерта по екология в различни обучения, работни срещи, конференции и т.н., осигуряващи получаването на актуална информация за новоприетото законодателство и развитието на сектор „Управление на отпадъците“.

3.3.2. Анализ на дейността на Регионално Сдружение за управление на отпадъците - Елхово - Болярово

През анализирания период 2016-2020 г., РСУО - Елхово е работило добре, като решенията на Общото събрание са изцяло в подкрепа на предвидена инфраструктура за третиране на отпадъците за Регион Елхово в Националния план за управление на отпадъците (2014-2020г.).



Община Болярово е използвала част от отчисленията си по чл. 64 от ЗУО за извършване на морфологичен анализ (Решение № СЗ–РО-40/10.10.2016 г. на Директора на РИОСВ – Стара Загора), актуализация на Програмата за управление на отпадъците (Решение № СЗ-РО-84/03.10.2018г.) и актуализация на изготвен анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци (Решение № СЗ-РО-85/02.10.2018 г.).

Препоръки за програмен период 2021-2027 г.:

- Изграждане на Инсталация за компостиране (площадка Елхово), в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Елхово – Болярово;
- Създаване на работеща система за разделно събиране на биоразградими и зелени отпадъци на територията на всяка община, членуваща в РСУО - Елхово-Болярово и доставка на планираните количества до инсталацията;
- Постигане на висока ефективност при работата на планирана бъдеща инсталация в Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Елхово и оптимални резултати по отношение произвеждане на високо качество компост както и свеждане до минимум на депонираните битови отпадъци, в съответствие с действащото европейско законодателство по пакета „Кръгова икономика“, транспонирано в с последните промени от м.март, 2021г. в Закона за управление на отпадъците.

3.3.3. Анализ и оценка на изпълнение контролните функции на общината по управление на отпадъците

Община Болярово упражнява адекватен контрол съобразно правомощията, възложени на кмета от националното законодателство. Разработила е редица местни нормативни документи, чрез които прецизно са определени оправомощените от кмета длъжностни лица, на които се възлага изпълнението на контролни функции.

Препоръки за програмен период 2021-2027 г.:

- Публикуване на информация на интернет страницата на общината за резултатите от осъществявания от общината контрол по управление на отпадъците;



- Идентифициране на най-важните фактори за подобряване на контрола по управление на отпадъците и определяне на конкретни мерки за изпълнението им, в т.ч.: увеличаване броя на служителите за контрол; осигуряване на автомобил за контролната дейност; провеждане на обучения по прилагане на изискванията за контролна дейност по ЗУО, съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления и др.

3.3.4. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа „отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“

Община Болярово е предприела мерки за цялостно изпълнение на задълженията си по отношение на управление на отпадъците, като прилага както принципа „Замърсителя плаща“ така и „Разширена отговорност на производителя“. Допълнителни мерки ще бъдат предприети по отношение на схемата „Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци“.

Препоръки за програмен период 2021-2027 г.:

- Подмяна на амортизирани и дооборудване с нови съдове за събиране на битови отпадъци, с цел намаляване на разходите за транспорт и повишаване качеството на услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- Обсъждане на възможностите за сключване на договори с ОО за Негодни за употреба батерии и акумулатори, ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, излезли от употреба моторни превозни средства и отработени масла, като се отчетат резултатите от въведените системи за събиране на тези отпадъчни потоци и се преценят потенциалните ползи;
- Създаване на система за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонти в домакинствата;
- Подготовка и прилагане в средносрочен план (2022-2023г.) на новите основи за определяне на такса „битови отпадъци“, регламентирани с Закона за местните данъци и такси и ефективно въвеждане на принципа „замърсителят плаща“.



3.3.5. Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществяване на мерки за тяхното възстановяване

Община Болярово е собственик на депо с преустановена експлоатация, представляващо ПИ с идентификатор 05284.260.358 по КККР на гр. Болярово, местност „Пехливански ясак“. За преустановяване на експлоатацията на общинското депо е издадена Заповед № РД-08-121/23.07.2009 г. на Директора на РИОСВ - Стара Загора. Депото се е експлоатирано от 1995 година.

Община Болярово изготвя работен проект „Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на територията на гр. Болярово, Община Болярово“, с който кандидатства и получава финансиране от ПУДООС по реда на ПМС № 209 от 20 август 2009 г. за осигуряване на финансиране за изграждането на регионални системи за управление на битовите отпадъци, на регионалните съоръжения за предварително третиране на битовите отпадъци и за закриването на общински депа за битови отпадъци.

Строителната площадка е открита на 07.05.2020 г. Извършена е техническата рекултивация, за което е съставен Констативен акт обр. 15 от 18.08.2020 г. за установяване годността за приемане на строежа. Има издаден протокол от 27.08.2020 г. за приемане на изпълнената техническа рекултивация, при спазване изискванията на Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт. Предстои изпълнение на биологичната рекултивация на депото.

Съгласно Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, след закриване и рекултивация на депа за неопасни отпадъци, те подлежат на тридесет годишен след експлоатационен мониторинг, чрез който да бъде извършван контрол върху евентуалното емисионно и имисионно замърсяване на компонентите на околната среда на площадката на депото и прилежащите му засегнати зони.

В част „Мониторинг“ на техническия проект за закриване и рекултивация на общинското депо е заложено на пробовземане и измерване да подлежат



подземните води от специално изградените за целта пиезометрични кладенци (4 бр.). Депото подлежи и на периодични емисионни измервания на въздуха по контролирани вещества - замърсители, съгласно изискванията на Наредба № 6 от 26 март 1999 г. за реда и начина на измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници. Мониторингът следва да бъде извършван 2 пъти през годината за газовите емисии и веднъж годишно за подземните води.

Община Болярово е предприела всички мерки, изискващи се по нормативна уредба за закриването и рекултивацията на общинските депа, които не отговарят на нормативните изисквания на нейна територия. Ежегодно се извършва мониторинг съгласно изискванията на Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн. ДВ. бр.80 от 13.09.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 07.02.2017 г.). На територията на общината няма образувани нерегламентирани сметища. В случай, че възникне такова сметище, общината предприема своевременни действия за неговото почистване и възстановяване на терена.

3.3.6. Препоръки за предотвратяване образуването на отпадъци

Препоръките по отношение предотвратяване образуването на отпадъците са:

- Допълване на Наредбата № 15 за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и МРО на територията на община Болярово с текстове, отнасящи се до предотвратяване на отпадъците, напр. при провеждане на организирани мероприятия на територията на общината да се ограничи употребата на някои пластмасови изделия за еднократна употреба (чашки, съдове за храна, прибори за еднократна употреба и др.) и същевременно се поставят контейнери за събиране на компостируеми и рециклируеми отпадъци;
- Актуализиране на програмата на Организацията по опаковки и отпадъци от опаковки, с която Община Болярово има сключен договор - включване на информация за предотвратяване образуването на отпадъци в задължителните информационни кампании, които се провеждат и в



информационните материали, разработени за определени целеви групи – напр. деца и ученици;

- Въвеждане на система за домашно компостиране и прилагането ѝ в населените места на общината, където преобладават къщи със собствени дворни площи;
- Прилагане на принципа „Плащаш колкото изхвърляш“, като се използват новите основи за услугите по управление на отпадъците, формиращи такса „битови отпадъци“ и заложили с промените в ЗМДТ от 2017 г.

3.4. Програма за управление на отпадъците на община Болярово за периода 2021-2028 г.

Програмата за управление на дейностите по отпадъците на община Болярово се придържа към европейските принципи и националните цели в сферата на дейностите по управление на отпадъците. Конкретните задачи по изпълнението ѝ са формулирани въз основа на анализа на съвременната практика по управление на отпадъците в община Болярово и идентифицираните проблеми и слабости.

Програмата се основава на следните принципи:

- Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци;
- Замърсителят плаща и в частност Отговорност на производителя;
- Участие на обществеността;
- Йерархия на управлението на отпадъците - принципен подход в управлението на отпадъците, при който се формира системна последователност от дейности и мерки за предотвратяване на образуването и третирането на отпадъците в зависимост от въздействието им върху околната среда, а именно:
 - *Предотвратяване* на образуването на отпадъците чрез намаляване на количествата и/или съдържанието на опасните вещества в образуваните отпадъци;
 - *Повторна употреба* – многократно използване на продукти или предмети за същата или други цели;
 - *Рециклиране* – преработка на отпадъците и използването им като суровини за производството на същите или други продукти;
 - *Оползотворяване* посредством прилагане на методите на



компостиране, оползотворяване на енергията от продуцирания биогаз или други технологии;

- *Обезвреждане* чрез депониране или изгаряне на отпадъци, без оползотворяване на енергия, в случай, че няма друго подходящо решение;
- Използване на най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи;
- Принцип на превантивността;
- Интегрирано управление на отпадъците.

Придържането към така изложените принципи и особено към политиката на йерархия на отпадъците има важно значение на устойчивото развитие на Община Болярово. Това ще спомогне за избягване на депонирането като нежелана мярка по обезвреждане на отпадъците и стимулиране на особено удачни при съвременните характеристиките на общината подходи за оползотворяване на отпадъците – компостиране, използване на биогаз, многократна употреба на продукти.

Общинската програма за управление на отпадъците на Община Болярово 2021-2028 г. е ориентирана в подкрепа на устойчивото развитие на общината, за опазване на природния капитал, за перспективно стопанско развитие и поддържане на благоприятна среда за живот на местното население.

4. Почви и нарушени терени

4.1. Видове почви на територията на общината

Климатични особености на континентално-средиземноморския климат, разнообразната геоложка основа и характерът на естествената растителност са способствали за образуването на разнообразна почвена покривка. Според почвено-географското райониране на България¹⁷ северната част от територията на Общината попада в Среднотракийско-тунджанската провинция, а южната ѝ част – в Странджанската провинция на Балканско-Средиземноморската почвена подобласт. Основните почвени типове са канелени (Luvisols) и чернозем – смолници (Vertisols).

¹⁷ Нинов, Н. (1997). Основни закономерности в географското разпространение на почвите. В: География на България (2002). БАН, изд. „ФорКом“, С., 299-315.



Канелените (лесивирани) почви се отличават с добре изразен и мощно развит ясно диференциран профил, висок сорбционен капацитет на ила и наситеност с бази (по-висока от 50%). При отсъствие на ерозия те са напълно развити, дълбоки почви с профил от 90 – 100 до 150 – 200 см. Повърхностният хоризонт А обаче е слабо мощен - от 18 до 25 см при по-тежките почви и до 35 см при по-песъчливите почви. Механичният състав е разнообразен. На територията на Общината са представени следните подтипове: канеленовидни (chromic, LVx); смолницовидни (vertic, LVv), светли (albic, LVa) и др. Най-често срещани са¹⁸:

- Канелени, средно и силно еродирани, средно песъкливо-глинести, слабо каменисти - добри за лозя и череши; средно добри за пшеница, ориенталски тютюн, люцерна, ябълки, круши, сливи, праскови;
- Канелено-подзолисти, нееродирани и слабо еродирани, глеевидни, леко песъкливо-глинести - добри земи за пшеница; средно добри за царевица, слънчоглед, цвекло, едрolistен тютюн, пасища, ливади, ябълки, круши;
- Силно излужени до слабо оподзолени канелени, слабо и силно еродирани, средно песъкливо-глинести - добри за лозя и череши. средно добри за пшеница, ориенталски тютюн, люцерна, ябълки, круши, сливи, праскови;
- Канелени, плитки, силно еродирани и скали, средно песъкливо-глинести, силно каменисти. Непригодни земи.

Смолниците (Verisols) са слабо кисели до алкални с много висок сорбционен капацитет и наситеност с бази. Съдържат от 3 до 5% хумус. Характерна тяхна черта е сезонното изсушаване на почвения профил и неговото напукване. Разпространени са подтиповете – излужени (eutric, Vre), карбонатни (calcic, VRk), ливадни смолници (gley, VRg) със следните характеристики:

- Излужени смолници, средно еродирани, леко глинести - много добри за пшеница, ябълки, круши, сливи, череши; средно добри за царевица, соя, слънчоглед, цвекло, тютюни, памук, пасища, ливади;
- Силно излужени чернозем-смолници, канеленовидни, средно мощни, тежко песъкливо-глинести - много добри за пшеница; добри за царевица, ябълки, круши, сливи, праскови; средно добри за соя, слънчоглед, цвекло,

¹⁸ Почвена карта на общ. Болярово

<https://yambol.government.bg/pochvi/pochvi/hot/boljarovo/index.html>



едролистен тютюн, лен, люцерна;

- Карбонатни чернозем-смолници, нееродирани и слабо еродирани, леко глинести - добри за пшеница; средно добри за царевица, слънчоглед, цвекло, едролистен тютюн, люцерна, пасища, ливади, овощия;
- Карбонатни черноземовидни, слабо еродирани, тежко пескливо-глинести - много добри за череши и лозя; добри за пшеница, ориенталски тютюн, ябълки, круши, праскови; средно добри за пасища и ливади.

Азонално представени са наносните почви (Fluvisols). Делувиално-ливадни, мощни, тежко пескливо-глинести (много добри за череши. Добри за пшеница, сливи, праскови, лоза) се срещат в хълмистите подножия на Дервентските възвишения. В речните долини са се образували алувиално-ливадни почви (пригодни за зеленчуци, овощия, зърнени култури). Върху карбонатна скална основа са се формирали рендзини (Leptosols). Те са предимно ерозирани, силно каменливи и неподходящи за земеделие.

Изводи:

- Районът се отличава с почвено разнообразие, благоприятно за отглеждането на широка гама култури – пшеница, царевица, соя, слънчоглед, цвекло, тютюни, памук, зеленчуци, овощия, лозя и др., както и за поддържането на пасища и ливади;
- Територията се определя като уязвима и подложена на средна и/или силна ерозия, което изисква сериозно внимание за поддържането на естествената горска растителност в южната периферия на района.

4.2. Замърсени почви. Заблатени, кисели и засоленни почви. Ерозионни процеси

Територията, стопанисвана от Община Болярово, се отличава с висок относителен дял на земеделските земи. Влияние върху състоянието на почвите оказват комплекс от фактори, сред които:

- структурата на растениевъдната практика;
- папуване (традиционни за района са овцевъдство, говедовъдство, козевъдство);
- възможностите за напояване на земите;



- активността на ерозионните процеси в условията на хълмист терен с променливи наклони;
- транспортната инфраструктура;
- рискови природни процеси като обилни извалявания, наводнения, свлачища и др.

4.2.1. *Замърсени почви*

Територията е под контрола на РИОСВ Стара Загора. През 2018 г. Регионална лаборатория – Стара Загора е провела мониторинг на почвите от мрежата на I ниво за съдържание на тежки метали и металоиди, при пълно обследване на единадесет пункта, попадащи на територията на пет общини в контролирания регион, в т.ч. Община Болярово – селата Стефан Караджово и Малко Шарково. От всеки пункт е извършено пробонабиране за пълен набор показатели, в две дълбочини: 0 – 10/10 – 40 см за необработваемите и 0 – 20/20 – 40 см за обработваемите почви, в три повторения.

При проведения мониторинг се наблюдават и контролират индикатори Cu (мед), Zn (цинк), Pb (олово), Cd (кадмий), Ni (никел), Cr (хром), Co (кобалт), As (арсен) и Hg (живак). Проследявайки динамиката на контролираните индикатори се установява, че те са в граници на нормите, под МДК (максимално допустимите концентрации), съгласно Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ бр.71/2008 г.).

През 2020 г. също е извършен почвен мониторинг от Регионална лаборатория – Стара Загора за изпълнение на програмата за мониторинг на почвите от II ниво - функционални подсистеми „Контрол и опазване на почвите от засоляване” и „Контрол и опазване на почвите от вкисляване”. Взето е участие съвместно с РЛ - Стара Загора при пробонабиране от 14 пункта, които са част от НСПМ. Пунктът на територията на Община Болярово – с. Малко Шарково, не е включен в Извършеното пробонабиране на почвени проби през 2020 г.¹⁹.

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс, и поради това тяхното опазване е основен приоритет. От чистотата им до голяма степен зависи тяхното плодородие и влияние

¹⁹ Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Стара Загора, 2020 г.



върху здравето на хората и животните. В региона, контролиран от РИОСВ – Стара Загора са разположени едни от най-плодородните почви в страната. Задължение на всеки, който ги използва е да ги опазва от увреждане и замърсяване, като по този начин се гарантира ефективна защита на човешкото здраве и естествените почвени функции. В тази връзка дейности, които могат да се въведат и които биха довели до намаляване деградацията на земите и почвите са:

- ограничено използване на препарати за растителна защита и торове;
- реализиране на програми за екологично земеделие и животновъдство;
- ефективен контрол за ограничаване замърсяването на въздуха и водите и прилагане на интегрирана система за управление на отпадъците;
- технологично обновление в производствените процеси и др.

От ежегодно провеждания мониторинг на почвите може да се направи извода, че те не са замърсени с тежки метали, металоиди.

4.2.2. Заблатени, вкислени и засолен почви

Отсъстват данни за наличието на заблатени почви. Не са налице природни предпоставки за засоляване и вкисляване на почвите. Няма данни за проява на подобни неблагоприятни процеси.

4.2.3. Ерозионни процеси

Ерозията на почвата е явление, свързано с отделяне и пренасяне на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени и/или антропогенни процеси. Ерозията води до намаляване на дълбочината на коренообитаемия слой, количеството на хранителните елементи и запасите на почвена влага, изчерпване на филтриращия и буферния капацитет на почвата, намаляване на съдържанието на почвено органично вещество, загуба на биоразнообразие, деградация на почвената структура образуване на почвена кора, разпространение и акумулация на замърсители във водните течения и в зоните на акумулация на наноси.

Територията на Общината се определя като район със слаб до умерен действителен риск от ерозия²⁰.

Рискови фактори, благоприятстващи развитието на ерозионните процеси са:

²⁰ Карта на действителния риск от ерозия на почвите. Изпълнителна агенция по околна среда.



- възникването на горски пожари по време на продължителните летни засушавания;
- наводненията;
- незаконната сеч;
- прекомерното пасуване;
- несъобразено земеделие и др.

4.2.4. Нарушени терени

Територията на община Болярово се отличава с най-високия процент горски площи (28,1% спрямо общата площ на общината) в сравнение с другите общини в област Ямбол. Урбанизацията е относително ниска – едва 2,2 % от площта на общината е заета от селищна или производствена инфраструктура, а транспортната мрежа заема само 0,3%. Незначителни територии са усвоени като обекти за добив на полезни изкопаеми (0,005%).

Нарушаването на терените се свързва преди всичко с рискови природни фактори като наводнения и пожари и в много по-малка степен с антропогенна деструкция – изоставени земи, строителна дейност, незаконни сметища и пр.

Изводи:

- На територията на община Болярово се провежда периодичен мониторинг върху условия на замърсяване или върху протичането на неблагоприятни процеси в почвената покривка от РИОСВ – Стара Загора. Към настоящия момент не е констатирано замърсяване с тежки метали, металоиди;
- Няма естествени условия за проява на заблатявания, засолявания или вкислявания на почвите;
- Районът е уязвим на ерозионни процеси. Налице са както естествени природни, така и антропогенни фактори за пораждање и задълбочаване на ерозията.

Препоръки:

- Стимулиране на биологичното земеделие и контрол върху условията за използване на торове и препарати за растителна защита;
- Регламентиране на терените, използвани за пасуване и контрол върху естественото им състояние;



- Провеждане на залесителни и други рекултивационни мероприятия върху терените, засегнати от ерозия;
- Възстановяване на нарушени терени (сметища, строителство на обекти от инфраструктурата и др.) и контрол върху състоянието им;
- Контрол върху промяната на функционалното предназначение на земите и ограничаване на извеждането на терени от земеделския и от горския фонд;
- Извършване на периодичен мониторинг на неблагоприятни и опасни процеси в почвите.

5. *Защитени територии и биоразнообразие*

В биогеографско отношение територията на общината се отнася към два района на Балканската провинция – Тунджански и Сакаро-Дервентски район²¹. Богатото флористично и фаунистично разнообразие в пределите на общината е обусловено от физико-географското положение на територията, принадлежността ѝ към Сакаро-Странджанските планински земи и водосбора на Тунджа, ограничената антропогенизация в южната гранична периферия. Ясно се откроява богатството на калцифилните растителни видове и орнитофауната.

Биологичните ресурси на Общината имат важно стопанско значение за развитието на горско стопанство, лов и риболов, билкарство, пчеларство, туризъм.

5.1. *Гори – състояние, видово разнообразие, собственост и начин на ползване*

В миналото районът е бил покрит с гъсти широколистни гори, но в процеса на антропогенизация на мястото на някои горски екосистеми са създадени агроекосистеми или пък по естествен път са възникнали вторични горски, храстови и тревни формации.

Растителните съобщества представляват част от ксеротермния дъбов пояс в най-южния му вариант с участието на много субсредиземноморски и средиземноморски видове. Южно от село Мамарчево са запазени гори от цер (*Quercus cerris*), космат дъб (*Quercus pubescens*) и виргилиев дъб (*Quercus virgiliana*). Най-източната част на Дервентските възвишения е покрита със смесени гори от цер и благун (*Quercus*

²¹ Асенов, А. (2006). Биогеография на България, Изд. АН-ДИ Адриан Тасев, С., 540.



frainetto), които към държавната граница преминават във вторични съобщества с участието на келяв габър (*Carpinus orientalis*). На запад граничното било е заето от смесените гори на източния горун (*Quercus polycarpa*) и благуна. В тревния етаж участват евксински видове, сред които златистото секирче и битинския синчец. Припечните безлесни пространства са покрити с ксеротермните тревни формации на белизмата, луковичната ливадина и садината. При северна експозиция се проявяват мезотермните тревни формации на пасищния райграс, високата власатка и троскота²².

Горите заемат почти 1/3 от площта на общината. Те се стопанисват от Държавно горско стопанство - Елхово, което обхваща изцяло общините Елхово и Болярово. Площта на Държавно горско стопанство Елхово е 35977.0 ха, като държавния горски фонд е 21621,8 ха, а 14355,2 ха е площ на недържавни горски територии – общински, частни и религиозни, залесената площ е 84,1 % от общата площ²³.

Характерни на съвременния етап са широколистните чисти и смесени насаждения. Преобладават широколистните видове - цер, благуна, космат дъб, акация и топола. Иглолистните гори са представени от черборови култури. Успоредно с тях е залесявано с атласки кедър, зелена дугласка ела и с бял бор, който се намира извън естествения си ареал. Това представлява сериозен риск от гледна точка на съвременното състояние на насажденията (съхнене, заболявания) и високият потенциал от възникването на пожари.

Средногодишното ползване на дървесина в държавния горски фонд, предвидено по лесоустройственият проект на територията на стопанство, е в размер на 29 600 м³. Предвиденото средногодишно залесяване е на площ от 369 дка. За производството на необходимия посадъчен материал стопанството разполага с горски разсадник „Трънково” с обща площ 30,4 ха.

На основание чл.181, ал.6 от Закона за горите и чл.21, ал. 2 от ЗМСМА Община Болярово изпълнява нарочна Наредба № 20 за управление на горските територии, за опазване и поддържане на основните им екологични функции.

²² Асенов, А. (2006). Биогеография на България, Изд. АН-ДИ Адриан Тасев, С., 540.

²³ Държавно лесничество „Елхово” - <https://dgselhovo.uidp-sliven.com/>



5.2. Защитени зони по Натура 2000, видове растения и животни

По данни на Информационната система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000, на територията на община Болярово се намират следните защитени зони (ЗЗ):

ЗЗ „Дервентски възвишения“ – BG0002026

Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за птиците

Местоположение:

1. Област: Ямбол, **Община:** Болярово, **Населено място:** с. Воден, с. Иглика, с. Крайново, с. Малко Шарково, с. Мамарчево, с. Ситово, с. Шарково

2. Област: Ямбол, **Община:** Елхово, **Населено място:** с. Вълча поляна, с. Голям Дервент, с. Лалково, с. Лесово, с. Малко Кирилово, с. Мелница, с. Раздел, с. Славейково, с. Чернозем

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1) Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:

Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocoros medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocoros syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бъбрица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*).



2) Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:

Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
4. Забранява се изграждането на нови фотоволтаични съоръжения и вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в "Държавен вестник" има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие.
5. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
6. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

33 „Дервентски възвишения 1“ – BG0000218

Тип на 33: Защитена зона по директивата за местообитанията

Местоположение:

1. **Област:** Хасково, **Община:** Тополовград, **Населено място:** с. Срем
2. **Област:** Ямбол, **Община:** Болярово, **Населено място:** с. Воден, с. Иглика, с. Крайново, с. Малко Шарково, с. Мамарчево, с. Ситово, с. Шарково
3. **Област:** Ямбол, **Община:** Елхово, **Населено място:** с. Вълча поляна, с. Голям Дервент, с. Гранитово, с. Лалково, с. Лесово, с. Малко Кирилово, с. Мелница, с. Раздел, с. Славейково, с. Чернозем

Предмет на опазване в защитена зона BG0000218 „Дервентски възвишения 1“ са:

- 1) следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):
 - 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*;



- 6210 Полуестествени сухи тревни и храсто- ви съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи);
- 62А0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества;
- 8230 Силикатни скали с пионерна расти- телност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*;
- 8310 Неблагоустроени пещери;
- 91АА * Източни гори от космат дъб;
- 91Мо Балкано-панонски церово-горунови гори.

2) местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

- **бозайници** – *Европейски вълк (*Canis lupus*), Видра (*Lutra lutra*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългопръст нощ- ник (*Myotis capaccinii*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Триц- ветен нощник (*Myotis emarginatus*), Южен подко- вонос (*Rhinolophus euryale*), Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Лалутер (*Spermophilus citellus*), Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*);
- **земноводни и влечуги** – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Жълтокоремна бум- ка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Южна блатна костенурка (*Mauremys caspica*);
- **риби** – Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*);
- **безгръбначни** – Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Вертиго (*Vertigo angustior*), Вертиго (*Vertigo moulinsiana*), Бисерна мида (*Unio crassus*);
- **растения** – Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*).

33 „Дервентски възвишения 2“ – BG0000219

Тип на 33: Защитена зона по директивата за местообитанията

Местоположение:

1. Област: Бургас, **Община:** Средец, **Населено място:** с. Белеврен, с. Варовник, с. Голямо Буково, с. Горно Ябълково, с. Граничар, с. Долно Ябълково, с. Кирowo, с. Момина църква, с. Слиwовo, с. Факия

2. Област: Ямбол, **Община:** Болярoвo, **Населено място:** гр. Болярoвo, с. Wоден, с. Вълчи извор, с. Голямо Крушево, с. Горска поляна, с. Крайново, с. Ружица, с. Странджа



Предмет на опазване в защитена зона BG0000219 „Дервентски възвишения 2“ са:

1) следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

- 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition;
- 3260 Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitriche-Batrachion;
- 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi;
- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи);
- 6220 * Псевдостепи с житни и едногодишни растения от клас Theropodietea;
- 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества;
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;
- 6510 Низинни сенокосни ливади;
- 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове;
- 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите Sedo-Scleranthion или Sedo albi-Veronicion dillenii;
- 8310 Неблагоустроени пещери;
- 9170 Дъбово-габърови гори от типа Galio-Carpinetum;
- 9180 * Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове;
- 91AA * Източни гори от космат дъб;
- 91E0 * Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae);
- 91Fo Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris);
- 91Mo Балкано-панонски церово-горуновигори;
- 91So * Западнопонтийски букови гори;
- 91Zo Мизийски гори от сребролистна липа;
- 92A0 Крайречни галерии от Salix alba и Populus alba;

2) местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

- **бозайници** – *Европейски вълк (Canis lupus), Видра (Lutra lutra), Пъстър пор (Vormela peregusna), Голям нощник (Myotis myotis), Дългоух нощник (Myotis bechsteinii), Остроух нощник (Myotis blythii), Дългопръст нощник (Myotis capaccinii), Трицветен нощник (Myotis emarginatus), Голям подковонос (Rhinolophus ferrumequinum), Малък подковонос (Rhinolophus hipposideros), Подковонос на Мехели (Rhinolophus mehelyi), Средиземноморски подковонос (Rhinolophus blasii), Южен подковонос

(*Rhinolophus euryale*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Лалутер (*Spermophilus citellus*), Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*);

- **земноводни и влечуги** – Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Южна блатна костенурка (*Mauremys caspica*);
- **риби** – Приморска мряна (*Barbus bergi*), Мандренска брияна (*Alburnus mandrensis*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*);
- **безгръбначни** – Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Еднорог болбелазмус (*Bolbelasmus unicornis*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Осмодерма (*Osmoderma eremita*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*), Лицена (Голяма огневка) (*Lycaena dispar*), *Dioszeghyana schmidtii*, Вертиго (Тесноустен спираловиден охлюв) (*Vertigo angustior*), Вертиго (Дез молинов спираловиден охлюв) (*Vertigo moulinsiana*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

33 „Западна Странджа“ – BG0002066

Тип на 33: Защитена зона по директивата за птиците

Местоположение:

1. Област: Бургас, **Община:** Средец, **Населено място:** с. Белеврен, с. Варовник, с. Голямо Буково, с. Горно Ябълково, с. Гранитец, с. Долно Ябълково, с. Кирово, с. Момина църква, с. Сливово, с. Факия

2. Област: Ямбол, **Община:** Болярово, **Населено място:** гр. Болярово, с. Воден, с. Вълчи извор, с. Голямо Крушево, с. Горска поляна, с. Денница, с. Дъбово, с. Оман, с. Ружица, с. Стефан Караджово, с. Странджа

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1) Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:

Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Синявица (*Coracias garrulus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*),



Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Ястребогушо коптиварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехульник (*Hippolais olivetorum*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2) Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:

Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се залесяването на пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища;
3. Забранява се изграждането на небезопасни за птици въздушни електропреносни мрежи.
4. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
5. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

33 „Средецка река“ – BG0000198

Тип на 33: Защитена зона по директивата за местообитанията

Местоположение:

1. Област: Бургас, **Община:** Средец, **Населено място:** гр. Средец, с. Белила, с. Бистрец, с. Гранитец, с. Дебелт, с. Драчево, с. Дюлево, с. Загорци, с. Кубадин, с. Проход, с. Светлина, с. Синьо камене

2. Област: Ямбол, **Община:** Болярово, **Населено място:** с. Голямо Крушево, с. Денница, с. Оман

Предмет на опазване в защитена зона BG0000198 „Средецка река“ са:

1) следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи);
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;
- 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове;

- 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите Sedo-Scleranthion или Sedo albi-Veronicion dillenii;
- 91Fo Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris);
- 91Mo Балкано-панонски церово-горунови гори;
- 92Ao Крайречни галерии от Salix alba и Populus alba;

2) местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

- **бозайници** – Пъстър пор (Vormela peregusna), Видра (Lutra lutra);
- **земноводни и влечуги** – Червенокоремна бумка (Bombina bombina), Голям гребенест тритон (Triturus karelinii), Пъстър смок (Elaphe sauromates), Обикновена блатна костенурка (Emys orbicularis), Шипоопашата костенурка (Testudo hermanni), Шипобедрена костенурка (Testudo graeca), Южна блатна костенурка (Mauremys caspica);
- **риби** – Мандренска брияна (Alburnus mandrensis), Обикновен щипок (Cobitis taenia), Приморска мряна (Barbus bergi), Европейска горчивка (Rhodeus amarus);
- **безгръбначни** – Бръмбар рогащ (Lucanus cervus), Обикновен сечко (Cerambyx cerdo), Буков сечко (Morimus funereus), Обикновен паракалоптенус (Paracaloptenus caloptenoides), Еднорог болбелазмус (Bolbelasmus unicornis), Ценагрион (Ручейно пъстриче) (Coenagrion ornatum), Бисерна мида (Unio crassus).

ЗЗ „Язовир Малко Шарково“ – BG0002027

Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за птиците

Местоположение:

Област: Ямбол, Община: Болярово, Населено място: с. Воден, с. Малко Шарково, с. Ружица

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1) Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:

Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Поев лебед (*Cygnus cygnus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Малък сокол (*Falco columbarius*);

2) Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:

Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч



(*Tadorna tadorna*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Лиска (*Fulica atra*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буреветница (*Larus canus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
4. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
5. Забранява се намаляването площта на крайбрежните гори от местни дървесни видове.

Целите на ЗБР (чл. 2) са както следва:

- Опазването на представителни за Република България и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни, животински и гъбни видове в рамките на Национална екологична мрежа;
- Опазването на защитените растителни, животински и гъбни видове от флората, фауната и микотата на Република България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия;
- Опазването на генетичните ресурси и разнообразието на растителни и животински видове извън естествената им среда;
- Регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата;
- Регулиране на търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна;
- Опазването на вековни и забележителни дървета.

Изводи:

- Територията се отличава с богато биоразнообразие и в частност - орнитологично разнообразие. Обект на защита са 6 защитени зони по НАТУРА 2000. Съхраняването и поддържането им изисква повишено



внимание за умело интегриране на тези територии в стопанската организация на територията;

- Естествената растителност има функциите на основен фактор за формирането на водните и почвените ресурси в общината, за предотвратяване на наводненията и смекчаване на негативните ефекти от засушаванията. На това основание е необходимо нейното поддържане и опазване в близки до естествените ѝ характеристики, както и ограничаване на антропогенизацията в горски условия за недопускане на процеси на фрагментация и деструкция;
- Сериозна заплаха за биоразнообразието на Общината представляват пожарите, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, браконьерството и изсичането на горите за огрев, незаконното пашуване;
- Внимание изисква нарастващия проблем с разпространяването на инвазивни видове (като обща тенденция за Европа, Средиземноморието и страната ни, в частност);
- От голямо значение за опазване на биологичното богатство на Общината е повишаването на информираността и общественото съзнание на населението.

5.3. Видове, обект на ловен туризъм

Районът на Държавно горско стопанство - Елхово (включващо територията на община Болярово) представлява добра база за развитието на интензивно ловно стопанство със значителни дивечови запаси и видово разнообразие. В района на стопанството е създадена фазанария за развъждане на колхидски фазан (*Phasianus colchicus*), която към момента се стопанисва от Държавно ловно стопанство „Тополовград”. Екологичните условия благоприятстват развъждането на ценен дивеч, основните видове от които са представени в следващата таблица:



Таблица 28 Видове, обект на ловен туризъм

Видове, обект на ловен туризъм	
Благороден елен (<i>Cervus elaphus</i>)	обитава по-големите горски ареали източно от селата Жребино, Ст.Караджово, южно от Воден, Голямо Шарково и Раздел. Извършва принудителни миграции вследствие на горски пожари или браконьерство.
Елен лопатар (<i>Dama dama</i>)	единични животни се срещат около резервата “Долна Топчия”. Обречен на унищожение вследствие браконьерство и хищници.
Сърна (<i>Capreolus capreolus</i>)	обитава предимно големите горски масиви с неравномерна гъстота, запас – значително под нормалния в резултат от прекомерната паша на домашен добитък, браконьерство, горски пожари и хищници
Дива свиня (<i>Sus scrofa</i>)	обитава предимно големите горски масиви с неравномерна гъстота
Заяк (<i>Lepus europaeus</i>)	в маломерните горски комплекси и в земеделските земи около тях
Вълк (<i>Canis lupus</i>)	единични екземпляри обитават югоизточния горски масив южно от с.Воден
Чакал (<i>Canis aureus</i>)	повсеместно, унищожават приплодите, с което възпрепятства възпроизводството на дивечовите запаси
Лисица (<i>Vulpes vulpes</i>)	повсеместно разпространена, със значителна гъстота
Дива котка (<i>Felis silvestris</i>)	повсеместно в горските комплекси, в ограничени популации
Белка (<i>Martes foina</i>)	предимно в скалистите местообитания, ограничени популации
Черен пор (<i>Mustela putorius</i>)	обитава предимно териториите в периферията на застроените площи
Язовец (<i>Meles meles</i>)	в горските комплекси около обработваемите площи
Колхидски фазан (<i>Phasianus colchicus</i>)	естествено находище в лонгозната гора в ПР”Долна Топчия”. За ловни цели се разселва изкуствено в държавния ловностопански район и в предоставените райони на ловните сдружения
Тракийски кеклик (<i>Alectoris chukar</i>)	скалистите местообитания в държавния ловностопански комплекс “Гранитово” и част от предоставените ловностопански райони. Разселва се изкуствено.
Яребица (<i>Perdix perdix</i>)	повсеместно разпространена около обработваемите площи, с равномерна гъстота
Пъдпъдък (<i>Coturnix coturnix</i>)	среща се по време на прелета в значителна гъстота
Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>)	среща се по време на прелета около водните площи на територията на общината. Около яз. „Малко Шарково” се събират по няколко хиляди птици
Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)	по време на прелета в значително количество около язовирите
Зимно бърне (<i>Anas crecca</i>)	по време на прелета, в язовирите
Лятно бърне (<i>Anas querquedula</i>)	по време на прелета, в язовирите



5.4. Билки с търговско значение, находища, ползване

Опазването на лечебните растения от държавния и общинския горски фонд се организира от директора на Държавното лесничество, който издава и разрешителните за добив на билки в района на лесничеството.

С ограничителен режим на ползване със Заповед № РД – 48 от 1999 г. на МОСВ са: червен божур, блатно кокиче, пролетен гороцвет, лечебен ранилист, елшовиден зърнастец, лечебна иглика, бодлив залист, лечебна ружа.

Основните видове, срещани по територията на община Болярово са представени в следващата таблица:

Таблица 29 Лечебни растения

Лечебни растения		
Дървесни видове	Благун (<i>Quercus conferta</i>)	не се използват за билкосъбиране
	Летен дъб (<i>Quercus robur</i>)	
	Полски ясен (<i>Fraxinus oxycarpa</i>)	
	Сребролистна липа (<i>Tilia argentea</i>)	
	Орех (<i>Juglans regia</i>)	
	Бадем (<i>Amygdalus communis</i>)	
	Бяла акация (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	
Храстови видове	драка (<i>Paliurus spina-christi</i>)	срещат се повсеместно като подлес в горите
	дрян (<i>Cornus mas</i>)	
	червен глог (<i>Crataegus monogyna</i>)	
	шипка (<i>Rosa canina</i>)	
	къпина (<i>Rubus caesius</i> L.)	среща се в в сечищата, сред най-младите насаждения и култури
Паразитни видове	черен имел (<i>Loranthus europaeus</i>)	м. "Вълчо ревало" и м. "Адвокатската гора" и на брега на Поповска река
	бръшлян (<i>Hedera helix</i>)	Странджански район, Дервентски възвишения
	повет (<i>Clematis vitalba</i>)	в дъбовите гори
Тревни видове	жълт кантарион (<i>Hypericum perforatum</i>)	покрай пътища, склонове и огради
	червен кантарион (<i>Centaureum erythraea</i>)	
	риган (<i>Origanum vulgare</i>)	
	бял равнец (<i>Achillea millefolium</i>)	
	жълт равнец (<i>Achillea clypeolata</i>)	Дервентските възвишения, на сухи до свежи среднобогати почви, далеч от изкуствено наторяване
	бъз – тревист (<i>Sambucus ebulus</i>) и черен (<i>Sambucus nigra</i>)	
	камшик (<i>Agrimonia eupatoria</i>)	
	градско омайниче (<i>Geum urbanum</i>)	
	бяло подъбиче (<i>Teucrium Polium</i>)	под склопа на тополовите култури



Лечебни растения

лечебен лопен (<i>Verbascum phlomoides</i>)
вълча ябълка (<i>Aristolochia clematidis</i>)
обикновен пелин (<i>Artemisia absinthium</i>)
змийско мляко (<i>Chelidonium majus</i>)
сибирски девисил (<i>Heracleum sphondylium ssp. sibiricum</i>)
пача трева (<i>Polygonum aviculare</i>)
кукувича прежда (<i>Cuscuta europaea</i>)
очанка (<i>Herba Euphrasi</i>)

6. Развитие на туризма в общината – екологични и културни фактори

Туризмът е приоритетен на национално ниво икономически подсектор в сферата на услугите. Община Болярово притежава потенциал за развитие на различни видове туризъм, сред които: културно-исторически и културно-събитиеен, природен/екотуризм, пешеходен, ловен и риболовен, балнео и селски туризъм. Богатото културно-историческо наследство на територията е представено от разкритите 14 археологически обекта, 5 църкви и 5 крепости, датиращи от Древността и Средновековието. Останките от тракийски средновековни и старинни селища, крепости, гробници и църкви, открити в селата Крайново, Камен връх, Попово, Воден и други, създават добри предпоставки за развитие на културно-исторически туризъм на територията на общината. Към момента по-голяма част от археологическите находки са проучени частично, докато по отношение на други – все още не са предприемани проучвателни дейности. Археологически разкопки са извършени в близост до с. Воден, където могат да се разгледат останки от духовен комплекс от ранно християнската епоха, в близост до Парорийският манастир „Света Богородица“.

На територията на с. Стефан Караджово са разположени следните значими обекти за развитието на културно-историческия туризъм: къща-музей и паметник на Стефан Караджа, църквата „Успение Богородично“, паметник „Странджанска буна“.

В гр. Болярово се намира построената през 1887 г. църква „Св. Димитър“. В с. Воден е разположена църквата „Св. Георги“ /датира от 1841 г./, а край едноименното село, се намират средновековен манастирски комплекс и разкопки „Малкото кале“.



Провежданите на територията на общината множество културни събития и празнични чествания от различно естество създават предпоставки за привличане на туристически интерес.

На територията на с. Крайново се намират следните обекти, създаващи условия за практикуване на туристическа дейност в рамките на общината: етнографска сбирка, съдържаща множество старинни предмети, представени в две музейни зали, както и параклисът „Три Светии“, разположен в близост до селото.

Изграденият на р. Поповска язовир „Малко Шарково“, разположен в близост до едноименното село, създава отлични условия за развитие на природно-познавателен и риболовен туризъм. Територията около язовира се отличава с важно орнитоложко значение, не само в национален, но и в европейски мащаб. В района са установени 45 вида водолубиви птици, 16 от които, са вписани в Червената книга на България. Крайбрежието на язовира позволява изграждането на настанителна база и развитието на по-масови туристически посещения, съчетани с анимации, предлагани от водите на язовира.

Природноресурсният потенциал на територията и особеностите на селищната структура /наличие на 19 населени места от селски тип/, представляват добра предпоставка за развитие на селски туризъм на територията на общината.

Наличието на минерални извори край с. Стефан Караджово, притежаващи доказани свойства за лечение на сърдечносъдови, урологични, стомашно-чревни и ендокринни заболявания, създават благоприятни условия за развитие на балнеотуризм. Към момента е налице балнеосанаториум, който не функционира. Това е един от основните обекти, които трябва да бъдат възстановени като дейност, тъй като освен в качеството си на туристически елемент, минералните води и базата позволяват развитието на здравната рехабилитация.



7. Фактори и условия за живот

7.1. Акустична среда

На територията на общината не съществуват предпоставки за голямо шумово натоварване. Шумът във функциониращите промишлени предприятия се ограничава в границите на конкретното производство или дейност.

Шумовото натоварване в община Болярово не води до надвишаване на допустимите норми. Комунално-битовият шум се свързва с транспортния трафик на територията на общината. Няма данни за измерени превишени нива на ПДК в жилищни зони. Градоустройствените решения на транспортната схема на гр.Болярово с наличието на обходен път създават добри предпоставки за защита на жилищната зона от шума.

7.2. Зелени площи в населените места

Зелената система в общината е предназначена за подобряване жизнената среда и облика на населените места, посредством поддържането на екологична, рекреативна, естетическа и защитно–мелиоративна функции. Общата площ на озеленените площи в рамките на община Болярово е в порядъка на над 1 млн. м². С най-голяма площ за обществено ползване са терените в общинския център – гр.Болярово и в селата Воден, Голямо Крушево и Стефан Караджово.

Важно значение за постигането на целите на настоящата програма има поддържането и разширяването на тези площи.

7.3. Природна и техногенна активност

Контролът на радиологичното състояние на околната среда се осъществява чрез ИАОС и лабораторията ѝ за радиационни измервания в гр. Стара Загора. Непрекъснати и периодични контролни наблюдения се извършват на следните показатели: радиационен гама фон (пункт Елхово); специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди в почви, дънни утайки и отпадъчни продукти; обща бета – активност на води, обемна специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди в аерозолни проби.

Няма данни за отклонения от естествените стойности и надфонове превишения.

На територията на община Болярово, както и в обхвата на съседните общини няма райони с потенциални замърсители.



8. Климатична неутралност

8.1. Европейският зелен пакт

Европейският зелен пакт очертава плана за декарбонизация на икономиките на страните-членки на Европейския съюз до 2050 г., като има за цел подобряване благосъстоянието и здравето на европейските граждани и бъдещите поколения чрез:

- чист въздух, чиста вода, здрава почва и биоразнообразие;
- санирани, енергийно ефективни сгради;
- здравословна храна на достъпни цени;
- повече обществен транспорт;
- по-чиста енергия и авангардни иновации в областта на чистите технологии;
- по-трайни продукти, които могат да бъдат ремонтирани, рециклирани и повторно използвани;
- ориентирани към бъдещето работни места и обучение за придобиване на уменията, необходими за прехода;
- устойчива и конкурентоспособна в световен мащаб промишленост.

Действията, които всяка страна от ЕС, вкл. България трябва да предприеме включват:

- **Климат** - емисиите парникови газове трябва да бъдат намалени във всички сектори - от промишлеността и енергетиката до транспорта и селското стопанство. Над 75% от емисиите на парникови газове в ЕС се дължат на производството на ел. енергия. Затова преходът към чиста енергия е задължителен, като това включва енергийна сигурност на достъпни цени, интегриран, взаимосвързан и цифровизиран енергиен пазар, енергийна ефективност и производство на енергия от ВЕИ;
- **Селско стопанство** - постигане на продоволствена сигурност, намаляване на въглеродния отпечатък върху околната среда и климата в резултат от производството на храни и преход към конкурентоспособна устойчивост от фермата до трапезата;
- **Промисленост** - конкурентоспособно, зелено и цифрово производство, базирано на концепцията за кръгова икономика;



- **Околна среда** - опазване на биоразнообразието и екосистемите, намаляване замърсяването на въздуха, водата и почвата, подобряване управлението на отпадъците;
- **Транспорт** - осигуряване на ефикасен, безопасен и екологосъобразен транспорт.

Постигане на въглеродна неутралност до 2050 г. изисква както модернизиране на икономиката, така и преориентиране към справедливо и устойчиво бъдеще, което да гарантира качествен живот и на следващите поколения. Голяма роля при постигането на тази глобална цел имат изследванията и иновациите по отношение ускоряване на необходимите преходи във всички икономически сектори, внедряване, демонстриране и премахване на рискови решения и ангажиране на гражданите в социални иновации.

За постигане целите на Европейския зелен пакт, Европейската комисия мобилизира над 1 трилион евро за устойчиви инвестиции през следващото десетилетие. За зелени инвестиции са заделени 30 % от многогодишния бюджет на ЕС (2021-2028 г.), като държавите от ЕС трябва да предвидят най-малко 37 % от финансирането, което получават по Механизма за възстановяване и устойчивост за инвестиции и реформи в подкрепа на целите в областта на климата. Други инструменти, които ще подпомогнат реализирането на Европейския зелен пакт са NextGenerationEU (NGEU) за възстановяване от пандемията от COVID-19 и Механизмът за справедлив преход.

8.2. Възможности за Община Болярово

Предвид дългосрочни цели на Европейския зелен пакт и основните принципи за постигането им, както и в контекста на националните специфики, за Община Болярово могат да бъдат изведени следните препоръки:

- **Добро стратегическо планиране на дейности в ключовите сектори за смекчаване на и адаптация към климатичните промени**

Планирането на секторни политики, мерки, дейности и проекти в ключовите сектори за смекчаване на и адаптация към климатичните промени е изключително



важно. Секторите за Община Болярово по отношение на смекчаването на въздействието на изменението на климата и адаптирането към климатичните промени са: „Общински дейности“, „Енергетика“, „Сгради“, „Водоснабдяване“, „Отпадъци“, „Планиране на земеползването“, „Околна среда и биологично разнообразие“, „Селско и горско стопанство“, „Здравеопазване“, „Гражданска защита и извънредни ситуации“ и „Туризъм“.

- **Готовност за отделяне на бюджетни средства за съфинансиране на инвестиционни проекти и меки мерки във всички ключови сектори**

От възможно най-ранен етап проектите и дейностите следва да бъдат адекватно остойностявани, като съответните стойности да залягат в прогнозните бюджети. Необходимо е да се предвижда етапно изпълнение, както и приоритизиране на дейностите и проектите, т.е. да има яснота относно евентуални негативни последици при неизпълнение на съответните дейности.

- **Следене на възможности за финансиране**

Поемане на ангажимент за въвлечените експерти, който да ги задължава периодично да проучват и следят всякакви възможни схеми и програми за финансиране на проекти в съответния сектор.

- **Участие в събития и мрежи на общини за обмен на информация за нови технологии, добри практики, инструменти за планиране**

Наличието на актуална информация за добри практики, технологии, инструменти за стратегическо планиране, научна и друга информация е от изключително значение. В тази връзка е важно общината да има достъп до информация, която систематизирано се предоставя при включването ѝ в различни мрежи и инициативи, напр. **Общинската мрежа за енергийна ефективност ЕкоЕнергия**, функционираща на национално ниво в България от 1997 г. и ефективно подпомагаща общините и до днес, както и **Международния съвет за местни екологични инициативи (ICLEI) - Местните власти за устойчиво развитие**, към които Община Болярово може да се присъедини при заплащане на съответния членски внос. В допълнение, е необходимо общинската администрация да е



информирана за тематични събития (конференции, семинари, вкл. обучения) и при възможност активно да участва в тях, като полага усилия получената информация да намери изражение в конкретни идеи за проекти, мерки и дейности, които да залегнат в стратегическите документи или да допринесат за по-висока ефективност в работата ѝ.

- ***Публичност на процеса на планиране и активна политика за ангажиране на обществеността и неправителствени организации***

С цел привличане на идеи за проекти и дейности, както и за осигуряване на своевременната подкрепа на обществеността за реализиране на политиките по климата, е важно ангажирането и въвличането на жителите на Община Болярово, както и на местния неправителствен сектор. Препоръчително е това да стане във възможно най-ранния етап на планиране на дейности и проекти за смекчаване на и адаптация към климатичните промени чрез организиране на публични дебати, срещи и кръгли маси, както и чрез системно публикуване на информация на интернет страницата на общината.

- ***Стимулиране на цялостно екологично отношение на администрацията с цел намаляване на въздействието върху околната среда***

Ползване на споделен транспорт, развитие на електромобилност, включително и между населените места, пестене на ресурси – енергия, вода, хартия и др., разделно събиране на отпадъци във всички сгради, които са общинска собственост, използване на електронна поща за вътрешна комуникация, както и други дейности за лично поведение, които могат да бъдат утвърдени в Зелен кодекс за поведение на служителите на общинската администрация.

- ***Следене на документите на ЕК във връзка с пътната карта за реализиране на Европейския зелен пакт и периодично анализиране на възможните ефекти на местно ниво***

Това ще позволи своевременна подготовка за активно включване в различни възможности и инициативи и отчитане на важни параметри за адекватното стратегическо планиране в секторните политики. Най-важен е фокусът върху



Земеделieto и Адаптацията към климатичните промени, което да позволи възстановяването на ключови икономически дейности на територията на общината.

9. SWOT анализ

Силни страни	Слаби страни
• Благоприятни почвени и климатични условия - отлична предпоставка за разгръщане на стопанската практика в широкоспектърно земеделие, туризъм и курортно дело, производство на енергия от ВЕИ и др. • Добро качество на атмосферния въздух • Наличие на услуги по събиране и транспортиране на битови отпадъци с покритие на 100%, както и опит в прилагане на разделно събиране на отпадъци от опаковки • Съхранено и богато биоразнообразие	• Периферно географско положение на Общината, обуславящо изолацията от активна стопанска и друга антропогенна дейност • Община със земеделски функции, ниска степен на благоустроеност, отсъствие на основна и цялостно изградена инфраструктура (канализационна, пречиствателни съоръжения и др.), слаба производствена активност, малки населени места и ограничен брой население, ниска покупателна способност на населението и висока зависимост от производителността в личните стопанства; • Уязвима и подложена на средна и/или силна ерозия територия, изискваща сериозно поддържане на естествената горска растителност
Възможности	Заплахи
• Ефективно използване на слънчевата енергия за практически цели – широкоспектърно земеделие, туризъм и курортно дело, производство на електроенергия (фотоволтаични централи, отглеждане на култури за биогорива) и др. • Увеличаване на енергийната ефективност чрез постепенното преминаване към алтернативни видове отопление с по-висока ефективност • Осигуряване на водни ресурси за стопанството на общината и района и превенция от наводнения	• Нерегламентирано извличане на инертни материали от речните корита, изхвърляне на отпадъци и изсичане на растителност • Висока потенциална опасност от възникване на пожари в периода на летните засушавания • Висок риск от наводнения и съпровождащите ги нарушения на речните корита и промени в заливна тераса



чрез поддържане на язовирните тела в добро състояние • Оптимизиране на системата за управление на отпадъците чрез изграждане на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и рециклиране чрез компостиране на зелени и биоразградими отпадъци • Развитие на биологично земеделие, еко и ловен туризъм • Съхранение на околната среда, подобряване благосъстоянието и здравето на населението в съответствие с целите и принципите на Европейския зелен пакт за декарбонизация и смекчаване на и адаптиране към климатичните промени	
--	--



III. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

1. Визия, стратегически цели и приоритети за управление на околната среда на Община Болярово 2021-2027

На база на направените проучвания и анализи, извършения SWOT и целите и приоритетите, заложи в Плана за интегрирано развитие на Община Болярово за периода 2021-2027 г. е формулирана следната визия, стратегически цели и приоритети за управление на дейностите по околна среда и устойчиво развитие на общината:

ВИЗИЯ

Община Болярово – община с чиста и съхранена околна среда, осигуряваща високо качество на живот и икономическо развитие, допринасящо за смекчаване и адаптиране към климатичните промени и прехода към климатична неутралност

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

СЦ 1 Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда и преминаване към въглеродно неутрална икономика	СЦ 2 Опазване на биоразнообразието и устойчиво развитие на средата за живот	СЦ 3 Развитие на капацитета на администрацията, гражданите и социално-икономическите партньори за ефективно управление на околната среда
<u>Приоритет 1.1.</u> Развитие на инфраструктурата за съхранение и повишаване качеството на околната среда <u>Приоритет 1.2.</u> Насърчаване на въглеродно неутрални икономически дейности	<u>Приоритет 2.1.</u> Насърчаване на дейности за опазване на биоразнообразието <u>Приоритет 2.2.</u> Повишаване на качеството и устойчиво развитие на средата за живот	<u>Приоритет 3.1.</u> Повишаване на човешкия потенциал за ефективно управление на околната среда <u>Приоритет 3.2.</u> Реализиране на партньорства за ефективно управление на околната среда



СЦ 1 Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда и преминаване към въглеродно неутрална икономика

Приоритет 1.1. Развитие на инфраструктурата за съхранение и повишаване качеството на околната среда

Мярка 1.1.1. Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за рехабилитация, доизграждане и изграждане на съоръжения за подобряване на състоянието на повърхностните и подземни водни тела, както и рехабилитация, разширение и модернизиране на ВиК инфраструктурата, в т.ч. превенция и пречистване на питейните и отпадъчни води, мониторинг на повърхностите и подземни водни тела и др.

Мярка 1.1.2. Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива водещи до намаляване нивата на вредните емисиите в атмосферния въздух, в т.ч. серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ₁₀, ЛОС и др., вкл. обновяване, реконструкция, рехабилитация и поддържане на улична и пътна мрежа с оглед спазване на нормите за тези замърсители в атмосферния въздух, както и такива за поддържане на добрите качества на атмосферния въздух в общината за защита на здравето на населението и др.

Мярка 1.1.3. Устойчиво управление на отпадъците

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за модернизиране и разширяване на системата за третиране и повторно оползотворяване на отпадъците, намаляване на количествата битови отпадъци, както и на отпадъците от опаковки, строителството, производството и др., компостиране на биоразградими отпадъци, повишаване на мониторинга и контрола при прилагането на принципа „замърсителят плаща“ и др.



Мярка 1.1.4. Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за изграждане на системи и съоръжения за превенция на риска от наводнения и други природни бедствия, такива, свързани с осигуряване проводимостта на реки и дерета, провеждане на залесителни и други рекултивационни мероприятия и др.

Приоритет 1.2. Насърчаване на въглеродно неутрални икономически дейности

Мярка 1.2.1. Подкрепа на инициативи за кръгова икономика

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за въвеждане на безотпадни производствени технологии, насърчаване на производства, използващи рециклирани отпадъци като суровини, оползотворяващи остатъчни продукти от други производства, производства улавящи въглеродни емисии и др.

Мярка 1.2.2. Насърчаване производство на енергия от ВЕИ

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за изграждане на мощности за производство и съхранение на енергия от ВЕИ, както и оптимизиране производството на ел. енергия и енергийния баланс на общинско ниво.

Мярка 1.2.3. Развитие на екологично и био-земеделие и устойчиви хранителни вериги

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за стимулиране на екологично чистите земеделски практики, в т.ч. намаление на използването на пестициди и изкуствени торове, намаление на продажбите на антимикробни средства за селскостопанските животни, обработване на земеделската земя по правилата за биоземеделие, инициативи в подкрепа на Стратегията на ЕС „От фермата до трапезата“ и др.



Мярка 1.2.4. Развитие на устойчиви традиционни и алтернативни форми на туризъм

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за опазване на природното и културно-историческо наследство, развитие на устойчиви форми на туризъм, в т.ч. природен/екотуризм (вкл. пешеходен), културно-исторически и културно-събитиен, селски туризъм, ловен и риболовен туризъм и др.

СЦ 2 Опазване на биоразнообразието и устойчиво развитие на средата за живот

Приоритет 2.1. Насърчаване на дейности за опазване на биоразнообразието

Мярка 2.1.1. Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за залесяване, поддържане и опазване на горите, опазване, възстановяване и популяризиране на природните екосистеми и биоразнообразието, съгласно българското и международно екологично законодателство, подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в общината и др.

Мярка 2.1.2. Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000 в общината

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива, които ще доведат до включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Болярово и до подобряване на природозащитното състояние на видовете и типовете природни местообитания в защитените зони.



Приоритет 2.2. Повишаване на качеството и устойчиво развитие на средата за живот

Мярка 2.2.1. Развитие на зелените площи за широко обществено ползване

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за изграждане и възстановяване на зони за отдих, поддържане чистотата и доброто състояние на зелените площи, озеленителни мероприятия и др.

Мярка 2.2.2. Повишаване на енергийната ефективност на жилищните и обществени сгради и пространства

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за повишаване на енергийната ефективност жилищните и обществени сгради и пространства, в т.ч. саниране, въвеждане на енергийно-ефективно осветление, повишаване на енергийната ефективност на отоплителните инсталации в обществените сгради, насърчаване използването на екологично чисто и по-високо ефективно отопление в жилищните сгради и др.

СЦ 3 Развитие на капацитета на администрацията, гражданите и социално-икономическите партньори за ефективно управление на околната среда

Приоритет 3.1. Повишаване на човешкия потенциал за смекчаване и адаптиране към климатичните промени

Мярка 3.1.1. Повишаване капацитета на общинската администрация за ефективно управление на околната среда

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за своевременно актуализиране и допълване на общинската нормативна уредба в областта на околната среда, провеждане на специализирани обучения на служителите от общинската администрация за реализиране на мерки за ефективно управление на околната среда и др.

Мярка 3.1.2. Информирание и ангажиране на местното население за опазване на околната среда



Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за повишаване екологичната култура на населението и запознаването му с нормативната уредба в областта на околната среда, насърчаване участието на местната общност в управлението на околната среда, насърчаване участието на местното население в процеса на вземане на решения по отношение подобряването състоянието на околната среда и др.

Приоритет 3.2. Реализиране на партньорства за ефективно управление на околната среда

Мярка 3.2.1. Подкрепа на съвместни дейности и проекти за ефективно управление на околната среда

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за реализиране на съвместни дейности между администрацията, бизнеса и социално-икономическите партньори в общината за смекчаване и адаптиране към климатичните промени, опазване и повишаване качеството на околната среда и нейните компоненти и др.

Мярка 3.2.2. Насърчаване на териториалното, трансгранично и транснационално сътрудничество за ефективно управление на околната среда

Мярката предвижда финансиране на проекти, без да се ограничава до такива за реализиране на инициативи, мерки и дейности за смекчаване и адаптиране към климатичните промени, опазване и повишаване качеството на околната среда и нейните компоненти с участието на други общини от територията на Р. България, партньори от съседни държави и други страни-членки на ЕС и Европейското икономическо пространство и др.



2. План за действие

Стратегическа цел / Приоритет / Мярка	Дейности / Проекти	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	4	5	6
СЦ 1 Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда и преминаване към въглеродно неутрална икономика				
Приоритет 1.1. Развитие на инфраструктурата за съхранение и повишаване качеството на околната среда				
Мярка 1.1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	Доизграждане на канализацията на град Болярско и изграждане на ПСОВ	Община Болярско	2021 – 2027	ПОС, ПУДООС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	Подмяна на водопроводи в селата Попово, Г. Крушево, Шарково и М. Шарково	Община Болярско	2021 – 2027	ПОС, ПУДООС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	Реконструкция на вътрешно - водопроводна мрежа на с. Мамарчево, община Болярско	Община Болярско	2021 – 2027	ПОС, ПУДООС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	Доизграждане на канализацията на с. Стефан Караджово и изграждане на ПСОВ	Община Болярско	2021 – 2027	ПОС, ПУДООС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.



	Изграждане на канализация в селата Мамарчево и Воден	Община Болярово	2021 – 2027	ПОС, ПУДООС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	Подмяна на водопровода в с.Стефан Караджово	Община Болярово	2021 – 2023	ПОС, ПУДООС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	Търсене и осигуряване на алтернативни източници на питейна вода	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет и др.
	Въвеждане на алтернативни технологии за пречистване на битови отпадъчни води в малките населени места.	Община Болярово	2021 – 2027	МОСВ, ДБ, Общински бюджет и др.
	Осъществяване на постоянен и периодичен мониторинг относно качествата на подаваната питейна вода на територията на Община Болярово	В и К” АД – Ямбол РЗИ - Ямбол	2021 – 2027	„В и К” АД – Ямбол РЗИ - Ямбол
Мярка 1.1.2: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух	Асфалтиране на улици в населените места на община Болярово	Община Болярово	2021 – 2027	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет и др.
	Обновяване и реконструкция на общинска пътна мрежа	Община Болярово	2021 – 2027	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет и др.
	Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет и др.
	Подпомагане и съдействие за внедряване на алтернативни горива и алтернативни енергоизточници, в съответствие с	Община Болярово	2021 – 2027	МОСВ, ФМ на ЕИП Общински бюджет и др.



	дългосрочните цели на Зелена сделка на ЕС.			
Мярка 1.1.3: Устойчиво управление на отпадъците	Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, ООп и др.
	Разяснителна кампания сред населението за ползите от фамилното компостиране	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
	Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	Община Болярово	2021 – 2027	
	Закупуване на съдове за разделно събиране на "зелени" биоотпадъци и създаване на организирана система.	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
	Извършване на морфологичен анализ на образуваните отпадъци на територията на общината	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
	Изпълнение и въвеждане на такса битови отпадъци на база количества на образуваните отпадъци	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
	Изготвяне на проект за изграждане на инсталация за компостиране на биоотпадъците на регионален принцип.	Община Болярово, Община Елхово	2021 – 2027	Общински бюджети, МОСВ



Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.	Община Болярово	2021 – 2027	ПОС, Общински бюджет
Въвеждане на системи за разделно събиране на различни потоци отпадъци и оптимизиране на съществуващите такива	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, ООп
Предотвратяване или своевременно почистване на новообразувани нерегламентирани сметища	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
Изграждане и въвеждане в експлоатация на втората клетка на регионалното депо	Община Болярово, Община Елхово	2021 – 2027	Общински бюджети
Извършване на следексплоатационни грижи и мониторинг на закритото общинско депо	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
Подновяване на амортизираните съдове за отпадъци /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, НСОБ
Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площи и др.	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет



	Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
	Участие в национални кампании на ПУДООС и др.	Община Болярово, училища, детски градини	2021 – 2027	ПУДООС
Мярка 1.1.4: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	Почистване, укрепване и защита от разливи на река Поповска в регулацията на гр. Болярово, на с. Воден и на с. Попово	Община Болярово	2021 – 2027	ПОС, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	Почистване на наносни отложения и растителност от речните легла с намалена проводимост в регулацията на населени места	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет и др.
	Ремонт на язовирни стени и съоръжения към язовирите	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет и др.
	Изготвяне на програма за превенция на пожари	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет и др.
	Превенция и управление на риска от наводнения и засушаване	Община Болярово	2021 – 2027	ПОС, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	Картиране на уязвимите от наводнения зони в общината	Община Болярово, Басейнови дирекции	2021 – 2027	ДБ, Общински бюджет



	Изграждане на система за предупреждение, наблюдение, прогнозиране и сигнализиране във връзка с климатичните изменения	Община Болярово	2021 – 2027	ПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет
	Залесяване/създаване на нови горски насаждения, включително за ограничаване на ерозията	Община Болярово, ДГС, частни собственици на гори	2021 – 2027	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, Частни инвестиции
Приоритет 1.2. Насърчаване на въглеродно неутрални икономически дейности				
Мярка 1.2.1.: Подкрепа на инициативи за кръгова икономика	Въвеждане на безотпадни производствени технологии	Частни инвеститори	2021 – 2027	Частни инвестиции
	Насърчаване на производства, използващи рециклирани отпадъци като суровини или оползотворяващи остатъчни продукти от други производства	Частни инвеститори	2021 – 2027	Частни инвестиции
Мярка 1.2.2.: Насърчаване производство на енергия от ВЕИ	Проучвания на потенциала на територията на общината по отношение на наличието и използваемостта на ВЕИ в различни сектори	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет и др.
	Енергиен баланс, съставен на основата на потенциала на ВЕИ на територията на общината с цел постигане на енергийна независимост	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет и др.
	Изграждане на мощности за производство и съхранение на енергия от ВЕИ	Община Болярово, Частни инвеститори	2021 – 2027	Общински бюджет, Частни инвестиции
	Използване на наличен сграден фонд с голяма застроена площ за акумулиране и продажба на електроенергия от	Община Болярово,	2021 – 2027	Общински бюджет, Частни инвестиции



	възобновяеми източници с цел намаляване на текущи/режийни разходи	Частни инвеститори		
Мярка 1.2.3.: Развитие на екологично и био-земеделие и устойчиви хранителни вериги	Прилагане на екологично чисти земеделски практики	Земеделски стопани	2021 – 2027	Частни инвестиции, СПРЗСР
	Внедряване на нови екологосъобразни продукти, процеси и технологии в земеделието	Земеделски стопани	2021 – 2027	Частни инвестиции, СПРЗСР
	Увеличение на площите на които се прилага биоземеделие	Земеделски стопани	2021 – 2027	Частни инвестиции, СПРЗСР
	Реализиране на проекти, касаещи създаването на т. нар. „къси вериги на предлагане на храни“ при които връзката между производител и краен потребител да е минимално опосредствана и възможно териториално близка	Частни инвеститори, Земеделски стопани	2021 – 2027	Частни инвестиции, СПРЗСР
Мярка 1.2.4.: Развитие на устойчиви традиционни и алтернативни форми на туризъм	Възстановяване/изграждане на база за туристически информационен център	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, ВОМР, ТГС и др.
	Стимулиране създаването на информационни центрове, туристически пакети и интерактивни леснодостъпни източници на туристическа информация, които да са с насоченост към опазване на околната среда	Община Болярово, НПО	2021 – 2027	Общински бюджет, ВОМР, ТГС и др.
	Развитие на нови туристически видове и дестинации	Община Болярово, НПО, Частни инвеститори	2021 – 2027	Общински бюджет, ВОМР, ТГС и др.



СЦ 2 Опазване на биоразнообразието и устойчиво развитие на средата за живот

Приоритет 2.1. Насърчаване на дейности за опазване на биоразнообразието

Мярка 2.1.1.: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие	Подпомагане изготвянето и/или актуализацията на планове за управление на Защитените зони и биоразнообразието в общината	Община Болярско, МОСВ, НПО	2021 – 2027	ДБ, Общински бюджет и др.
	Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината	Община Болярско	2021 – 2027	СПРЗСР, Общински бюджет и др.
	Изготвяне на проекти за съхраняване и популяризиране на биоразнообразието	Община Болярско, НПО	2021 – 2027	ПОС, Общински бюджет, ВОМР, ТГС и др.
	Подобряване икономическата стойност на горите, увеличаване на зелените системи и залесителни мероприятия	Община Болярско, ДГС	2021 – 2027	СПРЗСР, Общински бюджет и др.
	Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината	МОСВ, НПО	2021 – 2027	МОСВ, ПУДООС и др.
Мярка 2.1.2.: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000 в общината	Подпомагане на дейностите по подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000	Община Болярско, РИОСВ, ДГС	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС и др.
	Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	РИОСВ, ДГС, Община Болярско	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС и др.



	Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанския план за горските територии	Община Болярово, ДГС	2021 – 2027	ДБ, Общински бюджет и др.
Приоритет 2.2. Повишаване на качеството и устойчиво развитие на средата за живот				
Мярка 2.2.1.: Развитие на зелените площи за широко обществено ползване	Обновяване на парковете в град Болярово и селата Стефан Караджово, Воден, Попово и Голямо Крушево	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, СПРЗСР и др.
	Озеленяване в населените места на община Болярово	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, СПРЗСР и др.
	Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
	Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
Мярка 2.2.2.: Повишаване на енергийната ефективност на жилищните и обществени сгради и пространства	Саниране на обществени сгради	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, ДБ, ЕСИФ, ПВУ
	Саниране на многофамилни жилищни сгради в гр.Болярово	Община Болярово	2021 – 2027	Частни инвестиции, ДБ, ЕСИФ, ПВУ
	Подмяна и модернизация на уличното осветление в населени места от община Болярово	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, ДБ, ПВУ
	Реализиране на проекти, свързани с повишаване на енергийната ефективност на отоплителните инсталации в обществени сгради	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет, ДБ и др.



	Насърчаване използването на екологично чисто и по-високо ефективно отопление в жилищните сгради	Частни лица, Община Болярово	2021 – 2027	Частни инвестиции
СЦ 3 Развитие на капацитета на администрацията, гражданите и социално-икономическите партньори за ефективно управление на околната среда				
Приоритет 3.1. Повишаване на човешкия потенциал за ефективно управление на околната среда				
Мярка 3.1.1.: Повишаване капацитета на общинската администрация за управление на околната среда	Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	Община Болярово	2021 – 2027	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
	Своевременно актуализиране на общинската нормативна уредба в областта на околната среда	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
Мярка 3.1.2.: Информирание и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда	Община Болярово	2021 – 2027	Общински бюджет
	Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	Община Болярово, РИОСВ, НПО, ООп, Училища	2021 – 2027	ПУДООС, Общински бюджет
	Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	Община Болярово, НПО	2021 - 2027	Общински бюджет
	Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината	Община Болярово, Училища,	2021 - 2027	Общински бюджет и др.



		Детски градини		
Приоритет 3.2. Реализиране на партньорства за ефективно управление на околната среда				
Мярка 3.2.1. Подкрепа на съвместни дейности и проекти за ефективно управление на околната среда	Реализиране на проекти за съвместни дейности между администрацията, бизнеса и социално-икономическите партньори в общината, свързани с опазване и повишаване качеството на околната среда и нейните компоненти	Община Болярово	2021 – 2027	ПОС, Общински бюджет, частни инвестиции и др.
Мярка 3.2.2. Насърчаване на териториалното, трансгранично и транснационално сътрудничество за ефективно управление на околната среда	Съвместни вътрешнотериториални, трансгранични и транснационални проекти, свързани с опазване и повишаване качеството на околната среда и нейните компоненти	Община Болярово	2021 – 2027	ТГС, ВОМР, ПОС и др.



ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Агроклиматичен атлас на България, 1982

Аналитични карти – Климат на България - www.meteo.bg

Асенов, А. (2006). Биогеография на България, Изд. АН-ДИ Адриан Тасев, С., 540

БДИБР - Годишен доклад за оценка на актуалното състояние на водите в Източнобеломорския район - 2012 г. <http://www.bd-ibr.org/>

Векилска, Б., Д. Топлийски (1990). Климат на Странджа-Сакар. Унив. Изд. „Св. Кл. Охридски“, С., 204

Велев, Ст. (2010). Климат на България. Херон прес, С., 185

География на България (2002). БАН, изд. „ФорКом“, С., 760

Геоложка карта, лист Елхово, в М 1:100 000, 1994

Годишни доклади и регистри на ИАОС - <http://eea.government.bg/>

Държавно лесничество „Елхово“ - <https://dgselhovo.uidp-sliven.com/>

Информационна система на МОСВ за НАТУРА 2000 в България - <http://natura2000.moew.government.bg/Home/Natura2000ProtectedSites>

Йорданова, М., (2002). Хидроложки райони. В: География на България (2002). БАН, изд. „ФорКом“, С., 242-246

Карта на заливните територии при наводнения по данни на Гражданска защита. CD-BULGARIA-Flooded_Area_Mun_Land_Cover_Grazhdanska_zashtita, RESAC, 2012

Нинов, Н. (1997). Основни закономерности в географското разпространение на почвите. В: География на България (2002). БАН, изд. „ФорКом“, С., 299-315

РИОСВ Стара Загора - Регионален доклад за състоянието на околната среда, 2020

Топографски карти в мащаб 1:50 000

Хершкович, Е. (1984). Агроклиматични ресурси на България. Изд. на БАН, С., 112

Христова, Н. (2012). Речни води на България. Изд.къща„Тип-топ прес“, С., 820

Чаталов, Г. (1990). Геология на Странджанската зона в България. С

Червена книга на Република България - <http://ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/Trastrib.html>

Закони и наредби

Закон за устройство на територията, Обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 12 Март 2021г., изм. ДВ. бр.94 от 12 Ноември 2021г.

Закон за регионалното развитие, Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020г.

Закон за опазване на околната среда, Обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 1 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.21 от 12 Март 2021г.



Закон за защитените територии, Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г., оп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г., изм. ДВ. бр.21 от 12 Март 2021г.

Закон за собствеността и ползването на земеделските земи, Обн. ДВ. бр.17 от 1 Март 1991г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 16 Февруари 2021г.

Закон за енергетиката, Обн. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., изм. и доп. ДВ. бр.9 от 1 Февруари 2022г.

Закон за енергийната ефективност, Обн. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.

Закон за туризма, Обн. ДВ. бр. 30 от 26.03.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 12 Март 2021г.

Закон за културното наследство – Обн. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. и доп. ДВ. бр.44 от 13 Май 2020г., изм. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2021г.

Наредба № 19 за строителство в земеделските земи без промяна на предназначението им, Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012 г.

Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003г., изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019г.

Наредба № 7 от 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, Обн. ДВ. бр.3 от 13 Януари 2004г., изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013г.

Наредба № 8/14.06.2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове – Обн. ДВ. бр.57 от 26 Юни 2001г., изм. ДВ. бр.11 от 10 Февруари 2015г.

Наредба за категоризиране на земеделските земи при промяна на тяхното предназначение, Обн. ДВ. бр.90 от 24 Октомври 1996г., изм. и доп. ДВ. бр.93 от 9 Ноември 2018г.

Стратегии, планове и програми

Бизнес план за развитие на дейността на ВиК – Ямбол ЕООД за периода 2017-2021 г.

Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. и Актуализацията на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г. от 2020 г.

Национална стратегия за регионално развитие на Р България за периода 2012-2022 г.

Регионален генерален план на обособена територия на ВиК ЕООД, гр. Ямбол

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.

План за интегрирано развитие на Община Болярово 2021-2027

Плана за управление на речните басейни в Източнобеломорски район (2016-2021)



Други източници

НСИ: Районите, областите и общините в Република България, 2019

Общинска администрация, <http://bolyarovo.eu/>

Статистически данни на НСИ и ТСБ – Ямбол

https://www.meteoblue.com/bg/времето/historyclimate/climatemodelled/Болярово_България_733092

<https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/bulgaria>

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БОЛЯРОВО 2021-2027

КОНТАКТИ

Възложител: Община Болярово, Р. България
Организация: Община Болярово
Законен представител: Христо Христов - Кмет
Адрес: гр. Болярово, ул. Димитър Благоев №7



web <http://bolyarovo.eu/>

Изпълнител: Региоплан ЕООД
Организация: Региоплан ЕООД
Законен представител: д-р Косьо Стойчев
Адрес: София, ул. Акад. Стефан Младенов № 88
web www.regioplan.biz

